

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Nepremakljivo temelj*

Ko smo načeli vprašanje o vzgoji naše mladine, ki pomeni bodoči razvoj našega naroda, smo poudarjali, da se mora graditi na krščanskih temeljih. To je bilo potrebno zato, ker je vzgoja v nacionalnem duhu, kakor jo označuje državni program kot vrhovni smoter naše šole, premalo opredeljena, da bi našemu mlademu človeku dala nepremakljivo trdnih smernic za samo na sebi lepo in narodni ter državni skupnosti koristno življenje. Ljubezen do naroda, ki se kot čustvo polaga vzgoji za temelj, je etično lahko pozitivna ali negativna vrednota, narodu koristna ali škodljiva, kakor je posebno Solovjev že pred pol stoletjem dokazoval tako zvani svet Rusiji — če sloni na golem egoizmu, samoboževanju in nagonu izključnega uveljavljanja samega sebe, se nujno izrodi v moderni imperializem, ki je poguba vsakega naroda. Noben resnično prosvetljeni duh našega časa ne more zanikati, da je nacionalna vzgoja v resnici kulture in tvoren princip le, če ima svoje korenine v ethosu, ki sledi iz krščanskega idealizma.

Sodobna mladina je, priznajmo odkrito, po velikem delu sredi nemira, skrbi in odkritij sodobnega duha desorientirana. Bila bi sicer usodna zmota, če bi iz privezanosti do starih oblik, ki jih sedanost razbija, prezirali veliko dobrega, ki ga novi čas prinaša s seboj. Kdor v sodobnem razvoju duha ne vidi nič drugega kot samo senčne strani, se obsodi v neplodovito oporenje in obsojanje, mesto da bi mlademu rodu pomagal razbrati iz kaosa njen in nazorov to, kar vsebuje v sebi brezčasno resnico v novi in popolnejši obliki. Potrebno pa je, da, sami oboroženi z jasnim nazorom o Bitju, mladini gremo pri iskanju na roko, ker tok časa z bogatimi zakladi resničnih vrednot vala s seboj ogromno grez zmot, ki varajo tem bolj, čim bolj ugajajo raznim gonim sodobnega v največji razburkanosti kipečega življenja. In ravno državna vzgoja, ki nosi danes največji del odgovornosti za duhovni razvoj mladine, je v prvi vrsti dolžna, da ji že v šoli da nekatere temelje življenja, ki jih časovne mene ne bodo podrle. Le to se imenuje prava nacionalna vzgoja.

Tukaj pa zija v našem solstvu že iz časa pred vojno velika vrzel, ki je danes, ko živimo v najhujšem vrenju človeškega duha, toliko bolj usodna. Današnja mladina nenavadno hitro dozoreva. Problemi, ki so pred nekaj desetletji stopili pred človeka šele, ko je prestopil prag vseučilišča, večkrat pa celo šele, ko ga je zapustil, stojijo danes z vso resnostjo, pretresljivostjo in zahtevo po neobhodni rešitvi že pred fantom, ko stopi v prvi razred višje gimnazije. Ta mu pa razen logike in nekaj psihologije ne da ničesar, da bi razumel življenje iz globine, mu ne odpira osnov Bitja, mu ne nudi enotne in jasno izdelane slike svetoloka, nazora, ki bi v svoji univerzalnosti vezal čas in večnost pa mlademu človeku pomagal, da bi mislil svet po večnih merilih. Med tem pa mladi študent znaša k sebi Darwina in Freuda, Nietzscheja in Kierkegaarda, Ljennina in Gandija, kjer jih pač dobi, pa si napolni glavo s sistemi, idejami in nagibi, ki si časih diametralno nasprotujejo, tako da mladi duh, ki jih sam ni zmožen izravnavati, v večini slučajev vsako trdno podlago življenja sploh izgubi. Tako postane ali revolucionar ali »zvzišen« skeptik ali pa praktik, ki se vsem problemom roga, v resnici pa je prav zagrozen in temeljit materialist.

Pravijo, da verouk lahko nudi mlademu človeku svetovni nazor, če hoče, po principih »philosophiae perennise«. To pa je ravno rak-rana našega srednjega solstva, da je njegova vzgoja razklana čisto na dvoje! Kakšno notranjo organsko zvezo pa ima po šolskih programih, ki so ostanek prosvetljenske dobe, verouk s teoretičnim znanjem in praktičnimi maksimami, ki jih daje ves ostali pouk? Ta nujna zveza v naši šoli ni organska, ampak čisto slučajna, odvisna od filozofske usmerjenosti vsakega učitelja, od njegove dobre volje in od tistega ozira na potrebo, da se vzgoje »dobri in moralni državljani«, ki se tako ime-njuje po receptu jožefinizma. O tem so pa, kakor vemo, nazori različni: eden misli, da se dobri državljani vzgajajo le na krščanskih religiozni bazi, drugi pa meni, da se da etika zgraditi tudi na čisto brezreligioznom temelju brez vsake idealistične metafizike. Zahteva po nacionalni vzgoji v tem oziru ne nudi prav nobene smernice. Veroučitelj bo učencu kazal veseljstvo v luči krščanske filozofije, naravoslovec, če je mehanist, bo učil istega učenca naturalističnega pojmovanja vseh pojavov življenja, zgodovinar, če je tako orijentiran, ga bo navajal, da gleda razvoj človeškega duha z vidika gospodarskega materializma, učitelj literature pa navadno ravno narobe — s stališča, recimo, idealistične filozofije Franca Vebra. Da je to organska napaka naše šolske vzgoje, mora priznati vsakdo.

Logika, ki jo uči zdrava pamet sama in se uči uporabljati pri vseh šolskih predmetih samo po sebi, in pa nekaj temeljev psihologije je potrebno, toda poglobljena disciplina, ki je danes srednji šoli potrebna, je metafizi-

Za Venizelosom se vzdiguje prah

Zanimiva teorija o »slavofonih« — Njegov blok ne bo naperjen proti nobeni državi — Macedonska država pomeni vojsko

Dunaj, 5. jan. kk. Grški ministrski predsednik Venizelos je dal interesanten intervju zastopnikom »Neue Freie Presse« in pri sprejemu časnikarjev. Zastopnikom inozemskega tiska je izjavil, da so pogajanja nad Grčijo in Bolgarijo za ureditev gospodarskih vprašanj, ki trajajo skoro že tri leta, ostala žal še vedno brezuspešna. Zato je Grčija predlagala v Soliji razsodiščno pogodbo in je pripravljena, ko se to uredi, skleniti tudi prijateljsko in trgovinsko pogodbo.

Kar se tiče grške manjšinske politike, je Venizelos naglašal, da ostanejo romunske, židovske in turške šole, ki so obstajale v Grčiji že pred sklepom manjšinskih pogodb, enako, kot so bile poprej. Samo za one Grke, ki govorijo slovanski dialekt, tako zvane »Slavofone« se niso ustanovile nobene lastne šole, ker jih nihče ni zahteval. Priznal je, da obstoja manjšina »slavofonskega« prebivalstva, ki nima grške narodne zavesti, pa tudi le-ta je svoje otroke rajše pošiljala v grške šole. Na podlagi neuilne mirovne pogodbe se je izselilo iz Grčije 80.000 Bolgarov v bolgarsko Macedonijo, nadaljnjih 10.000 do 15.000 takih Bolgarov je vstopilo med balkanskimi vojnami v bolgarsko armado in so od tedaj postali bolgarski državljani. »Slavofoni«, ki so ostali, so se med macedonskimi boji sicer smatrali za Bolgare, niso se pa aktivno udeležili bojev, in so sedaj, ko so

njihova bivališča grška, tudi postali lojalni grški državljani.

Na posebno vprašanje nekega časnikarja, je izjavil Venizelos temperamentno: »Ni nobenega macedonskega vprašanja, ravno tako kakor ni macedonskega naroda. V Macedoniji bivaajo Grki, Srbi, Bolgari, Grekomani in Turki, in če bi se hotela ustanoviti macedonska država, bi to pomenilo novo vojno. Mi pa delamo za mir in nočemo vojne.«

Dalje je izjavil Venizelos, da je do balkanske unije še dolga pot, toda balkanski blok ne bi bil naperjen niti proti Franciji niti proti nobeni drugi državi. V Rimu potoval v glavnem zato, ker se zelo rad vozi po morju (sic!) in se bo iz Brindisija vračal domov. Razume se seveda, da bom porabil to priliko, da obiščem svoja prijatelja Mussolinija in Grandija. Ravno tako pa je tudi naravno, da bomo, ko se snidemo, govorili o mnogih vprašanjih.

V intervjuju, ki ga je dovolil zastopnikom »Neue Freie Presse«, je izjavil Venizelos med drugim: Razgovor z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Marinkovičem, ko je obiskal Atene, je bil v interesu pomirjenja ter sva govorila tudi o mojem obisku v Ankari. Grčija nima s Turčijo nikakih nasprotstev več. Grčija je z izmenjavo prebivalstva dosegla popolno nacionalno zaokroženje. Število drugojezičnih elementov, ki še bi-

vajo v Grčiji, znaša skupno 300.000 in skoro ne pride v poštev. Naša politika je vsekakor politika miru na vse strani. Srečni smo, da smo dosegli v zadnjem času tako prijateljsko razmerje z Italijo, tako da smo torej v prijateljskih zvezah z vsemi velesilami, ki igrajo v Sredozemskem morju odločilno vlogo. Če smo svoječasno izstopili iz svoje nevtralnosti, se je to zgodilo zato, ker naše narodno edinstvo tedaj še ni bilo spopolnjeno. Danes je pa povsem končano in nimamo nobenega drugega interesa, kakor da se striktno držimo svoje nevtralnosti, tudi če bi med drugimi državami nastala vojna.

Atene, 5. jan. or. Vladni listi so seveda polni pohvalnih priznanj o uspehih Venizelosovih obiskov v Varšavi in na Dunaju. Mnogo bolj zanimivo pa je zadržanje neodvisnih listov, ki nimajo dolžnosti, da hvalijo dejanja svojega ministrskega predsednika. »I Prota« piše: »Ne bo zadosti, tako piše, da se bo Venizelos v Rimu razgovarjal o splošnostih. Njegova dolžnost bo, da sedaj jasno pove, tembolj, ker se je tega izogibal doslej, da bože Grčija ostati prijateljica Italije, vendar da pa noče žrtvovati prijateljstva z onimi državami, ki imajo prijateljske zveze s Francijo. Italijanski poslanik v Atenah je začasa dr. Marinkovičevega obiska menda izrazil svoje nezadovoljstvo. Venizelos bo v Rimu moral raztolmačiti šefu tega poslanika, zakaj je Grčija bila vesela dr. Marinkovičevega obiska.«

Maršal Joffre na mrtvaškem odru

Sožalje naše vlade — Inozemska sožalja

Pariz, 5. dec. kk. Truplo pokojnega maršala Joffrea so danes dopoldne prepeljali v vojaško šolo, kjer je pokojnik deloval več desetletij skoro prav do zadnjih tednov. Kapela v tej šoli je od vrha do tal zavita v črnilo, truplo pokojnika pa je položeno na ozko vojaško posteljo in je pokrito s francosko tricoloro. Pokojni maršal je oblečen v črno pionirsko uniformo. V prekrizanih rokah drži meč, ob nogah pa so mu položili maršalsko čepico, okoli odra pa leži 20 blazinic z odlikovanji. Štirje častniki se verstijo kot častna straža, peti častnik pa stoji ob zgledju z maršalovo standardo. V polkrogu okoli odra so razvrščene zastave vseh razpuščenih bojnih polkov. Mnogi tisoči Parižanov se v nepretrgani vrsti poslavljajo od pokojnega maršala.

Pariz, 5. jan. AA. Semkaj je prispele angleški prestolonaslednik z letalom. Po prihodu se je napolnil v kliniko, kjer je preminul maršal Joffre in se poklonil njegovim zemeljskim ostankom. Francoska vlada je prejela z vseh krajev sveta brzoglavne sožalnice. Joffrovo truplo bo izpostavljeno do srede.

London, 5. jan. AA. Predsednik angleške vlade je poslal načelniku francoske vlade povodom smrti maršala Joffra brzoglavno sožalnico.

Pariz, 5. jan. AA. Predsednik romunske vlade je sporočil načelniku francoske vlade sožalnico povodom smrti maršala Joffra. V svojem odgovoru in zahvali pravi Steeg, da Francija ne bo pozabila, s kolikšno nesebičnostjo se je poglala hrabra Romunija, njena

sestra po rodu in misli, v odločilno borbo za ožgreno svobodo.

Pariz, 5. jan. AA. Delegata jugoslovanske sekcije bivših bojevnikov sta se podala večeraj k vdovi maršala Joffra in ji izjavila globoko sožalje v imenu vseh jugoslovanskih rezervnih oficirjev in bivših bojevnikov.

London, 5. jan. AA. Angleško časopisje prinaša številne članke o pokojnem maršalu Joffru, ki so polni občudovanja za pokojnika. Na pogrebu pokojnega maršala bo zastopal angleškega kralja angleški poslanik v Parizu lord Tyrell, angleško armado feldmaršala lord Allenby in sir George Milne ter druge odlične angleške osebnosti. Pogreba pokojnega maršala se bodo udeležili 3 častniki in 50 mož garde ter gardna godba. Prisoten bo tudi oddelek angleških kraljevih letalskih sil.

Belgrad, 5. jan. AA. Povodom svečanega pogreba maršala Joffra bo francosko poslanstvo v Belgradu priredilo v nedeljo ob 11. dopoldne svečan rekivjem, ki ga bo služil O. Rafael Rodič, nadškof belgradski.

Belgrad, 5. jan. AA. Povodom smrti francoskega maršala Joffra je predsednik ministrskega sveta izjavil sožalje predsedniku vlade Francije s sledečo brzoglavko: Vlada kraljevine Jugoslavije kot zvest tolmach narodnih občutkov izjavlja najgloblje sožalje k veliki žalosti, ki je zadela Francijo a smrtjo slavnega maršala, čigar ime bo ostalo vkle-sano v zgodovini civilizacije. Francoski ministrski predsednik Steeg je odgovoril: Priščeno se vam zahvaljujem za čustvo simpatije, ki ga je vaša ekselenc-a v imenu vlade in v imenu jugoslovanskega naroda izrazila Franciji, težko prizadeti z izgubo slavnega šefa, ki je v kritičnih časih s tolikim uspehom služil obrambi civilizacije.

Francija k Mussolinijevim novoletnim voščilom

Teritorijalne nesmiselnosti in — slovanske manjšine

Pariz, 5. jan. ž. Tukajšnji listi se pečajo s pisanjem nekaterih italijanskih listov o novoletni Mussolinijevi poslanici. »L'Ere Nouvelle« trdi, da je dal Mussolini pacifiistično izjavo, vendar pa je pustil odprta vrata, da se v Evropi ohrani ta nemir in nezadovoljstvo, ker je označil kot glavno in načelno italijansko željo, revizijo mirovnih pogodb.

»Action Francaise« obsoja Mussolinijevo revizionistično tezo, ki si jo on prizadeva opravičiti s trditvijo, da v Evropi obstajajo teritorijalne nesmiselnosti. Če bi zares šli iskati rešitve za nesmiselnosti, bi nateteli na velike težave. Za Evropo, kakor tudi za ves svet obstoja eno pravno stanje, ki bi moglo povzročiti težka razočaranja, če bi ga pričeli načenjati.

zika, nauk o Bitju, v kratkih in jasnih ob-risih in z idealnimi osnovami za dobro in lepo življenje, vezano na Najvišje dobro in na resnice, ki so nepremakljive in večne. In poleg drugega čtiva je potrebna našemu mlademu človeku Willmannova klasična »Zgodovina idealizma«, nekaj Avgustina, Pascala in Newmana, pa ne kot »pobožno berilo« izven vsake zveze s celotnim poukom, ampak kot tvorni element vse slike o svetu, ki jo ima že srednja šola človeku neobhodno dati. To bo

»Le Journal« naglašala, da se mora Musso-lini spomniti, da pri iskanju teritorialnih ne-smiselnosti Italija ne bi najbolje izšla, ker ima Italija sama narodne manjšine, ki so kompak-tne in nacionalno zavedne. Nemška in sloven-ska narodna manjšina v Italiji sta izročeni preganjanjem. Zato bi se moral Mussolini pre-pričati, kako neugodno je prinašati na tapet vprašanje, ki bi moglo imeti dve ostrini.

»Le Petit Parisien« piše, da je Italija naj-bolj oborožena država in da ima v miru prav toliko vojaštva pod orožjem, kakor Velika Bri-tanija z vsemi svojimi kolonijami vred. Iz tega se najlepše vidi, katera država je najbolj mili-taristična.

tudi našemu bodočemu zavednemu državljanu, — ki danes v srednji šoli ne sliši ničesar niti o temeljih, na podlagi katerih bi si mogel v poznejšem življenju sam pravilno razjasniti pereči socialni problem našega časa, niti o prevažnem vprašanju Erosa, — poma-galo da ne bo izgubil vsake direktive javnega življenja in vsake opore svojemu individual-nemu življenju.

Mislimo, da so to vprašanja, ki bi se mo-rala od pristojne strani nujno vzeti v pretres.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto prirčno žele svojim bravcem in prijateljem pravo-slavne vere uredniki »Slovenca«!

Rojstni dan Nj. Vel. kraljice

Belgrad, 5. jan. AA. O priliki rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije ne bo posebnih sprejemov na dvoru. Knjiga za vpise bo ležala odprta ves dan v maršalatu dvora v Belgradu.

„Naša nepozabna Istra“

Opozarjamo svoje čitatelje na knjigo »Neza-boravna naša Istrac«, katera bo izšla v istoimenem založništvu v Zagrebu, Ključna ulica št. 4. Usoda jugoslovanske manšine v Italiji je bila že tolikokrat v vsej svoji opisana v našem listu, da si štejejo v dolžnost priporočiti to knjigo sloven-skemu ljudstvu in to tem rajši, ker je ves dobiček namenjen za begunce iz Istre in iz Primorja. Knjiga opisuje, kako je bilo polagoma in zaporedoma vse, kar je bilo jugoslovanskega in kar so si Slovenci in Hrvati trudoma postavili tekom sto-letnega boja za narodni obstoj. V tej knjigi so zbrani in shranjeni vsi najvažnejši dogodki na poti naše Istre, kakor tudi vsa zgodovinska dejstva, ki za vse večne čase nespodbitno doka-zujejo resnico. Članke so prispevali med drugimi profesor Spinčić, dr. Trinajstić, rajni ban Laginja in drugi. Posebno poglavje je posvečeno razmeram Julijske krajine. Vezana knjiga stane 200 Din, broširana 100 Din, Predplačila sprejema založništvo.

Predavanje o Jugoslaviji na Holandskem

Belgrad, 5. jan. AA. Član vrhovnega za-konodajnega sveta dr. Slavko Šečerov je spre-jel vabilo holandsko-jugoslovanske trgovske zbornice, da drži na Holandskem dve predava-nji o gospodarskih razmerah v naši državi. Dr. Šečerov odpotuje krajem tega meseca na Ho-landsko. Prvo predavanje bo imel v Rotterda-mu, drugo v Amsterdamu. V holandskih fi-nančnih in trgovskih krogih vlada za ta preda-vanja veliko zanimanje.

Izvoz naših pridelkov

Belgrad, 5. jan. AA. Za one tvrdke, ki se zanimajo za izvoz proizvodov na Češkoslova-ško: zlasti svinjska mast, pšenična moka, slive, jabolka, hruške, orehi, lešniki, jajca, perut-nina vobče, gabrovi, topolovi, bukovji in hrasto-vji, jesenovi in drugi lesni izdelki, izdelki iz železa in jekla, orodje, jajca mraavlji, sadne pečke, žir itd. V Švico: pohištvo, lesena oprava, pesen za smuč, ekstrakt hrasta, življenjske potrebščine, fižol, slive, orehi itd. Na Poljsko, v Italijo, Romunijo in Francijo: zlasti življenj-ske potrebščine, posebno pa vsi mesni izdelki. V Bolgarijo: soda in bakreni vitriol. Ostale dr-žave v Evropi lahko dobre potrebe naslove tu-jih interesentov in druge potrebne podatke pri informacijskem odseku zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, ki razpolaga s podatki o tu-jih tvrdkah in daje podrobnejše podatke o omenjenih proizvodih.

Dunajska vremenska napoved. Zaenkrat je pričakovati zboljšanja. Temperatura se ne bo mnogo spremenila. V nižinah bo večinoma nad ničlo.

* V tem članku razvijamo dalje temo, ki smo jo načeli v člankih »Po kakšnih načelih?« v »Slovenec« od 13. decembra 1930 in v »Misi ob zori« v »Slovenec« od 23. decembra 1930

Intrige na Balkanu se nadaljujejo

Bolgarski zunanji minister potuje v Ankaru — II. balkanska konferenca v Istanbulu začetkom februarja — Obljube in razočarani Bolgari

Istanbul, 5. jan. (Od našega dopisnika.) Naziv vsem optimističnim informacijam evropskega veleposlaništva se tukaj nismo mogli sprijazniti z mislijo, da so nedavni diplomatski obiski v tem delu Evrope imeli samo ta namen, da pokažejo, kako se balkanski narodi med seboj ljubijo. Tako se trdovratno širi vest, da bo bolgarski zunanji minister Burov v kratkem posetil turško vlado v Ankari, in sicer z namenom, da jo poprosi, naj se enkrat posreduje pri grški vladi v prilogi toliko zaželenega sporazuma med obema državama. V tej zvezi sem v stanju poročati, da je zadnji obisk turškega zunanjega ministra Ruždi beja v Soliji vzbudil v bolgarski kakor tudi v turški javnosti pretirano pričakovanje. Eni in drugi so bili prepričani, da bo Turčija, ki je tako spretno poravnala svoje spore z Grčijo, znala tudi omejitveni Venizelosu napram Bolgariji. Nekateri diplomatski krogi v Istanbulu so celo namigavali, da bo Grčija Bolgariji vrnila ali pa vsaj dala v najem leta 1918, izgubljeno pristanišče Dedeağaç ob obali Egejskega morja. Pri novoletnem sprejemu pri enem najbolj vplivnih veleposlaništev se je razpravljalo tudi o neki misteriozni ponudbi italijanskega ministrskega predsednika Mussolini bi bil baže pripravljen plačati

bolgarsko-turški sporazum z delom sedaj od Italijanov zasledenega dodekaneškega otočja. Vsi ti upi so seveda splavali po vodi. Katero protuljubno naj pa nudi obubožana Bolgarija za tako veliko postrežljivost od strani Italije. Grški predlog, ki je došel v Solijo istočasno z Ruždijevim obiskom, vsebuje samo suhoparno ponudbo za imenovanje posebnega mešanega razsodišča, ki naj tekom treh mesecev razčisti vsa sporna vprašanja. Bolgarska javnost je tudi ta skromni uspeh pozdravila v pričakovanju, da bo Venizelos po svojem referatu v Rimu vsekakor bolj naklonjen bolgarskim težnjam.

Iz Aten izvem, da se bo takoj po povratku Venizelosa iz Rima sestala komisija za zunanje zadeve ter da bo razpravljala o sklepih zadnje balkanske konference v Atenah. Izvrševalni odbor balkanske konference bo baže že sklican koncem tega meseca, in sicer v Solunu. Konferenca sama bo pa zborovala tukaj v Istanbulu, in sicer pod predsedstvom Hasad beja. Govori se neprestano, da bo na to konferenco poslala svojega opazovalca tudi Italija.

London, 5. jan. »Evening Standard« poroča od svojega diplomatskega zastopnika, da vlada v Foreign Office veliko zanimanje za balkanska vpra-

šanja. Venizelos je sicer star prijatelj Velike Britanije, katere se ga je za časa Lloyd Georgesovega ministrstva tudi posluževala za svoje politične namene v Turčiji. Toda njegovo ljubimkovanje z Italijo Angliji ne more biti po godu, ker je v igri hegemonija nad vzhodnim delom Sredozemskega morja, kjer ima Anglija življenjske interese. Angliji tudi ne more biti vse eno, da Italija vključuje golove dele Balkana v svojo interesno omrežje, ker bi to moralo prej ali slej dovesti do novih zapletljajev.

Rim, 5. jan. Zunanje ministrstvo razglasa, da so vse govornice o nameravanem odstopu dodekaneškega otočja Grčiji popolnoma neosnovane. Italija nima nobenega razloga, da bi se odrekla temu ozemlju, za katerega je preteklo toliko dragocene italijanske krvi.

Istanbul, 5. januarja. V zvezi z vestjo inozemskega tiska o ponovnem potovanju turškega ministra za zunanje zadeve Teftik Ruždi beja v Italijo in Grčijo, izjavljajo na merodajnem mestu, da ni ničesar prirodnejšega kot to, da se menjajo navedeni med politiki prijateljskih držav in da potuje radi tega minister zunanjih zadev in inozemstvo in se sestaja z državniki vseh držav.

Še o bolgarski kraljevi poroki

Sveti oče je na sveti večer v nagovoru na kardinalski zbor uapovedal okoliščino. O krščanskem zakonu z ozirom na značaj in potrebo v očigledno razvnanosti družine in družbe. O vsebini okoliščine je papež omenil par stvari, ki so vzbudile veliko pozornost. V tej zvezi je govoril tudi o poroki bolgarskega kralja Borisa s hčerko italijanskega kralja in je rahlo sicer, toda neprikrito kritiziral verske ceremonije v Soliji, ki so sledile katoliški poroki v Assisi. Pij XI. je ugotovil, da se o poroki ni vodil razgovor z nobeno politično osebnostjo katerekoli vlade, ampak le z zaročencema, ki sta se tudi formalno in pismeno obvezala, da se bosta držala tozadevnih predpisov cerkvenega prava. Cerkveni predpisi pa docela izključujejo, da bi po katoliški poroki mogli slediti še kak drugi poročni obred.

Sveta stolica je v danem slučaju postopala tembolj previdno, ker se je brez dvoma spominjala težav, ki jih je imel papež Leon XIII. v zvezi z osebo ženina, seveda brez njegove krivde.

Pred kratkim je po časnikih oživel spomin na nekdanji razdor bolgarskega cara Ferdinanda s hišo Bourbon-Parma. Govorilo se je, da je bil vzrok razdoru prestop bolgarskega kralja v pravoslavno cerkev. V resnici pa Ferdinand ni nikdar izstopil iz rimsko-katoliške cerkve. Vedno je pozitivno izpričeval katoliško vero. Vendar pa ga to ni oviralo, da ne bi svojega katoliško krščanskega sina Borisa v starosti dveh let povedel v naročje neunirane cerkve. Edino to je bil vzrok nesoglasja med hišo Bourbon-Parma in bolgar. vladarjem.

Car Ferdinand — ki je bil tedaj še knez — se je 8. aprila 1893 poročil s princezino Marijo-Luizo iz roduvne Bourbon-Parma. Ta poroka med praktičnim katolikom in pobožno bourbonsko princemzino je bila mogoča le tako, da so Bolgari spreminili ustavo. Stara bolgarska ustava od 16.28. aprila 1879 je namreč določevala, da ne sme bolgarski knez in njegovo potomstvo pripadati nobeni drugi religiji, kakor ortodoksni. Samo prvo izvoljeni knez ima pravico, da svojo vero obdrži, tudi če ni pravoslavna. Po tej ustavi bi morali biti otroci mladih poročencev krščeni v pravoslavni veri. Bolgari pa so hoteli Ferdinandu olajšati položaj in zato je sobranje 28. maja 1893 leta spreminilo ustavo v toliko, da lahko izvoljeni knez, kakor tudi prestolonaslednik, obdrži svojo vero, tudi če ni pravoslavna.

Boris je bil rojen 30. jan. 1894 leta kot prvi otrok in takoj katoliško krščen. Kmalu pa je knez Ferdinand pričel razmišljati, ali bi ne bilo bolje sina prepisati v pravoslavje in sicer zato, da doseže boljše razmerje z Rusijo. Osebnost je poskušal pridobiti papeža, da bi pristal na spremembo vere sina Borisa. 28. jan. 1896 je knez Ferdinand osebno v zadevi obiskal Leona XIII. Papež mu je seveda odgovoril, da ne more dovoliti prestopa prestolonaslednika v pravoslavje. Takoj nato pa je Ferdinand sporočil ruskemu carju svojo voljo, da po pravoslavju svojega sina. Istega leta se in sicer 3. februarja je svedeno proglasil, da hoče po svoji lastni inicijativi na oltar domovine prinesiti težko in neizmerno žrtve. 2. februarja po starem kalendarju je bil prestolonaslednik prekrščen v pravoslavje. Krstni botev pa je bil sam ruski car. Ferdinand je v manifestu na narod izjavil, da je zapad nad njim izrekel prokletstvo, toda jutranja zarja vzhoda poslej obliva mojo dinastijo in aveti nad našo bodočnostjo. Mater princa Borisa je to tako bolelo, da je zaustila Solijo za nekaj časa.

Sveta stolica je za enkrat molčala. »Osservatore Romano« ni niti prinesel oficijelnega proglašanja o prestopu princa Borisa in se je tudi vzdržal vsakih komentarjev. Ob obletnici svojega papeževanja (2. marca) je v nagovoru na kardinalski zbor Leon omenil sledeče: »Mi smo užaloščeni radi obsoje vrednega zadržanja tistega, ki je pozabil besedo evangelijskega in je žrtvoval svojo dušo in dušo svojega sina, ker je razloge človeške politike višje cenil, kakor pa dostojanstvo krščanske vesti.«

Knežinja Luiza se je čez nekaj časa sicer vrnila k svojemu možu, toda bila je notranje strta

Bolgarija bi rada najela posojilo pa se domače zadružništvo stavlja po robu proti inozemski denarni diktaturi

Društvo narodov je ustreglo prošnji bolgarskega finančnega ministra Molova, ki jo je opozoril poleti, da niso bolgarske banke v stanju kriti vedno večjih zahtev domačega zadružništva. Sedaj je došel v Solijo tričlanski odbor pod vodstvom Finca prof. Gebharla, da bi izdelal načrt za potrebno posojilo. A nevzdržne bolgarske razmere so povzročile med zadrugarji samimi čudno nezaupanje do tega načrta. Osrednji Sojuz poljedeljskih zadrug je zdaj kljub svojemu prijateljstvu z vlado protestiral zoper posojilo in izjavil, da bi morali oskrbeti potreben kapital domači zavodi. Zadrugarji

se bojijo, da ne bi izrabila vlada najet denar v druge svrhe in si tudi ne želijo inozemskega nadzora, ki ga označujejo kot novo diktaturo po vzoru reparacijskega odbora. Vlada bo torej imela dosti težko, ker je pomanjkanje nujno potrebnega denarja vedno večje. Bolgarska je dežela malih kmečkih posestnikov s 5 do 10 ha zemlje. Zadružništvo je edino sredstvo, ki kmetom še omogoči prodajo njihovih pridelkov. Obvladuje vedno bolj tobačno, vinsko in žitno kupčijo, izvoz ročnega olja, jaje in dr. ter potrebuje velika sredstva za zgradbo tobatnih skladišč, vinskih kleti, žitnih elevatorjev in dr.

Romunija in sovjeti

Romunski vodilni politik in sedanji poslanik v Londonu Titulescu je imel koncem decembra pomembno predavanje v Cambridgeu. Razen visokošolcev in proforskega zbora so bili v dvorani navzoči ugledni zastopniki Društva prijateljev Društva narodov. Govornik je živo označil tragičen položaj one vzhodne države, ki meji na velesilo in vidi, da se vrši onstran meje neprestano, vedno bolj preteče oboroževanje. Zakaj bi morala ta država sama biti neprestano v strahu in nositi sama stroške, ki jih nalaga njena neugodna zemljepisna lega, če vrši obencem tudi mednarodno politično poslanstvo? Ali je to pravično, če tvori omenjena država zid, ki brani Evropo pred povodnjem, ki ji grozi od iztoka? Tudi Evropa bi morala prevzeti svoj del izdatkov in skrbi, ki tako obremenjujejo čuvaja na vzhodu. V to svrhu priporoča Titulescu razčiščenje

sedanjega besedila čl. 16. ustave Društva narodov, ki razpravlja o pomoči oni državi, ki postane žrtev napada. Društvo narodov se naj ne briga za vedno bolj glasne zahteve o reviziji mirovnih pogojev, ker bi izpremembe sedanjih mej ostvarile samo novo in nevarnejše nezadovoljstvo. Namesto revizije mej potrebuje Evropa »revizijo lastnih nazorov in zadevi skupne varnosti.« Angleski listi poročajo o predlogu vodilnega romunskega diplomata s pripombo, da pomeni resno zahtevo po vstvarjenju protisovjetske obrambne zveze. Kljub vsej štednji, redukciji uradništva in celo izdatnemu krčenju števila višjih pa srednjih sol. Romunija ni v stanju zmanjšati vojnih izdatkov. »Nobena žrtev ni prevelika, — stoji v odgovoru romunskega senata na tronski govor, — ker potrebujemo vsa sredstva za varnost svoje zemlje.«

Za internacionalno črnih srajc

Za ustanovitev mednarodne fašistične zveze proti — židom in ivamasonom

Dunaj, 5. jan. (SOK.) Iz Rima poročajo, da je revija »Antevropac« glasilu mlajše fašistične generacije začela delati propagando za ustanovitev zveze vseh fašističnih ali fašistom podobnih organizacij po vsem svetu. Sledeče organizacije bi se te zveze lahko udeležile: Hitlerjanci v Nemčiji, hajuverovci v Avstriji, britski fašisti v Angliji, fašistične legije na Portugalskem, rodna dijaška mladina za obrambo Romunije, Rvena zaščita v Bolgariji, nacijo-

nalistične mladinske organizacije v Belgiji, v Ukrajini in v Švici. Revija meni, da je skrajni čas, da se vsi ti enako usmerjeni pokreti med seboj povežejo v mednarodno zvezo, da bodo mogli čim uspešneje voditi boj proti trojamu sovražniku človeštva: demokraciji, židovstvu, in svobodomiselnstvu. Za enkrat se dozdeva, da so to le izrodki mladih domišljij, vendar bo treba s pozornostjo zasledovati, če slični predlogi ne izvirajo iz vladnih krogov.

Davek na samce

Belgrad, 5. jan. AA. Oddetek za davke in nametnega mladištva je poslal davčnim oblastvom tole okoliščino:

Po § 5 zakona o davku na samce so dolžna občinska oblastva o priliki splošnega popisa davčnih obvezancev po čl. 110 zakona o neposrednih davkih na stalno in davčnih obvezancev posebej označiti, ali je neoženjen, vdovec ali ločen, koliko je star in ali ima zakonske otroke. Ker se la popis vrši meseca januarja, bodo davčne uprave opozorile občinska oblastva v mestih, trgih in srez. krajini, da morajo pri tej priliki kar najvestneje in najustaneje izpolniti podatke po čl. 5 zakona o davku na neoženje.

Ker se je tedaj vršil popis samo za obvezance za pridobitniški in rentni davek, bodo občinska oblastva opozorjena, da poslej popisujejo tudi vse one davčne obvezance za zemljiški in hišni davek, ki plačajo davek na neoženje. Pri popisu obvezancev za pridobitniški in rentni davek se morajo po § 5 zabeležiti v davčne spise potrebni podatki, pri davčnih obvezanceh za zemljiški in hišni davek pa se morajo v popisu izpolniti te rubrike: Ime in priimek, poklic, ulica, hišna številka in ostale rubrike za popisane podatke, ki so potrebni za odmero davka za neoženje.

Pri popisu je treba posebno paziti na to, da se pri solastništvu in družbah popisajo vsi solastniki objektov odnosno kompanjoni družbe, ki mo-

raje plačati samski davek, izpolnjujejo podatke po § 5 in označujejo, v katerem delu so solastniki odnosno kompanjoni.

Po § 6 zakona o davku na neoženje so vsi davčni obvezanci dolžni v davčni prijavi dati vse potrebne podatke po § 5 tega zakona. Davčne uprave bodo izdale občinskim upravam tale obrazec za prijavo:

Poziv davčnim obvezancem za hišni davek, za predložitev podatkov po zakonu o davku na neoženje. Na podlagi § 6 tega zakona se pozivajo davčni obvezanci za hišni in zemljiški davek v mestih, trgih in srezkih krajini, da v roku od 10. januarja do 10. februarja 1931 predložijo te podatke: 1. Očetovo ime in priimek, 2. oženjen, neoženjen, vdovec ali ločen, 3. katerega leta rojen, 4. ali ima zakonske otroke.

Ločene osebe morajo dalje navesti, ali je zakon sodno razveljavljen ali ločen, ali so sodno obojeni, da vzdržujejo otroke. Ako je neoženjena oseba ali vdovec solastnik odnosno kompanjon, bo navedel, pri katerem podjetju je solastnik in pri katerih nepremičninah in pri katerem delu in podjetju nepremičnina.

Davčni obvezanci, ki ne izpolnijo pravočasno teh podatkov ali jih netočno navedejo, bodo nosili zakonite posledice. Obrazec za prijavo se dobi pri davčnih upravah.

V svetovni vojni se je namreč izvršila sprava bolgarskega carja s cerkvijo in rodovino njegove žene. Danes vlada Boris v Bolgariji. Radi okoliščin, ki so spremljale njegovo poroko, se je bati, da konfesijsko vraščanje v bolgarski vladarski hiši še ni zaključeno.

Msgr. Seipel bo'an

Rim, 5. jan. Z »Giornale d'Italia« prinaša vesti iz Merana, da je dr. Seipel obolel na pljučih. Dr. Seipel se že delj časa zdravi v Meranu. Zdravniki so ugotovili, da se je revolverska krogla, ki jo je Seipel dobil pri nekem atentatu in katere niso amatrili za potrebno izveči, premaknila tako, da je ranila pljuča. Vendar ni obolenje nevarno.

Centrum proti nacionalistom

Kassel, 5. jan. kk. Predsednik centra, prelat dr. Kaas je izjavil včeraj v estradi izjavi stranke, da je popolnoma izključeno eventualno sodelovanje centra z narodnimi socialisti, o čemer se je v zadnjem času v političnih krogih mnogo govorilo. Centrum bi iz pedagoških razlogov rad prepustil narodnim socialistom vladno odgovornost, toda eksperiment bi bil prenevaren, ker bi potem bilo težko še kaj rešiti. Nemški državni zbor je po krivdi narodnih socialistov postal zloglasna beznica.

Dr. Curtius bo osobodil Nemčijo

Karlsruhe, 5. jan. kk. Na zborovanju nemške ljudske stranke v Pfortsheimu je izjavil nemški zunanji minister dr. Curtius, da nič ne želi bolj kakor onega dne, ko bo mogoče storiti odločilne korake za resnično osvoboditev nemške domovine. Za optimizem seveda ni nobenega poviča, ker sledi neskončno težkemu letu novo leto, ki je tako težko kakor sta bili za Nemčijo leti 1918 in 1923.

Nemci na Ruskem

Sovjetski listi obirno poročajo o božičnici, ki jo je priredila pod pokroviteljstvom poslanika dr. v. Dierksa nemška kolonija v Moskvi. V svojem pozdravnem nagovoru je poslanik med drugim omenil, da se je lani število na Ruskem zaposlenih nemških državljanov skoro podvojilo in zdaj znaša desetisoče.

Krvavi pretepi med delavstvom v Nemčiji

Essen, 5. jan. AA. Dočim ej položaj v severnem obmejnem pasu poslabšal. V revirju Hamborn stavka 30.000 rudarjev. V soboto in nedeljo je bilo več spopadov med stavkajočimi rudarji in delavolnimi delavci. Rudarji so obmetavali delavce s kamenjem in streljali nanje. Redarstvo je moralo opetovano nastopiti in rabiti orožje. V Morsu je 2.000 stavkajočih rudarjev napadlo policijsko stražnico, da opreže zaprte komunistične voditelje. Redarji so napad obili.

Berlin, 5. januarja. AA. V porenjskih prometnih krogih je prišlo do krvavih spopadov med stavkajočimi in policijo.

Stavkajoči so napadli delavolne delavce s strelji iz revolverjev ter več njih ranili.

Civiliziranje Tripolisa

Rim, 5. jan. Z. Fašistični listi prinašajo obširna poročila o položaju v Tripolisu in o prefektu maršalu Badogliu, ki je dal generalu Grazianu nalog, da z oboroženo silo in mučenjem iztrobi plemo Senusita, ki se neprestano upira. Izvršujoč to naloge je general Graziani razgalil okrog 80.000 ljudi in 600.000 glav goveje živine. Italijanski tisk je prepričan o uspehu generala Graziania in se nada, da bodo italijanski kolonisti čimprej mogli pričeti z delom za napredek dežele.

Iz poglavja razorožitve

London, 5. januarja. AA. Angleška letalska družba Fairry je prejela iz Belgije naročila za 300.000 funtov sterlingov (84 milj. Din) bojnih letal. Omenjena družba je prejela slična naročila pred nekaj tedni od grške in čileške vlade.

Jugoslavija o razorožitvi

Zeneva, 5. jan. kk. Danes sta bili objavljeni jugoslovanska in nemška nota za evropsko komisijo Društva narodov. Jugoslovanska vlada sklepa iz dosedanjega delovanja Društva narodov v Evropi, da bi se združitve Evrope v okvirju Društva narodov prav lahko izvršila. Obenem je bila objavljena spomenica generalnega tajništva za one vlade, ki se udeležujejo evropske komisije, glede dosedanjega dela Društva narodov, i vse bavi posebno s gospodarskimi, prometnimi in zdravstvenimi vprašanji.

Razorožitvena konferenca v Spaniji

Pariz, 5. jan. kk. Španski zun. minister, vojvoda Alba je včeraj došel za dva dni v Pariz. Kakor se govori, zato, da bo mogel pravočasno priti v Zenevo, kjer se začne 16. jan. evropska konferenca. Kakor se čuje v dobri poučenih krogih, ima vojvoda Alba razen tega namen, da bi v Parizu izpostavljal, da se za prihodnjo razorožitveno konferenco Društva narodov določi kot kraj zasedanja San Sebastiano.

Priše! 13.000 km in'am!

London, 5. jan. Snoči je umrl v Londonu eden najbolj znanih indijskih delegatov Mautana Mohamed Ali, ki je potoval 7000 milj. da'ed, da se je udeležil indijske konference. Truplo pokojnika bodo balzamirali ter prepeljali v Indijo. Pokojnik je bil velik redopolub ter užival velik ugled pri svojih največjih političnih nasprotnikih.

Bombay, 5. jan. V znak žalosti na smrti muslimanskega delegata na indijski konferenci Mohameda Alija je ustavilo danes delo 50 predmestnih bombaz. V nekaterih okrajih so muslimani razbili okna na vozovih čestne železnice.

Bethlenov petletni načrt

Budimpešta, 5. jan. kk. Listi poročajo, da je ministrski predsednik, grof Bethlen izdelal petletni načrt za sanacijo privatnega gospodarstva, ki temelji na tem, da se madjarsko kmetijstvo industrializira in madjarska neobdelana nišina kulturno obdela.

Tonovska granata na Elizejskem polju

Pariz, 5. jan. kk. V soboto zvečer, nekoliko pred 10. uro so neznani atentatorji pred poslanskim gledališčem na Elizejskih poljih povzročili eksplozijo težke topovske granate, ki pa je napravila samo materialno škodo.

Svojeglava letalka

Berlin, 5. jan. AA. Po poročilu iz Londona je angleška letalka Amy Johnson odbila prošnje in svedra svojih starih in prijateljev, ki so jo opozorili na nevarnosti poleta preko znan zene Sibirije. Tudi v Berlinu so skušali poučiti letalski krogi prepričati letalko o tem, da temu poletu ne bo kos in da naj ga zato odloži.

† Biseromašnik Edvard Janžek

Rimske toplice, 4. januarja.

Težkega srca naznanjamo svetu vest, da je dokončal danes ob pol 8 zjutraj svojo težko, a plodonosno zemeljsko pot č. g. biseromašnik Edvard Janžek.

Rojen je bil 16. februarja 1844 v Podgorju pri Slovenjgradcu. Njegov oče je bil učitelj, dober znanec škola Slomska. Premišljen je bil v Trbovljah, kjer je Edvard hodil v ljudsko šolo. V Trbovljah je tudi prejel prvo sv. obhajilo. Tu ga je Slomešek birmal. Gimnazijo je obiskoval do 6. razreda v Celju, zadnja dva pa v Mariboru. Po maturi se je odločil za bogoslovje.

Ze kot dijak se je kazal povsod zavednega Slovenca. Udeleževal se je tudi pri raznih tedanjih društvih, zlagal pesmi in jih pošiljal Gerbiču v Prago, da jih je uglasbil.

Po tretjem letu bogoslovja je pel novo mašo v Trbovljah. Pozneje je bil nameščen v Vidmu, kjer je deloval kot kaplan 6 let. Z Vidma je bil prestavljen za kaplana v Podredu. Tudi tam je deloval 6 let. Nato je bil nekaj časa provizor v Zagorju. Leta 1882 je bil premeščen na župnijo Sv. Marjeta pri Rimskih toplicah. Kot župnik v Sv. Marjeti je zastavljal vse svoje moči ter se lotil velikega dela. Na griču Korenšniku je začel graditi podružnico Marija Lurd, katere še takrat ni bilo nobene. Ko je bila cerkev po dveh letih dograjena in z vsem oskrbljena, je Janžek v zahvalo romal v Rim, ter od tam tudi v Neapel.

Leta 1892 je bil nastavljen za župnika v Sevnici. Toda tu ni ostal dolgo, kajti 1. 1895 se je zopet vrnil v prijeljubljeno Šmarjeto. Lotil se je zopet velikega dela. Župno cerkev je razširil ter postavil nov, popolnoma kamenit oltar, okna z lepimi slikami, prenovil orgle in dal vso cerkev lepo preslikati.

Za lursko cerkev je dobil iz Rima dragocen kelih, katerega je podaril dunajski nadškofijski kapitelj Leonu XIII. za zlato sv. mašo. Iz Rima je dobil tudi krasen mašni plašč.

Leta 1913 je šel v prezasluzeni pokoj. Toda tudi v pokoji ni držal rok križem. Ker so za časa vojne pobrali zvonove, ni miroval prej, da sta obe cerkvi dobili zopet nove. Deloval je do svoje smrti kot pomožni duhovnik ter ob nedeljah in praznikih maševal v cerkvi. Leta 1918 je obhajal zlato sv. mašo, 1928 pa biserno.

Prezaslužnega gospoda biseromašnika položimo k večnemu počitku v sredo 7. t. m. ob 10 dopoldne na farno pokopališče pri Sv. Marjeti. Rajni si je pridobil v življenju neveljavih zaslug, ter ga bomo farani ohranili v hvaležnem spominu.

† Anton Pogačnik

Radeče, 5. januarja.

V Radečah je umrl 5. januarja na svojem domu g. Anton Pogačnik, mestni župan in posestnik.

Šele štiri leta so minila novembra lanskega leta, odkar smo pokopali njegovega prednika Jakoba Rižnarja, pri katerem je bil pokojni kot občinski tajnik še nekaj let pred svetovno vojno pa do svoje izvolitve za župana. Kot tak se je tako življal v občinski posle, katerim je do zadnjega časa še celo med svojo nad leto dni trajajočo boleznijo posvetil vse svoje moči, da je bil res kos ne lahki nalogi, katero so mu radeški občani leta 1924 z izvolitvijo za župana soglasno poverili. Ker je imel za seboj tudi gimnazijo in bil prestal prvi državni izpit iz prava, katerega se je bil lotil po maturi, je z lahkoto reševal tudi zapletene občinske zadeve, katere bi drugemu napravljale velike težave. Njegov mirljubni značaj ga je usposobil, da je tudi v uradnem obveščanju s strankami shajal brez nasilja.

Priznanje za svoje delovanje je prejel tudi od višje strani: bil je odlikovan z redom sv. Save V. razreda.

Ne bilo bi prav, ako se ne bi spomnili na njegovo delovanje v prosvetnem društvu naše »Kmetijske knjižnice«. Kot zvest priistaš kmetijskih načel je veliko storil tudi za pravo izobrazbo med ljudstvom. Saj je on prav za prav pred in med svetovno vojno bil voditelj vsega kmetijskega krajevnega društvenega pokreta. Nastopal je nešteto krat kot režiser in igralec pri naših prireditvah, seveda vse drugače živahno kakor v navadnem življenju. Njegov nastop v igri je bil vselej najboljšje zagotovilo, da je uspela predstava moralno in materialno. Zato mu bodi tudi v tem oziru med nami ohranjen časten spomin. Mir njegovi duši!

† Ivan Novak

Dole pri Litiji, 4. januarja.

Komaj je odpravilo k nedeljski službi božji dne 4. januarja 1931, že se je zazibal naš mali zvon. Zalostno se je lovilo s svojim dolgočasnim glasom iz temnih lin. G. Ivan Novak, posestnik, trgovec, gostilničar in poštar ni več med živimi, je tožil. Ali ni še v soboto s šaljivo besedo razdelil ob osemih zvečer pošto? Res, zdrav se je vlegel. A jutro ga je stisnilo prav neusmiljeno za vrat. Za nadubo je tožil že dolgo časa. A da mu bo določeno samo dobre pol ure smrtnega boja, ni mislil ne sam, še manj drugi. Njegovi laje so pričali, da že nekaj desetletij kraljuje na pozabljenih, oddaljenih Dolih. Še par dni, pa bi nosil že sedemdeseto leto na svojih ramenih.

V prijaznem Novem mestu je študiral. Toda njegov duh je bil trgovski. Hitro je zapazil veliko pomanjkanje dobre trgovine na Dolih. Polagoma je kupil tamkajšnjo trgovsko podružnico in jo preuredil za vse potrebe odgovarjajočo hribovsko prodajalno. V svoji gostilni ni trpel razgrajev. Kolikokrat je sam prišel in molil v gostilni, ko je zvonilo Angelovo čestčenje. Za naše hribe največja dobrota je bila, ko je vodil pogodbeno pošto. Njegova služba je bila, da smo dobivali klub veliki oddaljenosti od prometnih krajev vsak dan pošto skozi dolgih 40 let razen par let med vojno. Zato se ne bomo čudili, da je bil skoraj 40 let občinski odbornik, oziroma svetovalec, večkrat župan, velikokrat šolski predsednik, v šolskem odboru skoraj vedno. Tudi ceste niso moge biti brez njega. Za novo cesto od vasi Brezovo proti Doli se je prav posebno trudil. Po vsakem dežju smo ga srečali, kako je čistil grabne slabe zapuščene poti proti Berinjeku. S kratkim dovtipom je odgovoril, dejal na ramo motiko in korajžni naprej.

To je prav okorel skelet njegovega zunanega dela. Za svojo osebo moramo priznati, da je bil pošten, praktičen katoličan, mož na svojem mestu. Svojim otrokom, katerih je še osem pri življenju, je vcepil živo vero, kakor je bil sam globoko veren. Razširjal je katoliško časopisje. Bil je zvest naročnik Dolenjuba in Slovenca poleg drugih časopisov.

V širšem svetu ni bil toliko znan; zato pa pri domačih in okolišanih toliko bolj priljubljen. Čeprav ni sedel na ministrskem stolčku, vendar je s svojo poštenostjo obilo dobrega storil. Bog mu bodi milostljiv plačnik! Počivaj v miru!

Prekmurski delavci v Nemčiji

Vprašanje prekmurskih delavcev za Nemčijo

Murska Sobota, 1. jan.

Kakor je prekmurskim občanom sporočeno, nas obiščejo v kratkem gg. ministri, ki bi radi zvedeli in spoznali naše težkoče in naše razmere. Tega obiska se Prekmurje veseli, toda imamo tudi dolžnost, da jih na njihovo izrecno zahtevo objektivno in vsestransko informiramo tudi o delavskem vprašanju, ki se skoraj zliiva z agrarnim vprašanjem in ki bo postalo po rešitvi agrarnega vprašanja vse-kakor najvažnejše naše življenjsko vprašanje.

V Murski Soboti je že precej časa odbor za graditev delavskega doma, ki bi nudil delavcem zastoj prenočevanje, kadar bi šli na delo, ali se vračali. Nadalje bi ta ustanova nudila v istih slučajih delavcem ceneno hrano. V ta namen je odbor zbiral prostovoljne prispevke od vseh delavcev, ki so šli po ekspozituri javne borze dela v M. Soboti v Nemčijo in Francijo, oziroma v kraje naše države. Nad tem so se pa nekateri gospodje vznemirjali, da se s tem izsiljuje od našega delavstva denar in so izposlovajali od vlade prepoved, da se taki prispevki v inozemstvu ne smejo zbirati in se ne sme delati med delavstvom tovarna reklama. Zato bi bilo potrebno, da se stavi ta stvar na ponovno želje delavstva smega v spomenico, ki jo bodo izročili gg. ministrom, kateri bodo sigurno to stvar podpirali da se zopet dovoli zbiranje prispevkov tudi v inozemstvu.

Pred 2 mesecema sta bila 2 obiska od strani naših Borz pri naših delavcih v Nemčiji.

Pera Blaškovič, član Centralnega odbora za posredovanje dela, je na svojem potovanju od dne 11. oktobra do 27. oktobra ugotovil, da 95 odstotkov vseh pritožb pade na račun plačevanja previsokih dajatev nemških oblastem. Ugotovil je nadalje kakor sam pravi v svojem poročilu Centralnemu odboru za posredovanje dela v Beogradu — da so v tem oziru sezonski delavci Poljske, Čehoslovaške in Avstrije veliko na boljšem, ker so vlade omenjenih držav sklenile z Nemčijo v tem oziru konvencije, ki so ta bremena delavcem zelo olajšale. Slična konvencija naj bi se sklenila tudi med Jugoslavijo in Nemčijo, za katero je dala inicijativno po poročilu g. Blaškoviča Deutsche Arbeiterzentrale, za kar je našel dokaze g. Blaškovič tudi v arhivih našega poslaništva v Berlinu in pri g. Mitroviču, ki vrši sedaj dolžnosti šefa konzularne službe. V teh aktih je našel tudi g. Blaškovič mnogo neresenih pritožb od strani naših sezonskih delavcev. Našel je tudi v arhivih predlog nemške Arbeiterzentrale za sklenitev konvencije med Jugoslavijo in Nemčijo, toda to je ostalo neobdelano.

Iz konvencij, ki so sklenjene med vladami Poljske, Čehoslovaške in Avstrije na eni strani in Nemčije na drugi strani, se razvidi, da je najpovoljnejšo konvencijo sklenila v tem oziru Poljska. Njeni sezonski delavci, ki iščejo dela v Nemčiji, so oproščeni poleg drugih tudi dajatev za invalidnino, medtem ko so delavci Čehoslovaške in Avstrije oproščeni samo davka in dajatev za brezposelnost. Konvencije omenjenih držav so sklenjene na podlagi recipročnosti.

Če bi se pokrenila stvar konvencije med našo državo in Nemčijo samo en mesec pred koncem sezone, bi bilo s tem našim delavcem prihranjeno veliko denarja.

Ako pomislimo, da odbijejo našim delavcem od rednega zaslužka 20 odstotkov, kar znaša pri vsakem delavcu na sezono okoli 60 mark ali 810 Din in da je samo prekmurskih delavcev 1870, znašajo odbitki samo pri teh na sezono okoli 1.514.700 Din.

Pri naših delavcih je razmeroma precej pritožb, bilo bi jih pa še več, če bi bili pri delu vsi skupaj s Poljaki. Dogodil se je slučaj, da so delali naši delavci pri istem delodajalcu in na istem posestvu skupno s Poljaki, ki niso plačevali omenjenih dajatev, katere so tako težile naše delavce. Lahko si predstavljamo, kakšen vpliv je imelo to na naše delavce. Romale so pritožbe za pritožbo na naše konzularno zastopstvo.

Potrebno bi bilo še zmanjšati dajatve za slučaj bolezni, ki znašajo sedaj 450 odst. na 25 odst. Mora se pa priznati, da je ta stvar v splošnem zelo koristna.

Naši delavci so šli v Nemčijo po posredovanju Arbeiterzentrale v Berlinu, ki je nepolitnična ustanova. Ustanovljena je bila že pred vojno, kajti pred vojno je Nemčija rabila 800 tisoč inozemskih sezonskih delavcev, dočim jih rabi sedaj samo 120.000. Že od nekdaj je delal beg poljedelskih delavcev v vrste industrijskih delavcev velike težave nemški vladi, kakor tudi vsem nemškim socialnim ustanovam. Kakor je vsem znano, znaša danes število brezposelnih v Nemčiji nad 3 milijone. Zaradi tega je tudi razumljivo, zakaj pritiskejo gotovi krogi, da naj se zaposlijo domači brezposelni delavci pri poljskem delu. Z vso gotovostjo za lahko povemo, da rovarjenje teh grogov po nemškem časopisju proti našim sezonskim delavcem ni imelo pri delodajalcih nobenega odziva. G. Kerec, vodja ekspoziture javne borze dela v Murski Soboti, je bil namreč ob priliki obiska pri naših delavcih v Nemčiji naprošen od Arbeiterzentrale v Berlinu, da poskrbi 3000 prekmurskih delavcev za prihodnjo sezono. Pač pa bodo v prihodnji sezoni reducirani predvsem delavci iz Poljske, čemur je iskati vzrok v političnih sporih med Nemčijo in Poljsko.

Tudi danes bi potrebovala Nemčija veliko več inozemskega sezonskega delavstva, če ne bi delala ključa nemška vlada. Za prihodnjo sezono je reducirano inozemsko sezonsko delavstvo za 15 odstotkov, kar se je zgodilo pod pritiskom leveice in marksistov. Toda to menda ne bo dolgo trajalo, ker začne po posameznih provincinah zmanjkovati poljedelskih delavcev. Najbolj jih pogrešajo v Vzhodni Prusiji in na Poznanjskem. Nemške oblasti hočejo nekako prisiliti industrijske delavce, da se privadijo poljedelskega dela. Industrijsko delo je namreč veliko lažje in se tudi veliko lažje dobi v slučaju brezposelnosti podpore. Sedaj so pa uredili podporo brezposelnim, ki so prišli iz poljedelskih pokrajin v mesto, tako, da bodo nekaj časa dobivali podpore iz blagajne za zavarovanje brezposelnosti, potem nekaj časa iz blagajne za zavarovanje krize, potem pa pade delavec v breme pristojne občine, ki ga bo s časom zopet navajala na poljedelsko delo. Industrijski delavci imajo veliko večje ugodnosti kot ostali delavci. Medtem ko dela industrijski delavec samo 8 ur na dan, mora polje-

delci delavec delati od zore do mraka večinoma 11 do 12 ur. Zato je razumljivo odnosa-nje nemškega delavstva od poljedelskega dela. Naš človek pa, ki je bil že prej navajen na trdo delo in prej večinoma prepusten izmo-gavanju neusmiljenih palirjev, si je znal takoj pridobiti naklonjenost s svojim pridnim delom.

Arbeiterzentrale se trudi, da uvede našega človeka v tiste razmere, tako da lahko postane potem reden sezonski delavec za Nemčijo.

Naši delavci so večinoma zaposleni pri obdelovanju sladkorne pese in nekaj tudi pri obdelovanju krompirja ter pri žetvi. Temu delu so naši delavci vajeni, ker so že večinoma tako delo opravljali v Sloveniji. Včasih še prekašajo Poljake, ki so na glasu kot najboljši.

Lzurnji in močni delavci delajo v akor-du, dočim delajo slabejši v dnini. V jeseni so delali skoraj izključno vsi v akordu.

Postopanje z našimi delavci — kakor je ugotovil g. Kerec ob priliki obiska naših delavcev v Nemčiji — je večinoma dobro. Samo v nekaterih slučajih je mogel ugotoviti za delavce poniževalno in neprimerno postopanje.

Stanovanja so večinoma podstrešna in razmeroma lepa. V primeru s stanovanji v Slavoniji in Vojvodini, kjer stanujejo navadno v živinskih hlevih, so za sto odstotkov boljše. Tukaj so v sobah peči, ima vsak delavec svojo omaro, umivalnik in sploh vse, kar potrebuje. Zdravniška oskrba je tudi dobra in posvečajo bolnikom precej pažnje.

Hrana je vračunana v brutto zaslužek in je razmeroma slaba. Kakor je po nemških kra-jih sploh navada, posvečajo večjo pozornost prikuhi, ki obstoji večinoma iz krompirja, ne- »na močnatim jedem, na kar so naši delavci navajeni. Seveda se hrana pod takšnimi pogoji

ne da izboljšati, ker bi trpel naš delavec samo na zaslužku. Naš delavec je pa varčen in mu je veliko bolj pri srcu dober zaslužek ko hrana.

Zaslužek znaša povprečno 4—500 mark pri moških in 3—400 mark pri ženskah na sezono. Letos je zaslužek za 18—20% manjši od lanskega. Zaslužek ni povsod enak.

Pri 92% delavcev je kvaliteta odlična. 8% pa je takih, ki so ali vsled nenavajenosti zho-leli ali pa delo pred časom zapustili. Vendar je slučajno opustitve dela samo 6, kar med 1870 ni veliko. Pač pa je takih slučajev več pri vojvodinskih delavcih, ki so delali v Nemčiji in so se kar v trumah vrnili domov.

Leta 1928 je šlo iz Prekmurja v Nemčijo 260 delavcev, l. 1929 okoli 900, letos 1870, za prihodnje leto pa z gotovostjo lahko zapišemo že število 3000, kar je vsekakor zelo veliko.

Vse pritožbe so se pošiljale na ekspozituro javne borze dela v Murski Soboti ali pa kar g. Kerecu, ker jih on menda vse osebo pozna in zanje res po očetovski skrbli. Ta pa je pošiljal potem dalje na Arbeiterzentrale v Berlin, ki je stvar na licu mesta raziskala.

Vsi delavci, ki so sedaj zaposleni v Nemčiji, so iz Prekmurja, ne pa iz Medmurja, kakor napačno trdi v svojem poročilu g. Blaškovič. Samo 14 jih je bilo letos vzeti na poskušnjo iz Medmurja. Zaposleni pa so v sledečih deželah: Bayer, Württemberg, Sachsen, Pommern, Trier, Brandenburg, Rheinprovinz in Hessen-Nassau. Delodajalcev je bilo letos že 252.

G. Kerec je tudi mnenja, da bi bilo jako koristno obiskati vsaj 3—4 kraje v vsaki provinci, ki se razlikujejo po svoji obdelavi. Potrebno bi pa bilo za to vsaj okoli 10.000 Din, da bi se stroški potovanja krili.

Ob 100letnici Barage

»Narod, ki ne zna ceniti svojih velikih mož, ni vreden, da živi...«

Ameriški katoličani v državah Wisconsin, Michigan ob Velikih jezerih so se strnili v eni sami veliki želji, da proslave čim slovesnejše spomin na našega rojaka, misijonarja in škofa Barago, ki je prišel dne 31. decembra 1830 v Ameriko. Iz te želje so se rodile velike proslave, in sicer 29. junija

1930 v Evelethu, 8. julija v Lemontu, 9. in 10. avgusta v Marquetteu, kjer je bil Baraga škof in kjer je leta 1868 tudi umrl, 12. avgusta pa v Providence Heights. Pri teh slovesnostih, pod vodstvom sedanjega škofa v Marquetteu, Nussbauma in škofa Schrembsa iz Clevelanda, se je zbralo na tisoče Slovencev in drugih katoličanov in v procesijah, pri službi božji, pri zborovanjih je vse navzoče prevzemala le ena misel in želja: da bi bil Baraga proglašen za svetnika. Saj vprav danes, ko svet gleda le materialne dobrine in tone v posvetnosti, potrebujemo velikih kličarjev in oznanjevalcev nadzemskih vrednot. Ne preslišimo klica Baragovega

Caritas v Kamniku

Kamnik, 5. januarja.

Občni zbor Vincencijeve konference v Kamniku dne 4. januarja ob pol 4 popoldne je potekel mirno, prijateljsko. Udeležilo se je zborovanja, ki ga je vodil predsednik, g. Andrej Hvastija, okrog 75 oseb, med temi zlasti omenjam poleg domačih duhovnikov z g. dekanom Riharjem na čelu še gospoda p. Valerijana Učaka, križanskega komturja, ki je v iskrenih besedah govoril o ognju za karitativno delo, ki ga more užgati edino le krščanski nazor, zlasti nazor o človekovi bogopodobnosti in bratstvu vseh ljudi. V imenu Vincencijeve konference iz Novega mesta je prinesel pozdrave z meje naše banovine p. Ciprijan Napast, O. F. M.

Izvoljen je bil na novo skoraj isti odbor, le p. Karel Djak in g. Vinčo Možina sta bila na novo pritegnjena v odbor in pa dva zastopnika fantov, ki so se zborovanja udeležili v velikem številu.

Zagorje leta 1930

Zagorje, 2. januarja.

Tudi Zagorjani smo potegnili črto. In pod to črto se je prikazal obračun za nazaj. Staro leto, ki za knape ni bilo prav blagohotno, saj je bilo leto hude rudarske krize, je za nami. In vendar je prav, da mu pogledamo v oči in razberemo, kako je bilo!

Na novega leta dan nam je g. duhovni svetnik s prižnice oznanil farno bilanco. Prebivalstvo se je po teh številkah pomnožilo, ker je zibel več kot raket in ta razlika znaša 133. Rojenjeh je bilo 250, umrlo pa jih je 72. Nov stan si je izvolilo 58 parov. Novorojenčkom želimo krepke rasti v vseh ozirih, mrtvim večni mir in pokoj, mladim parom pa dosti medu na zakonskem križu, da bi ga laže nosili v trajno srečo sebi in tistim, ki še pridejo. — Če se še na to ozremo, kako knapovsko Zagorje s svojim Bogom živi, ugotovimo čez 35.000 sv. obhajil. Zlasti na Lokah se lepo razvija religiozno življenje in Ločanom želimo obilnega napredka. Morda nam postanejo še luči.

Poglejmo še na dobrodelnost, ki ima v delavskih krajih tako široko pike. V glavnem gojita organizirano karitativno delo Vincencijeve konference in Kolo jugoslovanskih sester. Vincencijeve kon-

vega k poduhovljenju časa in nas samih, je bila izpoved ameriških Slovencev pri teh proslavah.

Najveličastnejši in zgodovinsko najvažnejši pa je bil na teh proslavah trenutek, ko je msgr E. z. e. k. v stolni cerkvi v Marquetteu naslovil na naslednika Barage, na škofa Nussbauma, sledečo izjavo:

Prezvišeni! V Vaše stolno škofijsko mesto so danes priromale množice sinov in hčera naroda, krepkega in v veri čvrstega, na grob Barage. V kripti pod oltarjem, na katerem ste pravkar darovali v njegov spomin sv. mašo, počivajo njegovi ostanke, ki je bil sam prvi škof škofije Marquette. Priromali smo v to stolnico, da poprosimo Boga in Vas, da se dvigne Friderik Baraga na oltar v slavo božjo, v slavo svete Cerkve Kristusove. Vam, kot četrtemu nasledniku Barage, sporočamo željo nas vseh, da prevzamete vodstvo v tej zadevi.

Odgovor je bil nagovora vreden in z odgovorom je bil spomin Barage najdostojneje počaščen. Ško' je rekel:

Po mnenju vseh je Baraga v resnici zaslužil čast oltarjev. Razodeti pa more le Bog sam, da je njegova volja in želja uvrstiti Barago v trume čestitih svetnikov. Prosim moramo Boga, da dopust na priprošnjo Barage čudeže in da tako pokaže ošini svojo voljo. Častite zato Barago in preizkusite moč njegove priprošnje pri Bogu. Bog pa bo uslišal našo prošnjo in sv. Cerkve bo po svojih predstavnikih spoznala voljo Najvišjega in bo uvrstila Barago med svetnike in ga postavila na oltarje svoje.

Te besede so zlasti za nas Slovence zgodovinsko važne. Prvikrat je namreč pozivljval vernike odlični cerkveni predstavnik in vzpodbujal katoličane, naj goje do našega misijonarja in škofa Barage iskreno pobožnost in da mu naj izročajo svoje prošnje do Boga.

To pomembno slavnost, ki naj bi rodila bogate sadove, je zaključila himna »Povod Bogac«.

Mi Slovenci v domovini ne smemo prezreti teh slavnosti in klicev naših rojakov in drugih katoličanov v Ameriki. Ves narod naj se pridruži klicu in želji, naj skoraj napeči dan, ko bo naš Baraga dvignjen na oltar in ves narod naj se mu priporoči, naj mu svoje težave izroča in naj preči Boga, da povelja svojega vernega služabnika.

Da se Baragovemu spominu vsaj nekoliko oddolžimo in da se vsaj nekoliko odklenemo zgleda naših rojakov v Ameriki, smo si za danes zvečer ob osemih v dvorani hotela Unio zamislili proslavo našega nepozabnega rojaka, ki mu stoletje ni moglo zabrisati čednosti in dobrih del, ki jih je nasejal v srca Bogu vdanih.

ferenca je razdelila 10.466.50 Din in obdarovala 67 otrok z obleko, obutvijo, perilom, 25 starim mamcam kupovala od časa do časa nekaj živil, enako 1 staremu očku obleko, 9 revnim družinam nakazala podporo in pomagala še osmim drugim revežem. 38 otrok je poslala popolnoma brezplačno na okrevališče »Kriš«. ženske zvezec na Homec. Ne sicer Vincencijeve konference, ampak krščanska dobrodelnost sploh, je preskrbela šestim dečkom nekako skavtsko desetdnevno bivanje ob Bohinškem jezeru. — »Kolo jugoslovanskih sester je za veliko noč obdarovalo 28 siromakov; 1. decembra je 105 otrok dobilo kose obleke, perila ali obutvilo; o božiču pa so obdarovale sestre 42 revežev. Med letom pa so delile podporo revnim družinam. Na okrevališče ob morju so poslale 20 otrok popolnoma ali vsaj deloma brezplačno. Pet jih je poslal Pomladek rdečega križa.

Za neorganizirano izvrševanje dobrodelnosti imajo pa v nebesih druge, bolj točne bukke.

Izredna dobrodelna akcija je lansko leto v zagorski fari razdelila otrokom rudarjev, ki mnogo šihov praznujejo, Din 7800.

Srečo marsikdo lovi — želi si jo pa vsakdo. Tudi stara ženička, tam blizu farne cerkve doma, jo je želela — vsaj za praznike, lepe božične. Pa je pri vodovodnem hidrantu ob cerkvi na sveti večer čakala, da je udarila ura polnoč — pa podstavila škat, da se ji ob tej blagoslovljeni uri nateče namesto vode vino za praznike, lepe božične. Pa je odnesla domov in se polnočnico ušla. Hudomušneži pravijo, da je vodo natočila, da vino ni prišlo. Ona pa pravi, da vino, samo tiho je bila, da bi ji vina ne spili. Pa je menda hudomušna tudi ona in se smeji. No, saj ima prav!

Sava narašča

Ježica, 5. januarja.

Sava je danes radi deževja in tajanja snega na Gorenjskem stalno naraščala ves dan. Do večera se je dvignila visoko nad rob struge ter dosegla pri črnuškem mostu čez dva metra nad normalo. Dviga pa se še vedno ter se deloma razliva že čez bregove po travnikih in poljih.

Kaj pravite?

Najbolj priprosti, pa tudi najbolj naivni in neumen ugovor proti številnim rojstvom je: »Kaj je treba še več ljudi na svetu, saj se ti, ki so sedaj na svetu, ne morejo znebiti? Ni en sam tak, ki pravi tako, vse polno jih je, od popolnih nevedencev pa do največjih razumnikov. Vsi ti žive v fiksnih in smolnih ideji, da svet pridela premalo žita in premalo mesa za vse milijone ljudi. Zoradi preobilice ljudi si takoj nerazsodno ljudi tomatijo današnja beda, mesto, da bi zanjo iskali vzrok drugje, namreč v nepravilni in neprimerni organizaciji današnje človeške družbe in njenega gospodarstva. V resnici je stvar prav nasprotna: svet rodi preveč dobrih in premalo ljudi, ki bi mogli ob pravični razdelitvi vse te dobrine porabiti. To spoznanje je stalo in smo ga že dostikrat pomorili, od njega pa prihaja počasi tudi vse človeštvo. Radarkoli stikam kak lak argument proti številnim rojstvom, povem kratko: »Sliši, prijatelj! V drveški banovini živi približno milijon ljudi. Če bi, recimo, kakšna epidemija pobrala v tej banovini pol milijona ljudi, kaj misliš, da bi preostalega pol milijona boljše živel?« Nihče ne more dati na to pritrilnega odgovora, kakaj vsakomur poslame takoj jasno, da se ne bi blagoslanje niti najmanj povečalo, temveč, da bi se podvojilo, ptojroila resnica, lakota in beda. Nazadovanje rojstva ima povrha tega tudi neposreden, žalosten vpliv na industrijo in poljedelstvo, torej tudi na blagoslanje delavstva. Za koga naj pa delata industrija in poljedelstvo, če je vedno manj ljudi?

O božiču in novem letu smo brali v obširnih nemških, avstrijskih in slovenskih dnevnikih o pravi poraznih rezultatih nazadovanja rojstva in o posledicah v gospodarstvu. Naj navedem le-tu primer: »Samo o Svici manjka danes, v primeri z l. 1913, 500.000 otrok, starih do 14 let, za katere naj bi delala industrija in poljedelstvo. Sedaj porabi Svica 177 milijonov litrov mleka, 16 milijonov kg krumpirja in 39 milijonov kg sadja manj, kakor bi bilo potrebno, če ne bi manjkalo tega pol milijona otrok!« (»Tagespost«, št. 333 od 24. decembra 1930).

Ali ni to jasna dokaz, kako pada celo v togali Svici ljudsko blagoslanje, ker se poraja vedno manj otrok in čeprav uvažajo v Svico vedno večje zalogo zlata in denarja? Ne samo »klerikalni«, ampak celo liberalni, svobodnistični in tudi židovski tišči pišejo dandanes tako, seveda ne pri nas, temveč zunaj, o svetu!

Za pul-overje

ANGLEŠKA VOLNA

TONI JAGER, Dvorni trg 1, Ljubljana

Zbor ribniške domače obrti

Ribnica, 4. januarja.

Lepo zborovanje domače ribniške obrti se je vršilo na semanju dan v Ribnici. Zveza lesnih domačih obrti je imela redni svoj občni zbor, zadruga, ki je organizirala vsa ribniška, sodražna in deloma velikokolaško dolino, v kolikor se prebivalstvo peča z izdelovanjem in razpečevanjem lesnih izdelkov. Načelnik g. župnik Skulji je uvodoma poudarjal lep pomen letošnjega zborovanja, ko zadruga obhaja svojo desetletnico. V stvarnem govoru so je osnovele zadruga ozir na dosežanje plodnostno delovanje, ki je postavilo iriden temelj obrti v novi državi. Splošno pritrjevanje je potrdilo izjavo načelnika, da brez zadruge bi bila naša obrt močno oskudovana. V letu 1920 je krošnjanje z domačimi izdelki oblast smatrala kot cigane, ki popravljajo kolce. Danes je povsem drugače vpoštevano od strani državne uprave, saj bo v eni prihodnjih števil propagandistične revije urada za zunanjo trgovino izšel tudi članek o naši obrti. Zadruga šteje danes nad 300 članov. Podrobno se je še razvil razgovor o novem obrtnem zakonu, za katerega se naši obrtniki zelo zanimajo. Pri volitvi odbora je ostal ves dosedanj, za načelnika pa je bil znova izvoljen z velikim navdušenjem polne dvorane g. Skulji. Obravnave so se trgovske pogodbe, osobito z Avstrijo, ker naka organizacija v Avstriji se trudi, da bi se izločil člen pogodbe, ki dovoljuje ribniškim rešetarjem prosto hausiranje po celi Avstriji. Kaj zanimiva so bila v slučajnostih izvajanja g. Skulji, ki je trikrat stavil predlog, da se trgovec s suho robo v Sodražici, Evg. Ivanec, imenuje častnim članom zadruge. Med živahnim debatiranjem je bil predlog od vse dvorane soglasno odklonjen, češ, da g. Ivanec nima drugih zaslug za ribniško domačo obrt, kot da je sebe obogatil s tem, da kupuje izdelke od obrtnikov in jih prodaja doma in v svetu. Poudarjalo se je, da baš on ima največ dobička od ugodnosti prostega izvoza suhe robe, ki jo je že leta 1920 izposloval g. župnik Skulji.

Trikrat soglasno odklonjeni predlog za častnega člana zadruge Evg. Ivanca bodi v polno zadostenje g. Skulji za neukusne napade prof. Rusa, ribniškega roaka, in »Jutrovihe« članov o priliki jesenskega velesejma v Ljubljani. Ogabno žaljenje e pošiljajo pavjega peresa, ki ga je načelnik pokazal, je veličasten zbor z ogorčenjem obsodil. Preprosto ljudstvo se zgraža, kakke manire ima gotova »gospoda«. Načelnik je poudarjal, da so bili zadruzi na razpolago le 4 kv. metri prostora, zato se ni dalo kaj več poslati na velesejem, sicer pa naj razstavljajo oni, ki od prodaje teh izdelkov vlečejo profit, zadruga je že pred tremi leti uknila trg. oddelek. Obravnave so se še druge zadeve, saj ob takih prilikah vsak krošnjar pove svoje težave iz Avstrije, drugi iz Italije, tretji iz domače države, kar skuša potem načelnik odstraniti z intervencijami pri lozadvenih konzulatih, odnosno pri naši centralni upravi. Z iskreno zahvalo vseh navzočih za očetovsko skrb, s katero se g. župnik Skulji trudi za interese izdelovalcev in krošnjarjev ribniške robe, se je zaključilo veličastno zborovanje.

Uboj na Doleh

Litija, 4. januarja.

Poročali smo že, da so fantje s koleci pobili in ubili v gostilni Povšet na Dobovici na Stefanovo 24letnega Perucija Janeza, kmečkega sina, ki je prihodnji dan umrl. Komisija, ki je s težavo v snegu in zametih prišla peš iz Litije na Dole, 26 km daleč, je dooznala, da je imel Peruc popolnoma zblito lobanjo, medtem ko drugih telesnih poškodb ni imel.

Brata Ludvik in Anton Kolenc in Logar Leopold so prostodušno priznali, da so v pijanosti pred Povšetovo gostilno Perucija zbili na tla, ker je v gostilni preveč sitnaril in vplil na »aufbikse«, niso pa imeli namena, ga ubiti, češ, eden bi ga bil premalo, trije smo ga pa preveč.

V sodni komisiji je bil g. okrajni sodnik dr. Karel Novak, okrajni zdravnik dr. Polde Ukmar in zapisnikar g. Beno Pečnik. — Vršili so svojo težavno službo v skrajno neugodnem vremenu in se po dolgi poti, popolnoma izmučeni, vrtili v Litijo.

Belokrajnski kofiček

Medlika v matičah 1930. Rojenih je bilo 78: dekčkov 44, deklet 34. Vseokrog zanimiva razlika in tudi drugod marsikje izkazuje večje število deklet. Umrla je 45 oseb, moških 20, ženskih 25. Tri je pa požrla Amerika v cvetu let, pri polni moči, ko so se ponesrečili pri delu. V starosti od 70 do 80 let je umrlo 9 oseb. Najstarejši je bil star 86 let. Porok je bilo 15.

Cepjakov Martin

Na Božakovem pri Melitki je umrl 1. januarja Martin Kraševce, daleč na okrog znani pripovedovalec duhovito izmišljenih doživljanj. Star je bil 69 let, brez vseh svojcev.

Melitka, 4. januarja.

Treba je bilo videti in slišati, videti zato, ker ni govoril samo z usti, ampak s celim telesom: z ugomli, rokami, živlom, očmi, ušesi, brado — samo z nosom ne. Slišati pa je tudi bilo kaj! Toliko, da so se poslušalci naprej in naprej za trebuhe držali, zakaj tako duhovito in originalno so bile njegove zgodbe izmišljene, da je vsaka naslednja beseda presenetila. Kadar se je njegovim bližnjim znancem zahotelo smeha, je bilo treba samo pripraviti barile vina, cigaro in zazvali Martina, pa je bila stvar gotova.

Značilno za njegovo pripovedovanje je bilo, da je pred vsako besedo, ki jo je izrekel, postavil nemi »h«, kakor k temu tudi njegovo domače narečje daje nekaj povoda, on je pa seveda to še potencial in s svojimi čudovitimi gestami človeka naravnost prisilil na smeh.

Vredno so te njegove storije, da se razglase med vsem narodom in ohranijo tudi pozni rodovom, zato jih bomo nemara zbrali in objavili čim več mogoče. Naj navedem danes samo nekatere za njegovo posmrtnico.

Nekoč se mu je primerilo, da je zaspal tam neke v Božakovskih gubah. Nebeško se mu je sanjalo in ko so bile sanje najlepše, pa ga je nekdo zaval: »h Martin! h Kraševce! h Martin! h Kraševce! Zbudil se je, pa mu je bilo žal lepih sanj in je spel zaspal. Spet ga zove, a on neče ni čuti, in spet v tretje zaspi in še tretje ga zove. Tedaj je pa pogledal in za-hestopil, kaj zhezd, taka debela in dolga kača se je plazila nad njega gori iz Kupe. Pa »h znaš, hkeko »heme »hje »hceval? »hesama »hekamanjska »hMat! »hbožal! In je Martin tedaj naredil »zagovor« če ga bo rešila, da bo ob kamanjskem žegnanju pojedel njej na čast »htri »hskile, za-hestopil, »htri »hskile »hna-jboljšje »hepečenke.

Bil je dalje časa delavec v neki opekarni v Zagrebu, pa si je prebral, čeprav mu je gospodar ponujal »trojni lonc in je šel k nekemu bogatemu kmetu: za-hestopil, tako bogatemu, ki je imel toliko krav, da je bilo vsak dan en »zug« mleka. Imel je svojo železnico in je z njo vozil v Zagreb. Pa je nekoč obel el mašinst in ni imel kdo peljati mleka. In snega je bilo do vrh glave. Vprašal so Martina, kaj ne bi ti, Martin, upal tega napraviti, saj Kranjci ste od vraga, ki vse znate: »hevruga »hne bi? in je Martin skočil v mašino in slo je kot »šnelzug« Nazaj je pa peljal ljudi. Slo je kaj strela. Pa velika in nobel gospoda se je peljala. Ob »strekli« so bile pa ravno zrele črešnje in gospodi so vse slino tako teklo, ko so jih gledali in so prosili Martina, naj malo ustavi. On pa ni ustavil, ampak za-hestopil, stopil je z eno nogo na črešnjo, z drugo pa na okno vlaka in si jih natrgal polne »nadrje«.

Ponašal se je, da je dober lovec in je menda res precej jazbecov vjel, ampak takega kot je bil eden izmed teh, ne bo več.

Zastopil, osem kil žive vage na malo stran. Ko ga je pa odril in razsekal in mast ovril, je bilo pa 30 funtov čiste masti in še ena kablica, mesa pa toliko, da ga je bilo eno leto dosti zanj, ki ga je vsak dan en funt pojedel.

Vprašali so ga: Martin, koliko jazbecov si že vjel? »Koliko sem jih? Vrag ve to! Več kot tisoč!

Toliko si jih? »hVraga »hne! Malokako leto, da ne bi enega ali dva!

In takihle storij in še bolj zanimivih je za celo knjigo. Le to je, da zgrubi vsaka največji del sočnosti, če ni več povedana z njegovo živo gesto in duhovito besedo.

Nesreča pri delu

Brezice, 3. januarja.

23letni Šerbec Anton je bil zaposlen že nad eno leto kot kurjač v strojnari pri lokomobili za drobenje peska v kamnolomu Jugoslovanskega trgovskega industrijskega društva, d. d. Zagreb, v Orehovem pri Sevnici.

Tako je bil tudi dne 31. decembra lanskega leta v službi. Ko je tega dne popoldne nastopil delo, je šel med drugim pogledat še ostale naprave, katere goja lokomobila, če je vse v redu. Ko se je vrnil k stroju, mu je na železni plošči pred strojem spodrsnilo, da je padel v rov za ventilacijo lokomobile, pol metra globoko, pri tem pa udaril z levo nogo po ročici za ventilacijo, da si jo je pod kolenom zlomil. Ponesrečenega Šerbeca so takoj prepeljali k zdravniku v Sevnico, kateri mu je nudi prvo pomoč in odredil, da se ponesrečenca odda v bolnišnico.

Auto v plamenih

Murska Sobota, 4. januarja.

Tukajšnji župan in ban. svetnik gosp. Josip Benko je imel avtomobilček, ki je bil znan daleč na okrog, ker je bil kakor letéča ptica. Sedaj ga je zadela žalostna usoda.

Neki nastavljenec v Benkovi pisarni je imel opravila v Čakovcu. Peljal ga je domači šofer. V Čakovcu sta vse srečno končala in sta se peljala proti domu. Avtomobil je veselo drvel v jutranjem zraku. Prevozil je že tri četrtine dolge poti. Na cesti med Lendavo in Beltinci pa se je odigrala katastrofa. Blizu Črenovec je iz avtomobila hipoma svignil plamen. Potnika sta ospanila. Preden sta prišla do sapa, je bil ves motor v plamenu. Oba sta hitro skočila iz avtomobila. Ker je bil plamen premočen, ga nista mogla zadušiti. Kmalu je objel plamen vso karoserijo. Potnika sta žalostno gledala, kako je plamen uničeval ljubki avtomobil. Ogenj je bil divji in je pustil samo železne dele.

Ko je plamen ponehal, sta potnika vzela nekaj lažjih kolec s seboj in sta peš nadaljevala pot. Se razume, da sta bila doma sprejeta s precejšnjo žalostjo. Nesreča je tem občutljivejša, ker — kakor slišimo — avto ni bil zavarovan.

O strupeni megli pred 100 leti v Beli Krajini

Podzemelj, 31. dec. 1930.

Pri pregledovanju mrliških knjig pred približno 100 leti smo ugotovili, da je takrat tudi naše Podzemlje moralo moriti nekaj »strupenega«. Naj navedemo število mrličev nekaj let pred kritičnim letom 1831, in nekaj let zatem. Leta 1829, izkazuje malo mrličev: samo 48; leto 1830, nekaj več: 62, kar je približno normalno za našo župnijo. Leta 1831. kaže nenavadno visoko število: 146; v letu 1832. pade število mrličev na 113, kar je še vedno veliko; leta 1833. je bilo število smrti normalno: 70. Najbolj zanimivo je leto 1831. Do vključno julija je število smrti normalno: mesečno 3 do 8 slučajev; avgusta se naenkrat dvigne na 22, septembra na 17, oktobra na 21, novembra celo na 26, decembra na 20. Januar 1832 kaže že bolj normalno število 11; v drugih mesecih števila še bolj pada, naraste pa nekoliko proti koncu leta; najvišje stoji novembra (16 slučajev), ne doseže pa več prejšnjega leta. Kot vzrok smrti se v kritičnih mesecih največkrat navajajo razne vrste mrzlice, vnetje pluć in vrtu. Med mrličji je veliko število otrok: kar deset in več po vrsti. Zanimivo je, da štejemo l. 1818, ko je razsajala španska in je bilo samo en dan kar 9 mrličev, samo 103 smrtnih slučajev.

Iz statistike za letošnje leto posnemamo sledeče (števila v oklepajih so od lanskega leta): rojstev 95 (79); smrti 96 (37); oklicanih je bilo 22 parov (14), tu poročenih 14 (15). Najstarejši par je imel skupaj 69 let, najmlajši 40. Nezakonskih otrok je bilo 6, od teh 2 ciganska (lani istotako). Število rojstev presega število smrti letos za 39, lani za 52, kar je vsakakor znamenje zdravega krščanskega življenja.

Naša deklška Mar. družba je priredila na Stefanovo in naslednjo nedeljo igro »Roka božja«, ki je izpadla v splošno zadovoljstvo številnih udeležencev. G. šol. upravitelju Ljubihu se Mar. dr. za blagohotno naklonjenost in pomoč toplo zahvaljuje.

Schmoll Pasta

Pri nas in tudi v inozemstvu najbolj razširjena že 50 let priznana krema za čevlje

Koledar

Torek, 6. januarja: Sv. Trije kralji, Razglašenje Gospodovo.

Sreda, 7. januarja: Valentin (Zdravko), škof.

Osebnosti

— Himen. V šmartnem pri Litiji sta se v nedeljo poročila zdravnik dr. Roman Vidmar in gosposlana Pepca Držarjeva, biserka veleugledne družine župana iz Šmartna, gosp. Ernesta Držarja. Mladi par je poročil g. dekan Anton Gorink. Za priči sta bila zdravnik iz Most dr. Milan Perko in g. inž. Zbontar. Mladoporočencema želimo vso srečo! — Dr. Roman Vidmar se bo naselil pri Devici Mariji v Polju, kjer bo izvrševal praktično zdravstvo.

— G. finančni ravnatelj dr. Povalej Josip je v času od 5. do 10. t. m. službeno odsoten. Dne 8. in 9. t. m. bo od 10 do 12 sprejemal stranke v prostorih finančnega inspektorja v Mariboru. Sprejemanje strank v Ljubljani vsled tega v teh dneh odpade.

— V naši mornarici so bili imenovani za vršila dolžnosti poveljnika mornariškega poveljstva kapetan korvete Ivan Ulmanski; za vršila dolžnosti poveljnika strojne šole in obenem za poveljnika broda »Sokole« kapetan fregate Milan Domajnko; za vršila dolžnosti 3. hidroplanskega poveljstva kapetan fregate Nikolaj Stajnar; za vršila dolžnosti šefa vojnega odseka pri ravnateljstvu pomorskega prometa kapetan korvete Ciril Vilfan; za vršila dolžnosti poveljnika broda »Jastreba« kapetan korvete Ervin Fink; za vršila dolžnosti poveljnika broda »Labuda« kapetan korvete Mirko Plajvajs; za vršila dolžnosti referenta sanitetne poveljstva osješke divizijske oblasti sanitetni major dr. Andrej Deak in razrešen je bil sedanje dolžnosti kapetan korvete Bogoslav Erni ter stavljen na razpolago ministrstvu vojske in mornarice.

Mala kronika

— Vsem župnim uradom. Skofijski ordinariat v Ljubljani sporoča, da je prejel od kr. banke uprave dravske banovine v Ljubljani dopis z dne 3. t. m. št. I 88-1 sledeče vsebine: »Vsled razpisa ministrstva za notranje posele z dne 31. decembra 1930 K. br. 2913 se na rojstni dan Nj. Vel. kraljice dne 9. t. m. v cerkvah in molitnicah ne bo vršila zahvalna služba božja, ker sta po zakonu o prazničnih državna praznika samo dan zedinjenja in rojstni dan Nj. Vel. kralja.« — To naznanjamo župnim uradom v svrhu ravnanja.

— Jugoslovansko-romunska razstava v Pragi. Nedeljski »Illustrirani Slovenec« prinaša sliko »slovenskega« oddelka na gornji razstavi. Na sliko ni niti enega našega komada, ampak par pirotehniških filimov, dalmatinskih vozenin in bosanski servisi za kavo. Na sredi je postavljen napis Lublan. Radovedni smo zopet, kje je ostalo onih sedem krasnih komadov naših županiških izdelkov, ki so bili poslani na razstavo. Slika je zgovoren dokaz, kako malo se brigajo za naše izdelke aranžirji, če niso ti ravno domačini. Mislimo, da je bilo 7 predmetov dovolj skromno število za naše zelo razvito županištvo in radovedni smo, če so bili sploh razstavljeni. V bodoče treba pač paziti, da se takšne nerednosti ne bodo ponavljale.

PROSLAVA misijonaria Barage ob stoletnici

6. januarja ob 8 zvečer v hotelu »Union«

Spored:

1. Indijanez pripoveduje o Baragi (dramatski prizor, predvajajo skavti).
2. Baragova pesem o Mariji (p. Hug. Sattner, poje grajski zbor).
3. Baraga, pionir kršč. civilizacije (govori p. Kazimir Zakrajšek).
4. Recitacija po motivih iz življenja Barage.
5. Skrivnosti Marije (B. Leskovic) in Ave Maria (Gounod): poje gdč. Anica Mezetova, pri klavirju spremljata g. Bog. Leskovic in Lipovšek.
6. Tercet (gosli, klavir, čelo).

Vstop prost.

Vabljeni vsi prijatelji misijonov.

★ Prosvetne knjižnice peti zvezek je izšel; vsebuje jedrnat in temeljit razpravo dr. J. Pravnika o Zadrugah kot temelju narodnega blagostanja. Prosvetnim društvom prav toplo priporočamo. Naroka se pri Prosvetni zvezi v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

★ Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru bo priredila konec januarja ter v februarju tečaje za serviranje, združene s predavanji o tujem prometu, higieni ter drugih vprašanjih in sicer v Celju, Dobru, Slovenjgradu, Mariboru, Slovenski Bistrici, Ptuj, Radenci in v Rogški Slatini. Tj tečaji so namenjeni predvsem gostilničarjem ter njihovim družinskim članom. Prijave do 15. januarja pri načelnih posameznih gostilničarskih zadrug.

★ Otvoritev telefonskih relacij Bled in Rakek-Padova. Od 25. decembra 1930 sem je otvorjen telefonski promet Bled-Padova in Rakek-Padova. Pristopnina za navadno govorilno enoto v relaciji Bled-Padova je 28.05 Din, v relaciji Rakek-Padova pa 24.75 Din.

★ Zavodi za zavarovanje delavcev niso oproščeni poštne in krajevnega prometa. Uradno se razglasa: Poštinska prostost se v načelu omejuje vobče na tista pisma, ki se pošiljajo v interesu države odnosno javne službe, a katere plačana odprava bi bremenila državo samo. Nanaša se torej samo na brezplačno odpravo, nikakor pa ne glede na priporočilo. In potemtakem ni poštinske prostosti v krajevnem prometu, izvenisti tiste pisemske poštne pošiljke, ki gredo s sedeža sprejemne pošte v širše dostavno okrožje. Od tega načela niso izjete niti poštne proste oblasti, uradi in ustanove, ampak morajo tudi te dostavljati svojo korespondenco v krajevnem prometu po lastnih uslužbenih. Okrožni uradi za zavarovanje delavcev uživajo kakor privilegirana ustanova ugodnost poštinske prostosti v istem obsegu kakor poštne oproščene oblasti, uradi in ustanove ter v krajevnem prometu niso oproščeni poštne.

★ Morilka. To dni se je vršila sodna razprava pred knjaževskim sodiščem I. stopnje proti Ruži Antič iz Donje Sokolovce. Obtožena je, da je ubila svojega moža. Pred sodiščem se je zagovarjala, da je bil njen mož pijanec in da jo je večkrat tepel, kar pa so ji dokazali, da ni resnica. Obtoženka je bila znana po vsej okolici, da je svojem možu nezvesta. Mož je imel vse življenje smolo, nobena stvar, ki se je je lotil, mu ni šla izpod rok. Končno je telesno popolnoma oslabil in je moral zase in za svoje otroke prosjati od hiše do hiše. Zena pa ga je kratkoma zapustila. Končno se ga je hotela odkriti, da bi imela boljšo svobodno roko. Nekoga dne je prišla k svojemu možu in ga skesano prosila, da bi jo zopet sprejel k sebi in da bi se pomirila. Mož je verjel njenim solzom in jo je zopet vzel pod streho. Toda še isto noč ga je v spanju ubila s sekiro. Sodišče je zgrublenko obsodilo na 10 let težke ječe. Za tak zločin je 10 let kazni malo, za poboljšanje pa, kdo ve. Če se je kdo takih v ječi že poboljšal, je bil redek.

S užkinje!

Danes vse k božičnici ob 1/2 5 popoldno v dvoran Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Vstopnine ni.

★ Društveni odr! Ali ste že pri vas vprizorili Vodopivčevega »Kovačevega študenta«, ki je poln nazgabanje in vesele vsebine? Sežite po njem in ga naučite od prihodnje prilike. Izvajali ga boste sebi in obiskovalcem vašega odra v splošno in priščno zabavo, z največjim uspehom. Kjer imate na razpolago klavirja, vam istega nadomesti lahko harmonija. — »Kovačev študent« velja Din 32 in se dobi v Jugoslovanski knjižnici v Ljubljani.

★ Poučni slovar. Zvezek 13, za mesec september prinaša konec črke »F« od besede Friderich Friedrich Theodor dalje in začetek črke »G« do besede Glöchenberg. Pri besedi Friderik se navajajo vsi znameniti nosilci tega imena s kratkimi življenjskimi in drugimi podatki. Pri Friedrichu Heinrichu bi bilo želeli še kaj več podatkov. Pri »gimnaziji« naj bi se navedel tudi sedanjí pomen besede v francoščini. Z besedo »svetčina« se ne moremo sprijazniti. Beseda nima nobene zveze z našo besedo »svetene«. Mišljeno je z »svetčin« isto, kar označujemo z besedo »spretnost«, dasi ni označba povsem natančna, radi česar bi se morala vsebina te besede širše vpisati.

★ Nove dr. Jeršetove »Šmarnice«. O veliki noči izidejo dr. Jeršetove »Šmarnice« pod naslovom »Salve Regina — Pozdravljena kraljica«.

★ Lastnike vrednostnih papirjev opozarjamo, da se v lastnem interesu naroče na list »Merkur«. Teknik »Merkur« je neobhodno potrebno glasilo za vsled tega priporočamo vsakomur, ki poseduje kakršnekoli pred., med in vojno vrednostne papirje in srečke, ker je to prvi in edini strokovni list v naši državi, ki prinaša autentična poročila o zbranih itd. Izhaja tedensko. Naročnina letno 100 Din. Naročila sprejema upravnstvo »Merkur«, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6-II.

★ Prireditev Jadranske Straže v slovenskih narodnih nošah dne 24. januarja 1931 v uniskih dvorani v Ljubljani.

★ Zrebanje loterije Doma služkinj se bo vršilo že to nedeljo 11. t. m. v dvorani Mesnega doma v Ljubljani. Vse, ki najo še neplačane srečke, nujno prosimo skrajnjega nakazila. Zadruga Služkinjski dom v Ljubljani, Semeniška ul. 2.

Ljubljana

Kurji britoi — razkrit

Ljubljana, 5. jan.

Lastniki kurnikov in lepih kokoši na periferiji mesta so bili v zadnjem času v precejšnji strahu. Tam okoli se je klatil nevarni kurji strah in neusmiljeno moril perutnino. Ji rezal glave ter odnašal slastno kurjo pečenko, tako da so lastniki perutnine že skoro obupavali nad bližajočim se koncem perutninarstva na ljubljanski periferiji. Slučaj in pa verna stražnikova sta končno tega kurjega tatu le izsledila. Pri njem se je namreč zopet uresničil pregovor o vrču, ki hodi k vodi tako dolgo, dokler se ne ubije. V noči na nedeljo je kurji strah zopet vlomil v kurnik, last železniskega uradnika Franca Sreboti v Mariborski ulici 19. Tat je odnesel sedem kokoši, vrednih 500 Din. Tat je kratkoma v kurniku odtrgal vsem kokošim glave, kokoši same pa odnesel. Srebot se je obrnil za pomoč na poli-

cijo. Stražnik Hlebec je ubral pravo sled za kurnikom in prišel v gramozno jamo na Vodovodni cesti. Dobil je kurjega tatu v osebi 28-letnega prekmurskega delavca Karla Drvariča. Kurji tat je pravkar obiral slastno kurje stegno in si brisal s prstom mastne ustnice, ko je vstopil stražnik. Drvarič je moral pečenko odložiti in pokrati, kje so še druge kokoši. Dve je Drvarič tudi podaril svojemu stanodajcu. Stražnik je aretiral Drvariča in njegovo priležnico, hišnega gospodarja in njegovo ženo pa je ogradil. Drvarič je priznal, da je v zadnjem času ukradel najmanj sedem lastniškim na periferiji mesta okoli 30 kokoši. K tatvini ga je baje nagovarjal njegov hišni gospodar, ki mu je tudi pokazal, kje bi se dale kokoši najlažje ukrasti, obenem pa mu je tudi pokazal, kje naj krade. Zato pa je Drvarič odškodoval svojega gospodarja z delom svojega plena in mu tudi stanarine ni plačeval.

Tatovi v škripcih

Ljubljana, 5. jan.

Kriminalne kronike zadnjih tednov v ljubljanskih časopisih so stalno vedele poročati o nešteti manjših in večjih vlomih, o tatvinah, o pokoljih v kurnikih, o cerkvenih tatvinah itd. Policija in občinstvo sta bila za hip v zadregi. Kdo le izvršuje te tatvine, ko so vendar vsi znani in kolektivi nevarnejši vlomilci že davno bili spravljani na varno in odsedajo zdaj svoje kazni v jetnišnici? Na vsak način so se morali pojaviti v Ljubljani novi zločinci in policija se je takoj pričela truditi, da bi te zločince iskala. Pojav, ki je za kriminalistiko splošen, velja tudi za Ljubljano: dokler so večji zločinci na prostem, se manjši in manj nevarni zločinci, tako rekoč mali tatvi, ne upajo izvrševati večjih in držnejših vlovov in tatvin, ker jim to s svojim pritiskom in konkurenco preprečujejo večji tatvi. Če pa vtačne policija nekaj ali pa vse večje tatve v zapor, dobijo manjši tatvi korajžo in prične vplamljati in krasti na debelo. Skoro vse večje tatvine v zadnjem času so v Ljubljani izvršili taki tatvi, ki so čez noč postali nevarni zločinci.

Nevarna vlomilska tolpa.

Dne 29. decembra so neznani tatovi, kakor smo tedaj poročali, oplenili trafiklo zadruge »Poštni dom« pri Sv. Jakoba mostu. Policija je nekaj časa povsod poizvedovala za temi tatovi, ob istem času pa se trudila, da bi našla tudi tatove, ki so v zadnjem času vlomili v naslednje cerkve: frančiškansko, stolnico, sv. Jožefa, sv. Petra in na Viču. Uspeh policijskega poizvedovanja je bil presenetljiv. Včeraj in danes je policija aretirala pet tatov, ki so bili hkrati vlomilci v trafike in vlomilci v cerkve. Pri teh vlomilcih je policija našla še del blaga, ukradenega v omenjeni trafiki, obenem pa jim je tudi že dokazala vlope v cerkve. Policija nadaljuje svojo preiskavo proti tem vlomilec in skuša spraviti na dan še druge njihove grehe, obenem pa išče vse skrivnice te vlomilske tolpe. V interesu policijske preiskave se zaenkrat vzdržujemo natančnejšega poročila.

Nabiralec žarnice.

V nedeljo okrog devetih zvečer je stražnik pregledoval šolski drevored, če bi opazil kje kaj sumljivega. Res je zapazil pri eni mersarskih stojnic moža, ki se je prav čudno obiral. Stražnik je moža prijel in mu obenem odvzel žarnico, ki jo je nočni gost držal v roki. Stražnik je moža potikal še po žepih in našel v njih še štiri žarnice. Seveda je bil možakar takoj aretiran. Je to brezposelni delavec Anton N. Priznal je, da je kradel žarnice po mersarskih stojnicah in da ga je v to nagovoril brezposelni ključavničarski pomočnik Stanko B. N. je v treh dneh pokradel približno 20 žarnic, od teh približno polovico kar s celotno lučjo vred ter tako oškodoval okoli 20 mersarskih mojstrov, ki trpe skupne škode 1300 Din. B. je N-ovo izpoved potrdil in dejal, da je zato N. nagovarjal k tatvinam, da bi mu ta potem dajal za pijačo. B. pa sam ni hotel krasti. Ukradene žarnice sta potem prodala v neki nočni kavarni. Oba bosta izročena sodišču.

Dva sumljiva postopača

V neki baraki ob tržaški železniški progi je prejšnjo noč policija aretirala dva mlada postopača, ki sedita, ne vesta, s čim sta se preživljala in kje sta bila ob določenih dnevih, za katere ju vprašuje policija. Kljub temu, da postopača sama ne vesta, kje sta bila, jima bo policija vseeno povedala, zlasti enemu, nekemu V. J. Ta je namreč težko osumljen, da je pred komaj nekaj dnevi ukradel nekemu hlapcu okoli 1000 Din in mu s tem dokazal svojo hvalažnost, ker ga je hlapec pustil v svojem hlevu prenočevati.

Kaj bo danes?

Drama: Ob 8: Princeška in pastirček. Premijera. Izven.
Opera: Ob 5 pop.: Tičar. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Rokodelski dom: Luč nevernikov. Ob 5 popoldne.
Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Kaj bo jutri:

Opera: Gostovanje dunaj, operetnega ansambla: »Zemlja smehljanja«. Izven.
Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in mr. Hočevar, Celovška c. 34, Šiška.

*

© »Luč nevernikov«, lepo božično igro bodo danes popoldne igrali na Rokodelskem odru, Komenskega ulica 12. Pričetek prireditve je ob 5 popoldne. Vstopnice se dobivajo v predprodaji danes popoldne v Rokodelskem domu.

© Fantovski judski šentpeterskega prosvetnega društva ima jutri, v sredo 7. t. m. ob 8 zvečer običajni fantovski sestanek. Na sporedu je predavanje o fiskarstvu in njega razvoju. Ker se bomo obenem pogovorili tudi o temah nadaljnjih predavanj, prosim, da se tega sestanka udeležijo vsi člani. — Predsednik.

Išias

je živčna bolezen, ki se zdravi z domačo kuro z je pripravljene Pistryanskimi blatnimi obkladki »Gamskompres«. Dobi se v vsaki lekarni in drogeriji. — Skladišče: Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5

V nedeljo 11. januarja žrebaje loterije Doma služkinj!

© Umrla je v tukajšnji splošni bolnici gospa Ivanka Juvane, soproga višjega ravnatelja pomožnih uradov v pokoj. Pogreb bo v torek, dne 6. t. m. ob 4 popoldne iz splošne bolnišnice. Prizadetim naše sožalje.

© Ponovitev koncerta Glasbene Matice ljubljanske na katerem se bode izvajalo grandiozno Berliozovo delo »Faustovo pogubljenje« bo v nedeljo, dne 11. t. m. v veliki dvorani hotela »Union«. Koncert dirigira ravnatelj Polih. kot solisti nastopijo: Vera Majdičeva (Margarita), Josip Gostič (Faust) in Robert Primožič (Mefistofeles). Vsi trije so člani ljublj. opere. Poleg tega še Anton Petrovič (Brander), član Matičnega zbora. Izredno važni in težki ulogi sta poverjeni zboru (124 pevcev in pevki) in pomnoženemu opernemu orkestru (70 članov). Vseh sodelujočih je 200. Cene za ta koncert so nižje, kakor so pa bile pri prvi izvedbi. Prosim, da vsi oni, ki nameravajo posetiti ta koncert, kupijo vstopnice v predprodaji, ki je v Matični knjigarni.

© Zadnja pot Ivana Tokana. Včeraj popoldne ob pol 4 je bil pogreb umrlega uradnika Delavske zbornice g. Ivana Tokana. Pogreb je bil veličasten. Pogreba so se udeležili vsi sloji, najbolj zastopani so bili delavci. Pred zbornico se je poslovil od pokojnika so graditelja Delavske zbornice v imenu njenega predsedstva g. Rado Čelešnik. Na grobu je govoril v slovo kot svojemu tovarišu, obenem pa tudi kot vestnemu uradniku g. Filip Uratnik, zastopnik organizacije lesnega delavstva pa je slavil pokojnikovo požrtvovalnost. Ranjkega Ivana Tokana je dičil iskren in odkrit značaj. Kot uradnik je bil skrajno objektivni in do vseh korekten. Bil je dober poznavalec delavske zakonodaje, zato je mogel biti delavstvu v vseh zadevah zanesljiv svetovalec. Pri pogrebu je neumorno in lepo igralo delavsko glasbeno društvo »Zarja«, ki je spremljala svojega vneta blaginjska skozi do groba, da se od njega poslovi še z zadnjo žalostinko. Delavsko pevsko društvo »Cankar« je zapelo žalostinke pred Zbornico in na grobu. Cerkevne pogrebne svečanosti je opravil g. dr. Ačko.

★ Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroči kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice zavžite jutraj na tešče zelo lahno odvajanje brez vsakega napora. Specialisti za srčne bolezni so dospeli do prepričanja, da učinkuje zanesljivo in brez vsakih težko »Franz-Josef« voda celo pri zelo težki napaki zaklopnice. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

© Družabni klub javlja svojim članom, da današnja prireditev v beli dvorani hotela Union odpade, ker je velika dvorana zasedena. Prihodnja prireditev Družabnega kluba bo v torek 13. januarja v zeleni dvorani hotela Union.

© Podofiletska zabava 10. januarja na Taboru pod pokroviteljstvom novo prispeloga komandanta dravske divizije diviz. generala g. Iliče Bogoljaba bo ena najlepših v tekoči sezoni. Cenjeno občinstvo prosimo, da poseli to lepo prireditev v čim večjem številu. Dokazimo našim podčastnikom, da znamo ceniti njih trud. Vabila se razpošiljajo in ako bi komu nehote in radi pomanjkanja točnih naslovov ne bilo dostavljeno, ga dobi pri večerni blaginji ali pa v soboto ves dan na Taboru.

© Gostovanje dunajske opere v ljubljanskem gledališču. V sredo in četrtek 7. in 8. januarja bo gostovala v opernem gledališču dunajska opera, ki je pravkar priredila pet gostovanj v zagrebškem Narodnem gledališču z največjim uspehom. Prvi večer se bo pela nova Leharjeva opera »Das Land des Lächelns«, drugi večer pa velezabavna komedija »Die Wunder-Baare«. Vstopnice se že lahko rezervirajo pri dnevni blaginji v operi.

© Pouk na šoli Glasbene Matice ljubljanske se bo začel po božičnih počitnicah zopet v sredo 7. januarja, na kar opozarjamo starejše gojencev šole Glasbene Matice. Isto velja tudi za konservatoriste.

Zobozdravnik dr. MILAN PERKO

Ljubljana, Vodmatska ulica 3

ZOPET REDNO ORDINIRA

© Jubilej ljubljanskega someščana. Uslužbeni Kavarje in restavracije »Zvezda« nam sporočajo: Te dni praznuje vsi Ljubljani znani in splošno priljubljeni gospod Fran Krapeš, naš dober šef, 45-letnico odkar je postal samostojen obrtnik, in 40-letnico, odkar je otvoril prvo slovensko kavarno v Ljubljani. Nameščenci njegove sedanjega podjetja smo razmišljali, kakšno darilo bi poklonili svojemu dobremu gospodarju ob njegovem jubileju, da bi mu z njim napravili največje veselje. Poznajoč njegovo splošno znano plemenitost, dobrotljivost, darežljivost in sočutje do ubogih, smo si uslužbenici izbrali poseben način proslave njegovega jubileja. Ker je on sam vse svoje

življenje rad in odprtil rok delil dobrote siromakom, smo prepričani, da ga najbolj počastimo in mu napravimo največje veselje s tem, ako priredimo njemu na čast koncert. Čigar ves čisti dohodek porabimo za nakup obleke in obutve najsiromasnejšim učencem ljubljanskih šol. Nadejamo se, da se bo ljubljansko občinstvo, ki dobro pozna g. Krapeša in njegovo delo, rado odzvalo našemu vabilu in se v velikem številu udeležilo tega koncerta, ki bo v četrtek 8. t. m. ob 20 v veliki dvorani Kazine.

© Zagrebški kvartet, ki koncertira v ponedeljek, 12. t. m. v dvorani Filharmonične družbe, je najodličnejše komorno združenje v naši kraljevini. Dolgoletno skupno delo jih je usposobilo, da moremo staviti ta kvartet v isto vrsto z znanimi kvarteti inozemstva. Njegovi koncerti v Zagrebu in Beogradu so stalno obiskani od odlične in množestvilne publike in kritiki so bile doslej vedno enoglasne v njih hvali. Vstopnice za ponedeljski koncert so že v predprodaji v Matični knjigarni.

© Zimski nalič. Toplo južno in nekoliko vlažno vreme je v nedeljo odneslo skoraj ves sneg. Ves dan in pozno v noč je pihal močan jug. Še celo malo rosilo je zvečer med vetrom. Ljudje, to se pravi taki, ki se na vreme spoznajo, so vonjali v veter in dejali: »Samo veter naj nekoliko poneha, pa bo dež!« Veter je proti jutru res nekoliko popenjal, potem pa podvojil, potrojil svoje sile. Vmes pa se je vili dolgotrajen in gost nalič. Dežju je

so najlažji pot, po katerem prihajajo bolezenske klice v naše telo. V gledališču in na koncertu se obvarujete pred zelo neprijetnim pokašljavanjem z okusnimi Anacot-pastiljami dr. Wanderja. Dobivajo se v vseh lekarnah.

Cena malega zavoja Din 8.-, velikega zavoja Din 15.-

kmalu sledil sneg in kmalu nadomestil onega, ki ga je vzela topla nedelja. Samo ta sneg je zelo vlažen in ga zimski sportniki niso nič veseli, ker je zelo neprimeren za smučanje. Na ljubljanskih ulicah, komaj očiščenih snega, pa zopet kraljuje brezga in blato

© Ovratnike higienično pere, svetlo lika, kemično čisti obleke: Simenc, Kolodvorska 8.

Maribor

Mariborski želodec

Zapisali ter ugotovili smo zadnjič nekaj števil, ki so v najtesnejši zvezi z žitjem in bitjem mariborskega rodu: 53.777 komadov samo perutnine. Zanimivo so tudi številke, ki prav zgovorno pričajo, da so tudi ribe pri Mariborčanih precej v čislju. Največ so konsumirali v preteklem letu sardel in sicer 1916 kilogramov; nadalje 229 kg sip, 559 »škom-brove«, 79 kg jegulj, 236 kg tunin, 210 kg »m-lov«, 43 kg ščuk, 140 kg karpov, 58 kg morskih rakov, 3000 belic ter 38 škaflov žabjih rakov; razen tega še 2800 kg raznih drugih ribjih vrst. Skupaj torej 6200 kg rib, pri čemer je treba upoštevati, da je ta množina rasti ter vzdrževanju namenjenih vodnih dohodov znatno večja od okolnosti, da je precej Mariborčanov, ki so navdušeni ribiči in ki si sami znajo preskrbeti dravskega blagoslova z amaterskim ribolovstvom. Največji konsum rib je bil v smislu tozadevne statistike v februarju, marcu, aprilu (Velika noč!) in maju. Vrednost označene množice konsumiranih rib znaša ob povprečnem računu 177.154 dinarjev. Precej penezev; toda v primeri s potrošnjo pri perutnini precej manj. Rajši nego ribe imajo Mariborčani kokoši, piščance, purane, gosi itd. Za te slednje so namreč potrošili v preteklem letu, v kolikor je pač možna kontrola in v kolikor držijo statistični podatki nič manj nego 2.287.260 dinarjev.

V snežnem metežu

so se včeraj prebudili Mariborčani: ponekod, zlasti na desnem dravskem bregu, je električna luč odpovedala. Telefonski promet je radi potrganih žic malodane čisto ustavljen; pošto tehnično osebje je vztrajno na poslu pri vzpostavljanju delih. Na nekaterih pohorskih postojankah dosega snežne plasti višino preko enega metra; največ ga je zapadlo na Klopno vrhu. Ponekod je vozovni promet čisto odpovedal, zlasti v Dravski dolini; mestni avtobusi so si sproti morali delati pol, zlasti na podeželskih progah. Mestni delavci pa so neumorno na poslu pri čiščenju in odstranjevanju snežnih kupov v sredini mesta.

© Smrtna kosa. V starosti 60 let je umrl ugledni ter obče priljubljeni mariborski trgovec in hišni posestnik Feliks Mihelitsch; užival je v Mariboru sloves odličnega meščana in solidnega trgovca ter vnelega podpornika revežev. S svojo prirodnostjo, vljudnostjo, sposobnostjo ter vsestransko postrežljivostjo je dvignil leta 1898 ustanovljeno trgovsko podjetje v Gosposki ulici do sedanje višine. Bil pa je blagi pokojnik tudi plemenita duša in vzoren družinski poglavar. Preminulemu rajnkemu dobričini trajen spomin, težko prizadeti rodbini naše najgloblje sožalje. Pogreb blagoga pokojnika bo danes ob 16 iz kapele na mestnem pokopališču v Pobrežju.

© Prihodnja premijera v mariborskem gledališču bo najbrž v soboto 10. januarja. Uprizoril se bo F. Wedekindov »Duh zemlje«.

© Bi ne bilo napačno. Pri malo večjem snežnem metežu — konec rednega telefonskega prometa. Morda bi bila priporočljiva uvedba svoječasne metode: odstranjevanje snežnih zametkov s pomočjo dolgih bambusovih kolov. S tem bi bilo ustrezno abonentom, pa tudi poštnemu tehničnemu osebju.

© JKAD Panonija. Na rednem letnem obnem zboru se je izvolil sledeči odbor: Kazimir Kukovič, iur., predsednik; tajnik iur. Franjo Zebol, blaginjski iur. Rudi Trofenik; revizorja techn. F. Škarabot in techn. A. Vivod.

© Srebrno poroko obhaja te dni g. Josip Kampič s svojo soprogo Marijo. Naše prav pristrane čestitke!

© Donski kozaki pridejo v Maribor jutri in sicer z dunajskim brzovlakom; na kolodvoru jih bodo sprejeli zastopniki Glasbene matice in drugih mariborskih pevskih ter kulturnih društev. Vstopnice se dobijo do 18 v predprodajah, od 19 pa pri večerni blaginji.

© Rekordno število. 23 zrelih ptičkov je ponočilo v noč na ponedeljek v prostranstvu grafova hotela.

© Skrivnostni vlomilci. Par noči ni v Mariboru sigurnosti; neprestani vloni. Zdalj v sredini mesta, zdaj na periferiji. Zdi se, da gre za enega ter istega povzročitelja: v noči na ponedeljek zopet štirje vloni in sicer v Mulečevu pekarno v Kettejevi ulici, v stanovanje železniskega uradnika M. Furlana v Gačevi 5, v Nekrepovo stanovanje v Smetanovi ulici, odkoder je odnesel gramofon, 16 plošč in aktovko, ter v neko stanovanje v Razlagovi 27. Tukaj so ga celo zasačili ter ujeli, pa je vse obvladal in jo odkuril.

© Naval na Borzo dela je te dni izreden; množstvo brezposelnih, ki prosijo podpore. Mestoma pride v gnečje celo do prepira in nelepih besedi. Tega vendar ne bi bilo treba.

© Radi zastrupljenja z alkoholom so prepeljali včeraj popoldne v bolnišnico 23-letno natakario Ano Razložnik.

© Novo javno knjižnico je otvorila mariborska pedagoška centrala na državnem ženskem učiteljskem. Odprta bo vsak četrtek od 15 do 17.

© Večer zgodovinarjev priredi jutri ob 20 v Narodnem domu mariborski Zgodovinski društvo. Referirala bosta profesorja M. Grošelj in J. Sedivy.

Ne več luksus, temveč potreba za vsakočar je danes

radijski aparat

ki Vam prinese vse iz celega sveta, kar Vas zanima. Izbrati pa morate najboljši. Brezdvoma so danes na višku popolnosti radijski aparati

»PHILIPPS« in »TELEFUNKEN«

s katerimi poslušate polovica sveta, kajti njihov sprejem je popoln.

Prav vsakdo si ga danes lahko nabavi. Napačno je Vaše mnenje, da stane mnogo denarja.

Takoj povprašajte v veletrgovini Milana Sesslerja v Ljutomeru,

ki Vam nudi najboljše aparate za polovično ceno in brez poviška na obroke. Niti ure ne odlašajte, zahtevajte še danes ponudbe in predvajanje.

Celje

© Sestanek Gledališke družine KPD se radi praznika ne vrši drevi temveč se le jutri zvečer ob osmih v izralski garderobi. Pridite polnoštevilno! — Režiser.

© Jutri zvečer ob osmih se vrši v dvorani Ljudskega doma zopet plesna vaja Celjskega družabnega kluba. Pridite točno in polnoštevilno!

Oni temu kruha, ta onemu smrti

Ilija Pavlovič, kmet iz Suvega Dolja, je julija meseca lanskega leta pobegnil od vojakov in nato peš šel domov. Hodil je od hiše do hiše in lagal, da je prišel iz bolnišnice in da nima nobenega denarja za pot domov. Ljudje so mu verjeli in mu radi dajali potrebno hrano. Četrtega dne po begu je srečal kmeta Ilijo Trukiča, ki ga gnil pred seboj konja, otovorjenega s koruznimi storži, ki jih je nakupil v sosednji vasi. Sredi poti sta se ustavila in malo posedela. Trukič je dal Pavloviču celo nekaj kruha s sirom. Ko si je zavezoval Trukič opanke, je opazil Pavloviča malo sekerico, ki jo je drugi odložil na tla. Takoj jo je zagrabil in brez premisleka udaril druga po glavi in ga ubil. Nato je poglaval konja naprej in prišel ponoči z njim v svojo domačo vas.

Pred sodnijo je vse tajil, vendar ga je več sedesov videlo, ko je prignal konja pred domači hlev. Zato ga je sodišče obsodilo na dosmrtno ječo in izgubo častnih pravic za vse življenje.

Dopisi

Jesenice

Ponovno opozarjamo, da se danes, na praznik sv. Treh kraljev, 6. januarja, vrši popoldanska predstava operete »Grofica Marice«, in sicer z začetkom ob pol. 3. Tako je vsakomur dana možnost, da se z večernimi vlaki vrne na svoj dom.

Na Jesenicah je mnogo slučajev ošpic, skoro v vsaki družini imajo kakšnega bolnika.

V nedeljo so imeli vse tri tukajšnje strokovne organizacije svoje sestanke, na katerih se je debatiralo o sporazumu med KID in delavskim, o čemer je že sobotni »Slovenec« obširno poročal.

V jeseniški župniji je bilo v letu 1930 rojenih 147, umrlo jih je 63, oklicev je bilo 78, poročenih pa 34 parov. Da je bilo manj poročenih kot oklicanih, je zato, ker se mnogi poroče na Brezjah, kar je združeno z manjšimi stroški in pa zijačala odpadejo. Umrljivost ni tolikšna, kot bi po številu prebivalstva kdo sodil, rojstva pa vsako leto padajo. Bila so leta, ko je bilo nad 200 rojstev.

Silvestrovanje je bilo povsod brez vsakih incidentov. Le v Šošolskem domu se je recitiral nekaj kuplet, kateri sicer ni bil kuplet in ki marsikomu ni ugajal. Med drugim se je tam smešila ljudska kuhinja v Krekovem domu, po večana jeseniška cerkev, igra »Radikalna karica«, ki se je z velikim uspehom igrala v Krekovem prostoru, društvu in več drugih takih ne-slavnosti. V Krekovem prostoru, domu, kakor tudi preje v starem Katol. del. društvu se je že predvajalo nešteto kupletov, tudi lokalnega značaja, a še nikdar se ni z besedico žalilo katerikoli nasprotno društvo. Mislimo, da bi temu zgledu sledili tudi Sokol na Jesenicah. Ljudska kuhinja je bila prepovedana na Jesenicah, dokaz temu je, da če sestre komaj zmagujejo dela, ki jim ga oskrba kuhinja nalaga. Povečanje župne cerkve je bilo tudi najino potrebno, ako pa dramski odsek K. P. D. prireja igre, ki privabljajo vse sloje občinstva, je pa tudi v redu. Čemu torej smešiti.

Kamnik

Nenadoma je umrl v ponedeljek zjutraj dne 5. januarja 1931 na Perovem vratar pri tovarni Titan gospod Grošek Rudolf, doma iz Velenja. Zadel ga je možganska kap.

Močno je obolela mati rajnega profesorja Matzovca na Perovem in zadnje dni g. Fajdiga na Perovem, oboje naših kulturnih delavcev, g. dr. Vilkota, gđ. Vande, šolske upraviteljece na Selih, g. m. Krizostome, uršulinke, g. Vladota, banč. uradnika in drugih, katerim izrekamo iskreno željo, da bi njih dragi oče čimprej zopet ozdravel.

Na novega leta dan je umrl v splošni bolnišnici v Ljubljani Janez Vrtniček, 70letni gluho-temi čevljar iz Podgorja, ki je bil vsem domačin, kakor tudi domačinom sploh, zelo priljubljen. Zastrupil se je z umazano trsko, ki se mu je po nesreči zabil v prst na roki. Pogreb je bil v soboto 3. t. m. iz bolnišnice na pokopališče pri Sv. Križu, doma v Podgorju bo pa tudi za pokojnim mrliško opravilo. Vsem domačinom naše iskreno sožalje, pokojniku pa večni pokoj!

V petek 2. t. m. dopoldne smo pokopali v Podgorju nenadoma umrlega Matijo Kimeswengerja, dolgoletnega vestnega oskrbnika zdravilišča v Kamniku. 47 let je živel kot kopališki strokovnjak v našem zdravilišču, tako, da se ga gotovo marsikdo hvaležno spominja, saj je bil izredno vesten in skrben. — Dobro je vzgojil 5 sinov in 5 hčera; dobro je skrbel tudi za svojo dušo, da ga smrt ni našla nepriljubljenega. Pokoj njegovi duši, soprogi in otrokom naše iskreno sožalje.

Matične številke za 1. 1930. Poročenih je bilo 36 parov, rojenih 98 (poleg tega v ljubljanski bolnišnici 15), umrlo jih je 60. Povprečna starost umrlih je bila 48 let in če ne upoštevamo otrok, umrlih v prvem letu življenja, pa 60 let. Nad 70 let je doživelo 25 oseb, najvišja starost je bila 86 let, in to v dveh slučajih. Zanimivo je, da je umrljivost zadnjih 30 let padla za nad 40% — znak da je naš planinski kraj zelo zdrav.

Občni zbor kmetijske podružnice za Kamnik in okolico bo v nedeljo 11. t. m. pri Rodetu na Šutni ob 10 dopoldne. Velike težave kmetijskega stanu naj prisliljo kmetovalce, da se oprimejo in oklenejo svojih stanovskih organizacij.

Škofja Loka

Poroka. V nedeljo 4. t. m. se je poročil ravnatelj tovarne »Sešir« g. Lojze Kmetič z gđ. Anico Crniccero. Gospodu ravnatelju, odličnemu delavcu v naših družtvih in gospe soprogi iz vselegledne škofjeloske rodbine, najpriljubnejše čestitamo.

Vrhnika

»Hlapec Jernej in njegova pravica«. To Cankarjevo dramo je vprizori dramatični odsek Prosvetnega društva preteklo nedeljo zvečer, ob polno zasedeni dvorani v splošno zadovoljstvo občinstva. Jerneja je moštrsko igral naš stari, a še vedno mlad igralec Furjan Fr. ki je igrati tudi režiral. Vsi gledalci so odšli od predstave z vidnim zadovoljstvom. Predstava se v torek, 6. t. m. ob pol. 8 ponovi.

Dev. Marija v Polju

Matična bilanca. V naši župniji, ki ima do 6000 prebivalcev, je bilo v letu 1930, rojenih 92 in nekaj še v ljubljanski porodnišnici, od teh 8 nezakonjskih. Porok je bilo 47, a oklicanih 72. (Na Brezjah se radi poročajo naši ljudje.) Umrlo jih je pa 60, med temi 12 iz umobolnice. Krstov bi moralo biti vsaj še enkrat toliko.

Zdravnik dr. Vidmar Roman se vseli v občinski dom ter bo 11. t. m. pričel ordinirati. S prihodom zdravnika v našo občino se izpolni že večkrat izražena želja naših ljudi.

Občinski odbornik g. Rupert Stefan je zaprosil bansko upravo za razrešitev dolžnosti občinskega odbornika. Imenovan je bil tudi član krajnega šolskega odbora v Zalogu ter zelo agilen.

Ježica

Katoliško prosvetno društvo vprizori v nedeljo 11. januarja ob 3 popoldne in ob 8 zvečer zgodovinsko dramo »Črna žena«. Opozarjamo na to izredno priliko okoličane. Domačini naj se po možnosti udeležijo večerne predstave.

Sava pri Litiji

V župniji Sava pri Litiji je bilo v letu 1930 krščenih 45 otrok, mrljivih 22, oklicanih 28 parov, poročenih 17 parov. Najstarejša nevesta je štela 63 let, najmlajša 16 let in 9 mesecev. Leto je bilo zdravo. Epidemije ni bilo.

Cerknica

Smrtna kosa. Nesrečno smo zaželi pri nas novo leto. Ta dan je zvonilo kar dvema mrljivima. Na starega leta dan je umrl ponoči stari Kos, star že 88 let, na novega leta dan pa tudi že precej stari Rajčkova mati. — Torej smo leto 1931 kar precej slabo začeli. — O praznikih je pa umrla v Dolenji vasi pri Cerknici gospa Frančiška Branišelj za pljučnico. Za vrlo materjo, skrbno gospodinjico in dobro družico žaluje mož Jože, odličen in dolgoleten delavec in vedja naših društev in trije nepreskrbljeni otroci, najmlajši je bil ob smrti materini star komaj tri tedne. Pokojni večni mir, težko prizadete ostale pa naj v težki bolesi tolaži Bog!

Se o beračih eno. Dostil jih je, potrebnih so, usmiljenja vredni so po večini. So pa nekateri, ki jemljejo vsemu »stanu« dobro ime. O praznikih je prišel okrog nas star berač. Gledal je tako grdo, da so mu morali že zaradi pogleda darovati. V neki hiši je bil. Dal so mu 50 par. To ga je pa uježilo. Premalo je, saj je voščil vselej praznike, pa očenaš je molil. Uježil se je, grdo pogledal in vrzel novce po tleh in začel kletiti, pa o ljubezni je govoril, pa »sakramensko« skopost klet, da se je sneg taja, tako je bil hud. — Ljudje, ki živijo sami v revščini, si takih obiskov ne želijo. Pravijo, da se berači niso več taki ko včasih. Pa bi bilo še zanje boljše, če bi bili drugačni kakor so, hvala Bogu — za sedaj le nekateri.

Prosvetno društvo. Kljub mrtvili, ki vlada v sedanjih časih po društvih, naše društvo živahno deluje. V drugi polovici januarja pride na oder Nestrojeva burka »Danes bomo tiče«, v 4 dejanjih. Smeha bo dovolj. Igralci so dobri, igra je pa tudi taka, da bi se še filmski igralci Buster Keaton, ki se nikoli ne smeje, amejal, če bi ga povabili. — O sv. Treh kraljih bo v dvorani popoldne in zvečer predstava poučnega in veleslavne filma »Rin-Tin-Tin«. Pridite pogledat, ne bo vam žal! Kaj takega še ni bilo v Cerknici!

Pozor! Cerkničane opozarjamo na dopis iz Cerknice »O tisku in časopisih«, ki je objavljen v listu spredaj za političnimi vestmi. Upoštevajte!

Begunje pri Cerknici

Za nho. V noveletni štev. »Jugoslovane« je neki dopisnik iz Cerknice poročal v članku »Iz lovske bratovščine« o naših lovcih, podobno bolj kratko notico je prinesel tudi »Slovenec« dan prej. Ker je v obeh poročilih, kljub temu, da sta morda »lovske«, kar pa dvomim, precej netočnih podatkov, ki vsi stvar pokažejo v čisto napačni luči, so prizadeti lovci vsled povzvarjanja resnice upravičeno ogorčeni. Upamo, da bosta v bodoče dopisnika bolj previdna in da ne bosta nasledla vsaki bežni govornici. Sicer pa imamo za naš kraj itak svojega poročevalca, ki bo že poskrbel za točne novice.

Nepotrebno razburjenje. Z novim letom je pričela avto-družba iz Cerknice z rednim avtobusnim prometom iz Begunj na Rakek. Na novega leta dan zjutraj seveda ni bilo nobenega potnika. Zvečer pa avtobus sploh ni pripeljal v Begunje. Zakaj, ne vemo. V petek zjutraj pa prav tako ni bilo in ni bilo avtobusa. Precej potnikov, ki so celo uro čakali na ul. je bilo po pravici silno ogorčenih. Zvedeli smo potem, da se je en avtobus pokvaril in so z preostalim vozili na progi Lož-Rakek. Umestno bi bilo, da bi drugič družba na kak način sporočila slučajne zapreke, da se ne bi ljudje zastoj zanašali.

Silvestrov večer. Pri polni dvorani je prosvetno društvo pridlo igrati »Dekle z biseric«. Igralci in igralke so se kar najbolj potrudili in so bili v nekaterih scenah kar prav dobri. Omenil bi zlasti Benonija in Miriam. Zato so pa prešli tudi obilo polivale. — Veselo razpoloženje pa so nam pripravili fantje in dekleta iz Selščeka s svojimi tamburicami. Želimo, da bi se še kaj večkrat pokazali in nam krajšali odmore. — Z istim uspehom so ponovili igro na novega leta dan.

Smarijeta na Dolenjskem

V Smarijeti je pričelo pridneje snežiti, tudi ledena tla je sneg dobil, tako da bomo vsaj drva lahko iz gozda vozili.

Davke smo malo odrinili, pa prav težko. Marsikdo je lepo kravice prodal ali kar je imel, mnogo se jih je zadolžilo. — V neki pesmici o kmečkem stanu se glasi: »Davki pridejo, priklade, kje naj jemlje, da ne krađe, če ne plačaš reva, pa kravica iz hleva.« Tu se je da rubež mislilo. Danes ima pa kmet četrt sramu in ponos in rajši sum proda preje, preden bi mu prišli rubiti. — Raje naj bodo otroci bos, samo sramote ne. — Denarja ni in ga ni od nikoder.

Je pa res bilo letos s cenami poljskih pridelkov slaba. Jabolk ni, če pomislimo, kako smo jih lansko leto na pestjo vozili. Jabolka obrodijo vsako drugo leto. Upajmo torej!

Priraditev tu nimamo nič. — Vse spi zimsko spanje — pa tudi kje naj bi bile? Gasilni dom se ni dovršen, tu bo lepa velika dvorana, ako nam jo bodo hoteli katerikoli gasilci odstopiti.

Smariješke toplice so v polnem miru, voda je pa tako topla, da se kar kadi iz nje. V malih potokih toplice, kjer perejo perice, stojijo boste v vodi ob najhujšem mrazu. Pač prijetno ob zimskem času.

Mlin na turbino v Smarijskih toplicah je pričel delovati. Prav lepo suho moko nam melje in v hitrem času. Električna razsvetljuje do sedaj le v toplicah. Jo bomo li dobili kdaj v Smarijko?

Stična

Dne 30. dec. se je oparila dve in polletna Anica, hčerka Ivana Hočevarja, trgovca z železnino. Deklica se je igrala po kuhinji in se prevrnila v kotel vrele vode. Prvo pomoč ji je nudil naš zdravnik dr. Fedran, ki je pa ugotovil, da je smrt neizbežna. In res — Anica je 31. dec. izdihnila svojo nežno dušico.

Naše gasilno društvo je priredilo na Novo leto igro »Utopljenec«, ki je prav lepo uspela. Čistega dobička je nad 1000 Din — za našo vas je to veliko.

Na Stefanovo so igrali šolarji »Božična rožica«. Dobitek je namenjen siromašnim otrokom. — Posnemajte se drugod vzgled samaritanskega usmiljenja.

Koroška Bela

Gibanje prebivalstva v preteklem letu je bilo sledeče: Rojenih je bilo 92, umrlo jih je 38, poročenih je bilo 17 parov v domači župni cerkvi, več parov pa je bilo tudi drugod poročenih. Med umrlimi je všteto tudi več nedomačnikov, ki so umrli v bolnišnici na Javorniku.

Trbovlje

Cestni odbor za laški okraj je izmenjan. Dosedanji odbor, ki je bil še izvoljen, je uvedel po deli dobrih gerentov pravilno in pošteno upravljanje cest, kar so tudi strokovnjaki od banke uprave priznavali z zadovoljstvom, dočim je bilo prej polno pritožb in nepravilnosti. Zato se nam zdi škoda, da ni prišel več v odbor dosedanjih načelnikov, ki je bil z vsem srcem zavzet za izboljšanje naših cest. Za Trbovlje tudi ni prišel več v odbor delavni g. Ahac in pa g. ravnatelj Pauer, ki ima nesporno zaslug, da je cesta od kolodvora do cerkve v vzor vsem drugim v okraju, da je njeno vzdrževanje bilo 50% cenejše od drugih, ker je g. ing. Pauer lahko dajal na razpolago cenejša rudniška sredstva. Tako prometna cesta kakor je naša od kolodvora gori, rabi res strokovnjaka, kakor je bil g. ravnatelj. Izguba za Trbovlje in okraj bi bila, če ne bodo pri upravljanju cest več sodelovali možje, ki so toliko storili za izboljšanje našega prometa. Upamo, da se pogrešno še da popraviti.

Na dom bo dostavljala »Slovenec« naša podružnica vsem naročnikom ob nedeljah v območju obeh pošt. Upamo, da bomo s tem zelo ustregli našim naročnikom, ker pošta ob nedeljah ne dostavlja.

V vseh zadevah se obračajte na podružnico »Slovenec«, ki posluje v hiši Društvenega konsuma št. 253 od 8 do 10 dopoldne in od 3 do 6 popoldne. Tam lahko naročite naše časopise in poravnate naročnino, sprejemajo se oglasi, osmrtnice, dopisi, ravno tako pritožbe, če niste v redu prešli lista. Naročniki dobe tudi informacije in nasvete v drugih zadevah, v začetku uradnih ur zjutraj in ob sklepu popoldne.

Vič

Tramvajska proga. Nekaj pred božičem je bilo, ko so začeli kopati pri nas novo tramvajsko progo. Izkopali in naredili so temelj in položili tračnice na dolgosti kakih 300 m ter — z delom prenehali. Prišel je čestni valjar, ki je ta del proge dobro stlačil, da je gotov. Čakali smo, da bi kopali naprej. Toda delavci so morali stati dan za dnevom in gledali, nato pa jim je bilo povedano, da so lahko doma do spomladi. Gintljivo je bilo poslušati nekega delavca, ki je s solzami v očeh dejal: »Kje naj iščem kruha otrokom v tej zimi?« — Krampe so res samo zastavili in — takoj odložili.

S pokopališča. Često se človek sponi svojih rajnikov. Nehote greš in na tak praznikov večer — sveti večer — prižgeš na grobu svečo, saj tudi na drugih grobovih gore — vsak ima srce. Drugi dan te zopet nanese pot na pokopališče. Pa opaziš, da na našem pokopališču svetle ne z gore, ampak — zmanjkajo. No in tudi s cvetlicami in drugim drobižem ni nič drugače. Cvetlice ne zvonejo, ampak zmanjkajo, vaze se ne razbijajo, ampak zginejo. ... Gotovo je, da ni človek, s človeškim srcem in čustvi, da ni brez dvoma človeško telo oni, ki mu te stvari prav pridejo.

Nesreča. Pred dnevi je imel mesarski vajence tukajšnjega mesarja Gutnika opravka na cesti prav v trenutku, ko je privozil mimo omenjene mesnice neki avto. Da bi ne bil nesrečen, se je fant hotel brž umakniti, ker je bil avto že v neposredni bližini. V tej hitri pa je skočil tako nesrečno, da si je močno poškodoval nogo — morda se zlomil — vsled česar mu je kmalu pričela močno otekati. Poklicani zdravnik je odredil, da se ranjenca prepelje v splošno bolnišnico v Ljubljani.

Litija

Smrtna kosa. V Gradcu pri Litiji je umrl v starosti 58 let ugledni posestnik in gostilničar g. Franc Kržan. Pokojni se je v prejšnjih časih udeleževal v komunalni politiki, kjer je igral v bivši hotiški občini precejšnjo vlogo. V zadnjih letih pa se je posvetil povzdigu svojega gospodarstva ter zgradil poleg obnovljene gostilne novo trgovsko hišo. Njegova smrt je tragična, ker se mu je pred nekoliko 4 meseci smrtno ponesrečila najmlajša hčerka, ko je na ovinku v Strmolah padla iz osebnega vlaka. Pokopali so ga ob številni udeležbi v soboto dopoldne na farno pokopališče na Vačah. N. v. m. p. Preostali naši sožalje. — Na Bregu je po dolgoletnem trpljenju umrla »Spanovca mama«, 76 letna Franca Možina, mati vrlih Možinovih fantov z Brega. Dobro mamo so pokopali v soboto na farno pokopališče v Smartno. Večna luč naj ji sveti. — V Smartnem je umrl v starosti 80 let g. Martin Adamič p. d. Martinov Tine, ki je bil ustanovni član gasilnega društva in ugleden vačan. Pri pogrebu je svirala litijska gasilska godba, pokojnika so pa spremlili poleg gasilcev iz Smartne in Litije mnogobrojni njegovi znanci in prijatelji. N. v. m. p. Preostali naši sožalje.

Zupanstvo občine Litija je razglasilo, da se imajo obvezni prijaviti zaradi »kuluka« na občini v teku 1 tedna; kdor se ne prijavl, ga zadenejo kazenske posledice.

O sijajni izpadli polnočni »Perossijevci masi«, katero so peli v Smartnem, smo že poročali, moramo pa radi objektivnosti popraviti poročilo v toliko, da je vzorno nastudiral cerkveni pevski zbor skozi tedne večer na večer neutrudljivi organist smartinske farne cerkve g. Jožef Čajhen, ki je pri sv. masi igral, g. kaplan Vinco Lovšin pa je to težko maso dirigiral.

G. ban dravske banovine je naknadno še imenoval v litijski cestni odbor za prvega namestnika načelnika g. inž. Pavla Kohlerja, inšpektorja monopolne uprave v p. v Litiji, za drugega namestnika pa je določil bivši načelnik cestnega odbora Višnja gora g. Jožef Erjavce, ki je bil prvotno imenovan za prvega namestnika. Dalje so bili še poznje imenovani za odbornike: g. Valentin Lovše, gostilničar in lesni trgovec iz Ribč, in g. Mirko Weinberger, industrijalec iz Zagorja, tako da šteje skupno cestni odbor Litija 14 odbornikov.

Okrajna posojilnica v Litiji je na mesto umrlega blaginika g. Joška Modica imenovala za blaginika gosp. inšpektorja v p. Pavel Kohlerja iz Litije.

Ljutomer

Prosvetno društvo v Ljutomeru je preteklo nedeljo, na svojem 28. občnem zboru razgrnilo pred svojim članstvom sliko svojega delovanja. Preteklo leto pomenja za društvo vstajenje od mrtvih, leto prepoveda. Društvo šteje danes 141 članov, 66 moških in 65 žensk. Notranje društveno delo izkazuje vložni zapisnik, ki šteje 211 števil, 110 dopisov in 101 odposlanih. Blaginika je imel 36.649 Din prometa, 18.584 Din prejemkov. Društvena knjižnica se je preuredila in izpopolnila tako, da šteje danes skupno 791 knjig. Predčitalni je bilo 1815 knjig. Društvo je kupilo 224 novih knjig. Društveno delo izkazuje tudi 19 odborovih sej, 8 sestankov, 13 dramatičnih prireditev, 2 tomboli in miklavžev večer. Na odru in v dvorani katoliškega doma so se izvršila vsakovrstna popravila. Društvo si je nabavilo svoj radio-aparat s priključkom na električni tok. — Stopamo z novimi močmi v novo leto dela. Vse, ki so dobre volje vabimo med se.

Ptuj

Pred poročni oltar sta v Ptuj stopila gđ. Tobias Mija iz splošno spoštovane ptujске družine, in g. Hohajec Zeljo, trgovca v hrvatskem Zagorju. — Pri Sv. Urbanu pa se je v božičnih praznikih poročil učitelj g. Hrovat Stanko z gosposlično Anico Pušnikovo. Bog daj srečo obema paroma!

V službi so napredovali v višjo skupino učitelj Sterk Martin, učiteljica Jerše Stefanija, pri pošti pa Hudina Franc.

Za novo avtobusno progo Maribor-Ptuj, ki bo tekla skozi Rače, je mariborsko mestno podjetje že dobilo dovoljenje.

Novo gostilno sta odprla 4. januarja pri Sv. Urbanu pri Vurbergu. Lastnika Janko in Olga Kostajnske bosta vsak dan postregla gostom z dobrimi toplimi in miznimi jedili, obenem bosta pa točila prvovrstna vina iz raznih krajev.

Raihenburg

Silvestrov večer se je začela predpusna veselica sezona s sokolsko veselico v Raihenburgu in gasilsko na Senovem. Komaj so pričakovali dan, ko ima uradništvo in delavstvo svojo plačo. — Pa ni več tiste udeležbe kakor je bila svoj čas. Denarna kriza je, pa je kruh še bolj potreben kot veselje. Prireditelji se bodo komaj zvrstili, ker je predpusni kratek, »maslnih datumov« pa malo. »Maslni datum« so samo nedelje po 1. in 15. v mesecu, ko ima delavstvo plačo. Letos bodo pa še »maslni datum« mršavi, ker bodo pri rudniku praznovali 9 dni v januarju. Kaj pa, ali se posamezna društva ne morejo uveljaviti drugače, kakor z organiziranim zapravljanjem denarja? Ali je to narodno prosvetno delo, če mladina v imenu društvenega delovanja kroga cele noči in če se da na volji šibkim ljudem prilika za zapravljanje denarja ali smatrajo za nedružabnega, kdor ne porabi zadnjega flika za pijačevanje? Društva, ki se izkazujejo v današnjih težkih časih samo z veseljačenjem, ki vzgajajo člane z alkoholizmom, pa naj bodo ta ali ta, je boljše, da likvidirajo. Takim mladine zaupati ne moremo. Naj bi predsedniki, načelniki in drugih društev to spoznali in v teh kritičnih časih ponehali s temi nepotrebnimi veselnicami, ki so ljudstvu le v zlo.

Kakor javljajo časopisi, so se povsod cene mesu in kruhu znižale, in sicer na odlok pristojne oblasti ali na lastno iniciativo podjetnikov samih. Pa nas tega do sedaj še ni. Tako je pri govejem mesu samo en razred, naj bo pita vol, krava ali »bušac«, vse po 16 Din kg. Istotako je špeh tukaj po 18 Din kg, dočim je drugod že po 16 Din. Ravno tako je pri kruhu. Sedaj, ko je moka »0« po 3.25 Din ter moka št. 2 po 3 Din, je kruh, ista teža in ista cena, kakor prej, ko je bila moka »0« po 4.50 Din. Kmetijski pridelkom, kakor žitu, vinu, živini so se cene znižale, niti za nizko ceno ne morejo kmetje prodati, zaslužek delavcev se je znižal, a cene živin so pa vedno na isti višini. Kako dolgo še? Tu bi imel g. okr. načelnik hvalno polje, uveljaviti tako, da bo za vse prav.

Šoštani

Šahovska tekma. Šoštanski šahovski klub bo odigral 6. januarja popoldne (pri Cerovski) tekmo z Dijskim klubom v Mariboru. Mariborski klub, ki je nedavno dosegel nad slovenjegraškimi šahisti krasen rezultat, bo tukajšnjemu klubu gotovo trd oreh. Ob tej priliki pa vabimo vse ljubitelje šahovske igre, da prisostvujejo temu zanimivemu boju na šahovskih deskah.

Esperantski tečaj lepo uspeva. Okrog 40 esperantistov se udeležuje tečaja, ki ga vodi gg. Cepl in Skoberne iz Celja.

Ruše

Statistika. Po razglasu v cerkvi je bilo v Rušah leta 1930 rojenih 76, poročenih 27 parov, umrlo jih je 46. Nekaj otrok je bilo rojenih v mariborski porodnišnici; tudi umrlo je nekaj oseb v bolnišnici, tako da gornje številke ne obsegajo vseh slučajev. Prosvetno društvo je nabavilo več novih lepih knjig. Zato se priporoča članom, da pridno posejajo knjižnico in si izposojujejo knjige za zimske večere.

Znamenje časa. Kdor ni čital v koledarju, da smo imeli uveljaviti, je to moral čutili pretekli teden. Tri »bande na pleh« so hodile od hiše do hiše, vmes dve skupini s harmoniko, nazadnje so prišli še cigani. Cel teden od Janzevega do novega leta godba. Moji dragi, kaj hočeš še več? Ni čudno, da je marsikateri postal nervozen. Toliko noveletnih voščil še ni bilo ko letos. Pač tudi znamenje denarne krize. Finale vseh voščil namreč je bil in bo — denar. In kakor se sliši, je bil zaslužek lep in bogat. Če je le prišel v prave roke! Komaj smo pa pričeli novo leto, so se že oglašili trije kralji. Silno se jim mudi, da bi več »zaradili«. Prejšnja leta so hodili pet samo manjši dečki in so obiskovali le znane hiše, letos so se oprilegi tega posla odrasli fantje iz tovarn in so hodili kar od hiše do hiše. Zopet znamenje časa in denarne krize.

Kriza. Tudi tovarna za žagalice je stala o božiču cela dva tedna; z delom so pričeli zopet 2. januarja. Vzrok kakor v tovarni za dušik: prenapolnjena skladišča. V tovarni za dušik se je delovni čas skrajšal na 6 ur dnevno.

Nepočtena nabirala. Pred božičem sta dva možakarja nabirala po Rušah in v celnem mariborskem okraju mlilodare za revne rojake. Eden, male, čokate postave, je posebno oblastno nastopal; nabiral je darove že lani in sicer za poplavljenice v Prekmurju. Obkraj je kazal knjižo z oblastvenim dovoljenjem za pobiranje. Kako pa skrbi za svoje revne rojake, kaže najbolj dejstvo, da sta si možakarja naročila v gostilni zjutraj telečje zrezke iz cele kije mesa, poleg še seveda kapljico dobrega vina. Koliko bodo le dobili reveži od nabranega letarja? Če ni vse skupaj velika goljufija?

Mežica

Krajevni šolski odbor v Mežici se najiskrenejše zahvaljuje velepos. gospe L. Bargače, soprogi g. generalnega ravnatelja svinčenega rudnika v Mežici, za njeno z velikim trudom in požrtvovalnostjo združeno inicijativnost, da je bila tudi letos prirejena za mladino osnovne in meščanske šole lepa in bogata božičnica. Pogoščenih je bilo nad 450 otrok, od teh pa še obdarovanih 84 s čevlji, 76 s obleko in 46 s majcami, perilom in suknjiči. Te številke same že zadostno izražajo veliko socialno pomoč, ki je bila božičnica prejemnikom rodbinam. Z javno zahvalo se oddolžujemo razen prirediteljici božičnice velepos. gospe L. Bargače tudi ravnateljstvu svinčenega rudnika, ki je z denarnimi sredstvi v največji meri pripomoglo, da se je božičnica v tako velikem obsegu. — Odbor.

Studenec pri Krškem

Na praznik sv. Stefana je tu nenadoma umrla zadeta od kapi 77-letna Marija Znidaršič, vdova po bivšem mnogoletnem županu Fr. Znidaršič. Pokojnik je bila po vsej okolici znana kot izredno dobra in skrbna mati. Njeno izgubo obžaluje 2 sinova in hčer.

Pismo iz Zagreba

Dr. Josip Draganić je v 11. šte. »Književnih Novin« napisal članek »O slikarstvu u Jugoslaviji«, katero je prej prinesla dunajska »Neue Freie Presse«, toda skrajšano; tu pa stopa v javnost v prvem licu. Preko uvoda, ki kaže dvoje starejših umetniških središč, Vojvodino in Dalmacijo, stopi v drugo pol. 19. stoletja, kateri dajeta žig v umetnosti dunajska in monakovska šola; od tu pisatelj raztegne čas v današnje dni, kjer zopet kaže na Pariz, pa končno v mlajših in najmlajših — na vse zapadne kulturne centre.

Pa med tem, ko je dal približno dober sintetični pregled srbskega in hrvaškega slikarstva (predvsem zadnjega), komaj z levim očesom trepne v Slovenijo in kakor slučajno ujame Langusa, Jurija Šubica, Azbeto, Jakopiča in Jamo (slednji prav te dni razstavlja svoja dela v Utrichovem salonu), pa le imenoma! Groharja, Tratnika, Vavpotiča in drugih ni videl. — In ko v široki besedi odkriva snovanja raznih hrvaških umet. društev in salonov, niži z besedico ne pove o Jakopiču, ki je v trpljenju gradil svoj »Pavljonec«. — Med mlajšimi in najmlajšimi, kjer je skoro vsa hrv. imena osvetlil, ni besede o Kraljici, Jakcu, Malošu, Kosu... Za Draganića mlade Slovenske ni...

Gospod dr. Draganić, veselimo se, kadar kdo pokaže zunanjemu svetu duševne lepote mladega jugoslovanskega drevesa. Če pa ta človek ne vidi ene izmed treh velikih vej, kakor da je nemočna, suha — odklanjamo tako predstavljanje!

V 1. šte. »Hrvatske revije« t. l. se med drugimi vrednostnimi članki svetli »Savremena slovenska lirika«, ki jo je pokal Ladišlav Zimbek (podlaga sta mu bila članka »Trideset godna moderne slovenske lirike« in »Ivan Cankar i današnja slov. književnost«, ki ju je napisal B. Borko v »Savremenuku« 1927.)

Po lepem uvodu o Cankarju in Zupancu (ki je razbil svoj vpliv tudi na Hrvata Domjanica in Krleca) in še danes živi osamljen na literarni njivi, prehaja na sodobno ekspresionistično liriko, ki ima danes več nians, a najvidnejše so: dinamično-aktivistično-socialna (Seliškar), z druge strani filozofsko-vizionarsko-individualistična (Iar) in tretja mistično-religiozna (Ant. Vodnik, Pogačnik).

Glavni predstavniki sodobne slov. lirike bi bili: Tone Seliškar, Miran Jarc, Anton Vodnik, Srečko Kosovel, Jože Pogačnik in Ant. Ocvirk; karakteristika teh je, da so zavrgli praznino besedja, plitvost in bombastičnost stiha, kar je bilo brez doživetij (to sta prinesla Podbevšek

in Onič v svojem zenitizmu), vtopili pa so se v psihološke, etične in estetske momente — v miselni, čustveni in stilistični uravnoteženosti.

O Tonetu Seliškarnju pove, da je pesnik kolektivizma, glasnik proletarijata po svojem najglobljem notranjem prepričanju. Pesem »Sedmojenek« je najlepša v današnji slov. liriki tega genre-a in že po njej bi bil T. Seliškar pesnik. — K njemu postavlja Mirana Jarca, filozofskega vizionarja, o katerem pravi, da so mu »pjesme hladne, maglene, izrečene umom, manj srečne, ker sulazi u probleme s previšo općenitosti i površnosti«. — Kot oddvojenega od vseh omenja »vrlo istaknutog i zaokruženog« Antona Vodnika; ta je zastopnik tradic. duhovno-religioznega mističizma v slovenski sodobni liriki, kar izpove predvsem v »Sveti Ceciliji«. — Srečko Kosovel mu je le reflektivni lirik, sentimentalist »bez imalo borbenosti«. Jože Pogačnik in Anton Ocvirk pa sta še pesnika, »koje dnevice susrećemo u književnim listovima« zato se avtor vzdrži absolutne sodbe. O prvem pravi, da je pesnik domovinskih pesniš. kar ni noben od imenovanih (Domčeva zemlja), za drugega pa je karakteristična bujna metaforičnost in figurativnost. Predmet pesmi so mu notranji subtilni lirični doživljaji in filozofski problemi.

Avtor Zimbek bi mogel dati temu in onemu obrazložitve oznake o njegovem ustvarjanju, tudi bi mogel videti še koga iz te vrste (n. pr. Vitala Vodnika), vendar se mora dati Zimbeku priznanje, da je Hrvat predstavljal naše mlade lirike v dostojni besedi. Še posebno v trditvi: »Ona, (sodobna slov. lirika) u narolu s hrvatskom, pokazuje jednu vidljivu prednost: imade imena, koja će nositi suvremenu slovensku liriku u budućnost.«

Te dni je raznovolna Ivana Brlić-Mazuranić 25 letnico književnega dela. Ob tej priliki naj povem, da je njena najlepša knjiga »Priče iz davnine« doživela prevode v šestih jezikih (švedski, angleški, češki, ruski, danski, poljski), odlomki v nemškem jeziku; pripravlja na se še franc. prevod.

V božično-novoletni številki »Riječ« je med drugimi članki srbskih in hrv. avtorjev tudi članek Slovenca dr. B. Vošnjaka: »Nemačka i slovenska pravna svijest«, kjer je na podlagi H. Kleistovega dela »Michael Kohlhaas« in Cankarjevega »Hanka Jerneja« razkril nemško pravno zavest, ki leži na privatni krivici, ne socialni; slov. pravna zavest pa se bori proti krivici celine človečanstva... Lojze Golobič.

»Kraljestvo božje«, glasilo Apokalipse sv. Cirila in Metoda, je začelo svoj V. letnik (1931). Stiški samostan skrbi slejkoprej za uvodni članek, ki nas v duhu zedinjenja vseh kristjanov uvaja v pomen vsakršnega praznika Cerkev in s tem pospešuje naše aktivno soživljenje z liturgičnim življenjem Cerkev. Dr. Čepon pripoveduje dalje zgodbe svetih očetov krščanskega vzhoda, dr. Jaklič pa objavlja preaznamno življenje ruske konvertilke Sofije Rostopčin-Ségur, hčere znanega grofa, ki je ob prihodu Napoleona zažgal Moskvo in a tem rešil Rusijo. Najbolj pa segajo v srce »Od-kritične romarjeve povesti, to so zapiski neznanega ruskega meniha, izdani l. 1884, v katerih ruski romar pripoveduje svoje zgodbe na poti od Tobolska do Irkutsk. Povesti, ki odkrivajo globoko krščansko dušo ruskega preprostega naroda, se bodo nadaljevale. Lep je tudi članek o slikarju Vasnecevu, zelo poudarja na razpravi dr. Trdnava o Sibiriji. Med Vestmi s krščanskega vzhoda nas urednik opozarja, da je neprevidez, če se toliko piše o napredku katoličanstva v Srbiji, ker se s tem pravoslavci samo po sebi nepopolnoma razburjajo — saj v resnici katoličanstvo v Srbiji ne napreduje; veliko katoličanov, ki v Belgradu služijo in iščejo kruha, se namreč izgubljajo ter versko in pravno propadajo. Res se v Belgradu zidajo katoliške cerkve in kapele, a vse to je malenkostno v primeru s številom katoličanov. Pretiravanje zbujanja pravoslavcev k odporu, kar katoličanstvu gotovo ne koristi. V pregledu o Rusiji izve, da brezbožnost silno napreduje; Zveza brezbožnikov ima tri milijone članov, brezbožne brošure so dosegle 13 milijonov izvodov. »Kraljestvo božje« je začelo tudi objavljati kratek pregled verskega življenja po domovini. »Kraljestvo božje«, ki izhaja vsak mesec in stane samo 12 Din na leto, toplo priporočamo.

»Lučka z nebom«, tako so imenovali nov listič, ki ga ureja franciškan p. Krizostom Sekovanič za nežno mladino. »Lučka z nebom« je izključno verski list. Gotovo je srečna misel, da se našim otrokom nudi berilo, ki jih bo primerno njihovi duševnosti navajalo že v najzgodnejših letih k trdnemu korenitnemu verskemu življenju. Čedaljebolj nas naš čas uči, da je treba duše že zgodaj prav sistematično z vero prešinjati, kakor jih nasprotniki vere že v najnežnejši dobi pridobivajo za brezverstvo in jih kvarijo. Kaj vse počenjaajo socialisti in komunisti, da brezbožnost zasadijo že v čisto mlado srce! Domača vzgoja, zlasti v mestih, pa ni več tako učinkovita kot je bila svoje čase, zato je nujno treba, da Kristusu in Cerkev vzgajamo zavedne člane že iz otrok. »Lučka z nebom« nas je v tem oziru že s prvo številko razveselila; kaže tenkočutno poznanje otroške duše, da jo lepo, rahlo in čisto naravno vodi k izvoru pravega življenja, ki je v odkriti in krepki bogoljubnosti, kalera radi potem odlična dejanja, da bodo katoličani prava armada Kristusovega kraljestva. Kratke ljubke pripovedke, pesmice in navodila bodo vsakega otroka prevzela in za vse dobro in plemenito vnela; zato »Lučka z nebom« vsem svojim bralcem najtopleje priporočamo, da jo za svoje otročje naroče. Stane samo 6 Din na leto in se naroča pri p. Krizostomu Sekovaniču, Franciškanski samostan v Ljubljani.

Iz društvenega življenja

Gostovanje v šmartnem pri Litiji. Dones bo gostovala v Narodnem domu družina »Sočec« iz Ljubljane s Strindbergovo trodejanako »Očec«. Pred predstavo kratko uvodno predavanje. Začetek točno ob 15.30.

Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana vabi na predavanje, ki bo v petek, dne 9. jan. ob 20 v družabnem lokalu na Kongresnem trgu 1-III (Kazina). Predaval bo g. dr. ing. Miroslav Kasal o predmetu: Perspektive za razvoj železobetona glede na uporabo specialnih cementov in jekla. Vabljeni so člani ter vsi, ki se zanimajo.

Poziv na ustanovni občni zbor podružnice Slovenskega lovskega društva v Ljubljani, ki se vrši dne 15. t. m. v steklenem salonu kolo-dvorske restavracije v Ljubljani. Pričetek ob 8 zvečer.

Radio

»RADIO-LJUBLJANA« štev. 1.

V prvi številki novega letnika naše radiofon-ske revije beremo tehten uvodnik o listu samem, njegovih smernicah, načrtih in uspehih. Sportnike bo zanimal članek o radiogimnastiki izpod peresa trenerja Ilirije in gimnastičnega predavatelja v naši postaji g. Draga Ulaga. Replika g. prof. Niko Kureta k polemiki o poljudni glasbi razglablja znova problem naših narodnih pesmi z bolj kulturno-zgodovinskega stališča. Vse, ki se za radio zanimajo, bo interesiral pogovor z vodjo prodajnega oddelka Radio-Ljubljane. Pojasnjuje, kako gre naši radio trgovini, zakaj ji ne gre boljše ter s kakšnimi načrti se bavi, da bi zboljšala svoj položaj. V tehničnem oddelku je strokovna razprava direktorja tovarne »Zmaj« g. Pavla Schönfeldta o anodnih baterijah List se toplo priporoča vsakomur. Naroča se po dopisnici na upravo revije »Radio-Ljubljana«, Mahničeva 12.

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 6. jan.: 9.30 Versko predavanje, p. dr. R. Tominec. — 10.00 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. 11.00 Claudel; Marijino oznanjenje, misterij, I. del. — 12.00 Časovna napoved in poročila. — 15.00 Gdč. Anica Lebarjeva; Kmetijska žena — varuhinja narodnih običajev, navad in noš. — 15.30 Claudel; Marijino oznanjenje, misterij, II. del. — 17.00 Plošče. — 20.00 Baragov večer, prenos iz Uniona. — 21.00 Radio orkester. — 22.00 Poročila in časovna napoved. — 22.15 Koncert radio orkestra.

Sreda, 7. jan.: 12.15 Plošče (ruska in plesna glasba). — 13.00 Čas, plošče, borza. — 17.30 Radio orkester. — 18.30 Prof. Franc Pengov; Dilekosečnost rezultatov sodobnih solnčnih raziskovanj. — 19.00 Dr. Nikola Preobražensky; Ruščina. — 19.30 Literarna ura: B. Magajna (Fr. Vodnik). — 20.00 Prenos iz Zagreba; Francoski klaviristi 17. in 18. stoletja (dr. Planina). — 22.00 Poročila in časovna napoved.

Četrtek, 8. jan.: 12.15 Plošče (slovenske pesmi, slagerji iz zvočnih filmov). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 17.30 Otroška ura, radio-tetka. — 18.00 Plošče. — 18.30 Drago Ulaga; Gimnastične vaje. — 19.00 Dr. Mirko Rupel; Srbohrvaščina. — 19.30 J. Rupnik; Pokliena posvetovalnica — organizacija in poslovanje. — 20.00 Pero Horn; Duševna vzgoja otroka. — 20.30 Prenos iz Hamburga; Simfonični koncert. — 22.00 Poročila in časovna napoved. — 22.15 Lahka glasba.

Drugi programi

Sreda, 7. januarja:

Belgrad: 10.30 Plošče. 12.30 Radio orkester. 16.00 Narodne pesmi. 16.30 »Naš božič«, novela. 17.00 Narodni napeli. 17.30 Plošče. 18.00 Narodne pesmi. 20.50 Balalajke. — Zagreb: 10.00 Prenos iz pravoslavne cerkve. 17.00 Radio orkester. 20.10 Koncert. 22.00 Novice in vreme. 22.10 Plesna glasba. — Budapest: 12.05 Radio kvartet. 17.00 Koncert. 18.30 Plošče. 19.30 Prenos opere. — Dunaj: 11.50 Popoldanski koncert. 13.10 Plošče. 15.20 Popoldanski koncert. 17.30 Obrtna higijena. 18.00 Snučanje II. 19.35 Baletni večer. 21.00 »Cecel«, igra. 22.00 Večerni koncert. — Milan: 11.15 plošče. 12.15 Pesna glasba. 16.35 Otroški kotiček. 17.00 Plošče. 19.30 Vesela glasba. 20.45 Komorna glasba. — Praga: 20.00 Internacionalni koncert v Hamburgu. 22.20 Orgle. — Langenberg: 17.00 Popoldanski koncert. 19.45 Pester glasbeni večer. 22.15 Plesna glasba. — Rim: 12.45 Lahka glasba. 17.00 Pester koncert. 20.55 Prenos opere. — Berlin: 19.30 Godalni koncert. 21.10 »Mrtve duše« (Gogolova dela) 0.30 Nočni koncert. — Katowice: 16.30 Plošče. 17.45 Ljudski koncert. 20.30 Lahka glasba. 22.15 Plošče. — Toulouse: 17.15 Violina. 18.30 Plesna glasba. 19.45 Koncert. 23.30 Plesna glasba. — Mühelacker: 16.30 Popoldanski koncert. 19.20 Veselo računanje. 19.45 Zabavni koncert. 21.00 Tragedija. — Mor. Ostrava: 17.40 Plošče. 20.10 Ljudska glasba v Brnu. 20.50 Praga. 21.20 Petje (Brno). — Leipzig: 14.30 »V snegu in letu«, slušna igra. 19.30 Orkestralni koncert. 21.10 Slušna igra. 21.50 Plesna glasba. 22.30 Plesna glasba.

Četrtek, 8. januarja:

Belgrad: 12.30 Radio orkester. 17.00 Opetne arje. 17.30 Harmonika. 18.00 Glasba. 20.00 Komedia. 20.30 Berlin. 22.20 Radio orkester. — Zagreb: 12.35 Plošče. 18.00 Plošče. 20.30 Internac. koncert v Hamburgu (Joh. Brahmov večer). 22.20 Novice, sneg in vreme. 22.45 Plošče. — Budapest: 12.05 Violina. 16.00 Radio šola. 17.45 Piano 18.55 20.30 Prenos iz Hamburga. — Dunaj: 12.00 Opoldanski koncert. 19.35 Koncert mandolin. 20.30 Hamburg. 22.25 Večerni koncert. — Milan: 12.15 Vesela glasba. 17.00 Plošče. 19.30 Vesela glasba. 20.30 Komedia. 21.00 Simfonični koncert. — Praga: 19.30 Saxofon. 19.50 »Sree ob Soči«, prenos iz studija. 21.20 Orkestralni koncert. — Langenberg: 19.45 Večerna glasba. 20.45 Sneži... 21.00 Resna glasba. — Rim: 20.40 Veliki pestr koncert. 23.00 Plesna glasba. — Berlin: 19.45 Zabavna glasba. 21.10 Tragedija. — Katowice: 16.10 Plošče 20.30 Prenos iz Hamburga. 22.25 Koncert. 23.00 Lahka glasba. — Toulouse: 18.30 Plesna glasba. 21.00 Opera glasba 22.00 Dunajski orkester. 23.15 Vojaška godba. 23.30 Plesna glasba. — Mühelacker: 16.30 Popoldanski koncert. 19.45 Radio orkester. 20.30 Narodne pesmi (Abracija). 21.15 Koncert. — Mor. Ostrava: 18.35 Glasba 19.20 Bratislava. 20.00 Praga. 22.20 Praga. — Leipzig: 19.00 Delovni čas — socialnohigijenični problem. 20.30 Simfonični koncert v Hamburgu.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, 6. januarja: PRINCEZKA IN PASTIRČEK. Krstna predstava. Izven.

Sreda, 7. jan.: Zaprt.

Četrtek, 8. jan.: Zaprt.

OPERA

Začetek ob 20.

Torek, 6. jan. ob 15: TICAR, opereta. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Sreda, 7. jan. ob 20: ZEMLJA SMEHLJANJA. Gostovanje dunajske operete. Izven.

Četrtek, 8. jan. ob 20: ČUDEŽNI BAR. Gostovanje dunajske operete. Izven.

Mariborsko gledališče

Torek, 6. jan. ob 15: ALADIN. Otroška pred-Ob 20: ALEKSANDRA. Znižane cene.

Sreda, 7. jan.: Kuponi.

Sreda, 7. jan.: Zaprt.

Četrtek, 8. jan. ob 20: GROF LUKSENBURSKI. Ab. B.

Poizvedovanje

Zlata zapetna ura je izgubljena na poti iz Šiške do Miklošičeve ceste. Najditelj naj jo odda v oglasnem oddelku »Slovenec«.

Ako otroci ne morejo zavživati ribjega olja, dajte jim

JEMALT

ki ima zelo prijeten okus in vonj ter ga otroci radi jemljejo kot kako slaščico.

Dobiva se v vseh lekarnah po ceni Din 42.— za veliko škaltijo in Din 25.— za malo škaltijo.

Naše dijaško gibanje

Tiho, brez velikega hrupa, ki nikdar ne priča o globokem delu in stremiljenju — živi in dela naše dijaštvo zadnja leta v močni zavesti odgovornosti ob času in potrebah. V tej časovni zmedenosti in bridki duhovni stiski, ki nam jo nakažuje i trenutek i usoda, se je znašlo dijaštvo in spoznalo svojo sicer težko, a žrtvovanja vredno nalogo in poslanstvo v narodu, ki mu pripada. Zaznalo klic in poziv, kakor ga diktirajo trenutno se izražajoče, a večnostno-duhovno pomembne silnice vse naše narodno-kulturne rasti.

Pod okriljem Slovenske dijaške zveze, ki obhaja letos petindvajsetletnico svojega poslovanja, se je zlasti zadnja leta očitovala živahna razgibanost in močno stremiljenje po ustvaritvi čim tesnejše, čim podnejše in zavednejše močne skupnosti mlade naše inteligentne generacije. Ta enotna želja, izvirajoča iz spoznanja in zavesti nje osnovne potrebe za vse pozitivno, uspešno nadaljnje delo, se je dovolj izražala na vseh dosedanjih številnih zborovanjih in tečajih, ki jih leto za letom prireja Slovenska dijaška zveza, kakor pravilno v izdanih publikacijah (Dijaški koledarček, Rast).

Pa tudi nazunaj se je Slovenska dijaška zveza že krepko uveljavila z včlanitvijo mednarodni vrhovni zvezi katoliškega dijaštva Pax Romani, ki ima svoj stalni sedež v Fribourgu v Švici in prireja letno svoje kongrese, katerih se je prišla zadnja leta udeleževati, kakor zlasti z vnetim delom med slovenskimi zvezami, ki so na svojem prvem kongresu v Krakovu ustanovile poseben Sekretariat, ki je bil na letošnjem II. vseslovenskem kongresu v Ljubljani dodeljen za tekoče poslovno leto Slovenski dijaški zvezi. Zeleti je le, da bi se gmočno omogočilo tako stikom s Pax Romano in inozemskimi dijaškimi katoliškimi zvezami kakor posebno še delu Sekretariata, ki je letos v naših rokah, dovolj razmah in uspehov.

Vedno pa njenemu snovanju in udeleživanju zunaj kakor znotraj dela ovire in ne male težave gmočna stran. Velik obrat, kakor ga izkazuje Slovenska dijaška zveza, nujno potrebuje kolikor toliko zagotovljene gmočne pomoči s strani merodajnih strani. Diak je poln volje, idealizma in načrtov, a manjka mu potrebnih virov za njih udeležitev. Slovenska dijaška zveza se zato obrača v svojih potrebah na našo javnost, da ji v tem pomore in tako izkaže svoje dovoljno razumevanje za njeno delo.

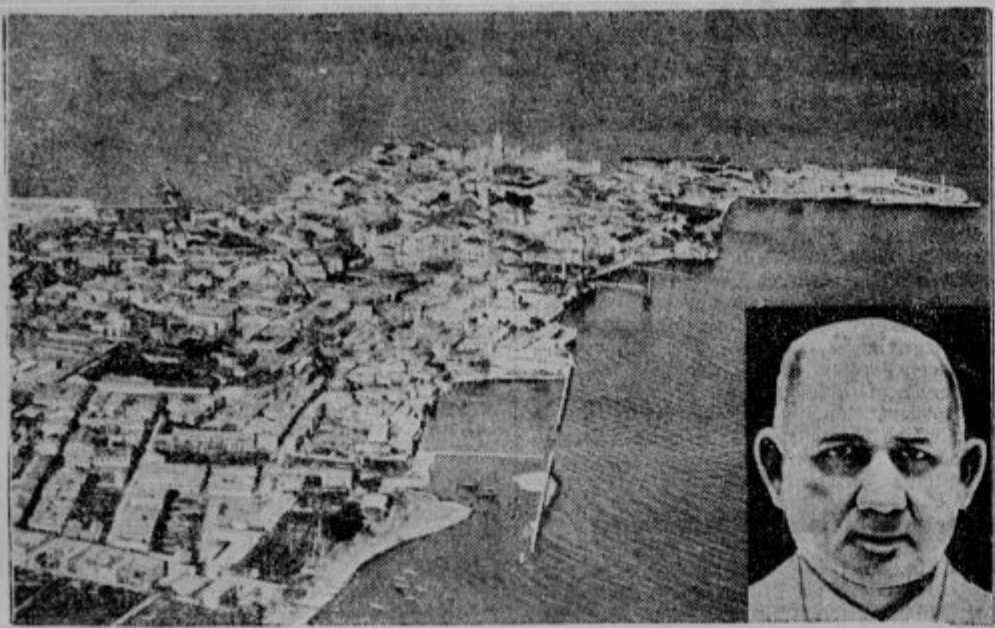
Razen tega, da je Slovenska dijaška zveza izdala letos III. letnik svojega Dijaškega koledarja, ki more v njem vsakdo, ki se za njen pokret zanima, najti dovolj vpogleda v njeno delo in stremiljenje, je prišla letno ponovno izhajati pod posebnim konzorcijem tudi »Rast« v svojem III. letniku, ki hoče postati v razširjenem obsegu glasilo naše mlade inteligence. Nujna potreba takega lista se je očitovala vedno bolj, a preteklo leto je morala »Rast« prenehati radi nakazanih gmočnih ovir.

Pri vsem navedenem gibanju našega dijaštva je potreben odziv naše inteligentne javnosti, da z njene strani potrebno razumevanje, pobuda in pomoč prilije še novega ognja vsemi in stremiljenju te naše najmlajše inteligentne generacije, ki se z vso iskrenostjo in resnostjo pripravlja za svoje bodoče voditeljsko delo v našem narodu. E. B.

Razpis ustanov trgovca Antona Kolenca v Celju za diake visokih in srednjih šol za šolsko leto 1930/31. Kuratorji ustanov trgovca Antona Kolenca razpisuje dijaške ustanove za šolsko leto 1930/31: Prednost pri prejemanju štipendij imajo v vsakem primeru taki pridni potrebni prosilci, ki so s pokojnim gospodom Antonom Kolencom, veletrgovcem v Celju, v sorodstvu ali svaštvi, z njimi domačini iz gornjeokrajnega okraja, sicer pa Slovenci sploh, ne glede na spol. — Ustanova je namenjena dijakom visokih šol, kakor univerze, tehnike, visokih trgovinskih šol, umetniških akademij i. dr. ne glede na to, ali so v tuzemstvu ali v inozemstvu. Ta ustanova je namenjena dijakom gimnazije, trgovinskih šol, meščanske šole ali drugih srednjih šol v Celju. Sorodnikom gospoda Antona Kolenca pa se smejo te ustanove podeljevati tudi na takih šolah izven Celja. — Prošnje naj se vlože izključno pisмено na naslov: »Kuratorji ustanov trgovca Antona Kolenca v roke predsednika dr. Ernesta Kalana, advokata v Celju, do dne 20. januarja 1931. Prošnjam je treba priložiti zadnjo izprijeto o izpitu, kolokvijih itd., pri prosilcih, ki se sklicujejo na sorodstvo ali svaštvo z zapustnikom ali na to, da so doma iz gornjeokrajnega okraja, pa tudi listine, s katerimi dokažejo te svoe trditve (krstni list, rodbinski izkaz, potrdilo župnega ali občinskega urada itd.). Tudi je treba v prošnji navesti, kako dolgo že prosišec študira na dotični šoli ali dotičnem zavodu in koliko časa bodo po vsej priliki trajale študije; nadalje je treba priložiti popis njegovih osebnih razmer ter jih posvedočiti z uradno listino (ubožnim spričevalom) o premoženjskih razmerah prosilcev in njegovih staršev, pri uradnikih torej navedbo skupne in kategorije plače, eventualnega privatnega premoženja ali drugih dohodkov, število otrok, pri posetnikih obseg posestva razporedjeno po njivah, travnikih, gozdovih itd., število živine, višino davkov, dolgov, sploh vse okoliščine, ki so važne za presojo imovinskega stanja. V bodoče se bodo vpoštevali le prošnje, ki vsebujejo vse te podatke točno in izčrpno in katerim so priloženi izkazi in listine v smislu gornjih zahtev. Vse druge prošnje se bodo brez obravnavanja zavrgle.

Prosilci, ki že uživajo kakšno ustanovo, pederajo ali pomoč, morajo to v prošnji navesti in natančno razložiti obseg podpore. Prošnje je napisati na celo polo. V vsaki prošnji je treba navesti naslov, na katerega naj se vrnejo dokumenti in pošto jo obvestila. Tudi je navesti v prošnji, kam je prosišec pristojen.

Pridobivajte novih naročnikov!

Panama, središče panamske revolucije. Spodaj desno predsednik Arosemena.

Novo leto pri Japoncih

Japonci zelo radi praznujejo ob vseh mogočih prilikah: praznike, romanja, domače dogodke itd. Praznujejo z vsem srcem in so izredno spretni aranžerji slavnostnih prireditev.

Potrebno popularno je praznovanje novega leta. Kakor mnogo drugega, so prevzeli Japonci tudi ta običaj od Kitajcev in ga prilagodili svojemu lastnemu značaju in razmeram. Prva stvar v novem letu je dolžnost, da mora do tega dne vsak poravnati svoje dolgove. Ta nepisana postava je stara že mnogo vekov, a še vedno trdno drži. Kdor ima na novega leta

Tu najdemo cele gomile krizantem, najljubše cvetke japonske žene, dalje rož, vedno zelenih drevesc, pa tudi umetnih cvetic za novoletno okrasitev hiš. Ta dan Japonci radi kupujejo tudi mlado sadno drevje in različne grmičevje, ki ima korenine obdane z zemljo in povezane z ličjem. Na ta način opremljeno drevje se ohrani več mesecev sveže, predno ga posade.

Novoletne napitnine so v veljavi tudi na Japonskem. Ob novem letu se oglašajo po hišah vsi mogoči ljudje: kuliji, ki nosijo rikše, postrežki, trgovski uslužbenci itd. — vsi dobe ob novem letu svojo napitnino. Vsak, kdor le more, se obleče na novo leto v svilen obleko.

Posebno skrb posvečajo okrasitvi hiš. V tem so Japonci pravi mojstri. Dohod v hišo izpremenijo v zeleno vežo iz borovih vej, ki naj predstavlja dolgo življenje. Nekoliko oddaljeno od hiše zasade bambusovo palico, ki predstavlja pošteno, urejeno življenje. Od bambusa do hiše je napeljana vrva, ki naj zabranjuje dohod zlim duhom. Vrv visi tako nizko, da jo mora vsak, kdor hoče dospeti v hišo, dvigniti. Sredi zelenega hodnika visi rak, ki predstavlja visoko starost. Središče vsega okrasja pa je prapret urajiro, ki ima dva lista, katera poganjata iz taistega debla. To je simbol zakonske zveze; mali lističi, ki se nahačajo med velikimi listi, predstavljajo otroke. — Med okrasjem vise človeške podobe iz papirja, s čimer hoče Japonci izraziti, da samega sebe žrtvuje bogu Sinto. Oglike predstavljajo domače ognjišče (na Japonskem ogrevajo hiše z ogljem, ki ga žgo v kotličih, pomešanega s peskom). Še mnogo drugih znakov je med okrasjem, ki se nanašajo na japonsko vero, zgodovino, praznovanje.

Novo leto praznujejo Japonci cel teden, pri čemer so posebno mične otroške slavnosti.

Indijci vodi bel general?

Angleško vojaštvo v Birmi ima vsak dan priložnost, da se čudi izvrstni strategiji in taktiki indijskih upornikov. Med drugim imajo sijajno organizirano poročevalsko službo. Boji z vstati v okrožju Tharravaddy se razvijajo kot prava guerilska vojna; ob vsakem resnem angleškem napadu se umaknejo Indijci z neverjetno naglavo v džunglo, kjer jim ni mogoče do kože. Tudi s topovi ne.

Izvidniška služba in umikanje se vršita na popolnoma enak način, kakor so se ga v svetovni vojni posluževale francoske čete. Letalci in vohuni so dalje neizpodbitno ugotovili, da

imajo vstati popoln generalni štab, urejen po službenih činih.

Osebnost moža, ki načeljuje generalnemu štabu birmanskih vstašev, je neznana. Že danes pa vsi sodijo, da je to bodoči diktator tega indijskega ozemlja. Kot trdijo popolnoma zanesljivi viri, je to belec, ki govori več indijskih narečij in je bil mnogo let v kolonialni službi. Pravijo, da je to neki evropski kolonist, ki je že prej živel na Malajskem. Očividno se je bil potem udeležil svetovne vojne v Evropi, pozneje pa se je zopet vrnil na Daljni Vzhod. Sedaj se mu je menda nenadoma oglašil tek po birmanskem prestolu. V šolo je hodil po vsej priliki pri znanem polkovniku Lawrence-u.

Zaenkrat si angleži prizadevajo, da bi dognali, kdo je ta skrivnostni beli mož, ki vodi birmanske vstaše, da bi tako vedeli, proti komu naperiti svoje ukrepe. Indijska tajna služba je razposlala v ta namen svoje najboljše ljudi.

Zmagovalec nad Capablancu. Na šahovskem turnirju v Hastingsu na Angleškem je Indijec Sulian Kan (levo) premagal svetovnega mojstra Capablancu s štirimi točkami proti 2 in pol.

Kakšen je vatikanski denar

2. januarja je papež izdal denarni zakon Vatikanske države, s katerim se dovoljuje emisija novcev, ki bodo imeli z novcem italijanske države reciprociteto: to je, da bo vatikanski denar imel isto veljavo ko državna lira v Italiji in italijanska lira isto veljavo ko vatikanski novce v papeževi državi.

Vatikanski denar bo sledeči: novce po 100 lir v zlatu; po 10 lir in 5 lir v srebru; po 2 liri, 1 lira, 50 in 20 centesimov v niklu; po 10 in 5 centesimov iz bakra. Na vsake vrste novcu je napis »Stato della Citta del Vaticano« in datum emisije.

Zlati novce ima na eni strani doprsko podobno papeža v plujalu in s kapico, srebrni

Dekle, ki leti sama v Peking. Angležinja mis Amy Johnson, o kateri je znano, da je popolnoma sama poletela iz Anglije v Avstralijo, je 1. jan. 1931 na tistem startala na etapni polet iz Anglije v Peking. Medpotoma bo pristala v Liegu, Kölnu, Berlinu, Varšavi, Moskvi (tu bo zamenjala kolesa letala s smučmi), v Omsku, od tam naprej pa bo letela vzdolž sibirskih železnic.

isto podobo v mozzeti, s štolu in kapico; niklasti in bakreni pa papežev grb. Na drugi strani pa ima zlati novce podobno Kristusa kralja, 10 lirske srebrni podobno Marije Device, sedeče na prestolu z blagosloviljočim Detom, 5 lirske podobno sv. Petra, ki dviga desnico, sedeč v čolnu, v levi drži krmilo. 2 lirske niklasti novce ima podobno Dobrega pastirja z ovco čez ramena, 1 lirske podobno Brezmadežne, 50 centezimski podobno sv. Mihaela, ki vtika meč v nožnice, 20 centezimski pa doprsko podobno sv. Pavla. 10 centezimski bakreni novce ima doprsko podobno sv. Petra, 5 centezimski pa oljkovo vejico.

Vsakovrstna ure, zlatnina in srebrnina po nizki ceni pri
L. VILHAR, urar
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 36

Knjiga postave

45 govorov o božjih zapovedih.

I. zvezek.

Pod tem naslovom je najavil stolnični pridigar dr. Mih. Opeka zopet novo knjižico svojih govorov. To priložnost porabimo, da podamo svojim čitateljem sledeči intervju o njegovih publikacijah:

Gospod kanonik, to bo že devet najsta knjižica Vaših govorov. Ali ste mislili, ko ste jih začeli objavljati, da Vam bo njih število tako narastlo? — Ne, nisem mislil. Sploh ne vem, kdo to delo vodi. Jaz ga niti začetni nisem nameraval. Čudno je že bilo, kako sem prišel na prižnico v

stolnici. Menda me je sam Bog za tolažbo poslal gor, ker bi me bila drugače — človeka brez pravega posla — ujedla bridkost. Saj Vam je znano, da sem nekoč nahlito postal brezposeln... No, dobro. Bog mi je torej ponudil roko, in jaz sem se je oprijel. Pridigal sem. Tiskati pa nisem imel namena. Tu pride nekoč l. 1921, po devetih govorih o neveri, k meni, voditelja prodajalne KTD. H. Ničmanove in mi pravi, naj bi dal te govore v tisk. Da bi bilo dobro, je menila, če bi jih mnogi, ki jih niso slišali, vsaj brali. Nasmehnil sem se: Kdo pa jih bo založil? — Jaz; zato sem prišla k Vam. — Tako se je začelo; brez moje zasluge, celo z mojo majhno vero in zaupanjem. A uspeh s tisto drobno knjižico je bil nepričakovan. Natisli so je 5000 in 3000 v najkrajšem času razprodali. Danes je komaj še par izvodov. Tako je prišel pogum za drugo in tretjo knjižico, in potlej sam ne vem, kako je šlo dalje.

Ali so se tudi vse naslednje knjižice tako dobro razpečale? Ali ste jih tudi tiskali v tako visokih nakladah? — Ne, tiskali so jih po 3000, ker so bile že nekoliko obširnejše in torej dražje in je bilo zato manj upanja, da dobe hitro dovolj odjemalcev. Navadno, mislim, se je vsake naslednje knjižice kakih 1500 izvodov takisto kmalu razprodalo; dalje pa je šlo bolj počasi. Vendar morda nobene ni več cela tretjina naklade v zalogi. Druge, Za resnico, je tudi le še malo eksemplarov na razpolago.

Ali se torej tudi laikom zanimajo za Vaše publikacije? — Da, tudi laik se, hvala Bogu, dosti zanimajo zanje. Mene to veseli tembolj, ker mi je bilo vsa leta na mislih, da jih objavljam — ko je že enkrat do tega prišlo — v prvi vrsti za laike. V prijetni, kolikor mogoče lepi obliki naj bi dobili zlasti izobraženejši svetni ljudje v roke vsa važnejša poglavja našega verovanja: tako sem pozneje čisto želel, ko sem videl, da brez moje bravure začeto podjetje brez moje bravure raste in se razvija. Moj namen bi bil najlepše dosežen, če bi bilo prav veliko takih laikov, kakor sem nekoč našel na enega v sami prodajalni pri Ničmanu. Kupil je — čvrsti, postaven ljubljanski mož — nanovo izšlo knjižico z besedami: Taka reč mora biti pri hiši!

Pa bi delali malo več reklame, če želite, da bi se knjižice razširile zlasti med laike. — Prav imate; toda kdo naj jo dela? Meni se upira bobnati za svojo stvar. Založnica — Prodajalna — se mi zdi, ima v tem premalo prakse. Vi časniki sami od sebe tudi niste preveč vneti za religiozno knjigo; tisoč drugih stvari smatrate za važnejše. Največ bi se lahko storili gospodje duhovniki. Vsaj v vse ljudske knjižnice bi lahko spravili po več izvodov. Toda iz umljivega razloga premnogi rajši nič ne storijo. Nekateri pa so pridni in se celo zelo žrtvujejo. O enem iz bivše štajerske dežele so mi pravili, da je za svoj denar razdal med ljudi že jako mnogo teh knjižic.

Kaj mi morete povedati posebnega o najnovejši pravkar napovedani knjižici postave? — Nič posebnega. Da je sad dveletnega trdega truda, to ni nič posebnega, ko je stvarina božjih zapovedi tako ogromna. Vem, da je nisem izčrpal, a vsaj vsem važnejšim vprašanjem, ki bijejo v moderni čas, sem hotel biti pravičen. Ze to je dalo težkega dela. Vprašanja: spiritizma pri prvi, avtoritete pri četrti, samomorske manije in vničevanja še ne rojenih življenj pri peti, preprečevanja spočetij pri šesti, lastninske pravice in restitucije pri sedmi, itd., zahtevajo dosti branja in premišljevanja, preden jih zajamete in oblikujete tako, kakor je to potreba za prižnico.

A zakaj nam niste podali kaj celega zanimive knjige, marveč jo objavite v treh zvezkih? — Založnica, skromna drobnjarijska firma, ne zmore naenkrat tiskovnih stroškov za tako obširno knjigo, in odjemalci bi težko zmagovali njeno ceno. Saj sami veste, da nam je lažje utrgati si n. pr. v presledkih trikrat po 20 dinarjev, nego naenkrat 60.

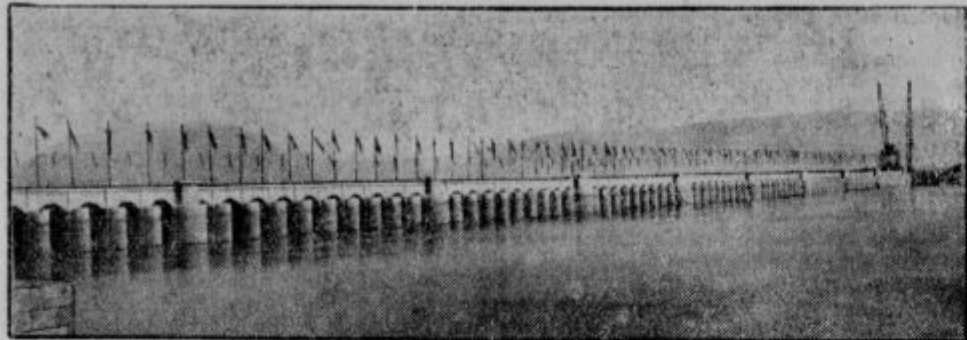
Toda presledki med posameznimi zvezki ne bodo povolji duhovnim gospodom, kijo bodo morda tolačili s prižnice? — Nič naj ne skrbe; saj bo izšel drugi zvezek, preden bodo obdelali prvega, in tretji, preden bodo z drugim pri kraju.

Kakopa, ali nameravate v prihodnosti izdati še več zvezkov svojih govorov? — Ne nameravam bog ve kaj več, ker mislim, da bo tudi že čas, da se poslovim od stolnične prižnice. Bojim se namreč že dolgo, da so se ljudje zelo naveličali skozi več let zmerom istega govornika. Povsod je dobra sprememba, ki prinese nove svežosti, novega življenja. Jaz sam sem v mlajših letih rad pozabavljal na tiste stare ljudi, ki niso hoteli spoznati, da so se preživeli. Zato bi s tem samospoznanjem rad še o pravem času prepuštil svoje mesto drugim moči, mlajši, čvrstejši, boljši in zlasti tudi — modernejši.

Koliko let je že, kar pridigate v stolnici? — Naj jih bo, kolikor hoče. Vseeno je, če jih Vi ali jaz ali kdo drug vemo ali ne. Da bi jih le Bog hotel usmiljeno vedeti in bi mi bil milostljiv, da bi — pred čemer je celo apostol narodov trepetal — ko sem evangelij oznanil drugim, sam ne bil zavržen!

dan se kak doig, velja kot brezčasten — izvzemši takih, ki so pri svojih upnikih zelo dobro zapisani. Kdor nima sredstev, da bi plačal dolgove, proda preje vse, karkoli more pogrešati. Iz tega je nastala navada, da se vrši na predvečer novega leta starinarski sejem, ki se razteza skoraj po celim Tokiju. Povsodi stoje šotori in stojnice, ki jih razsvetljujejo pisani lampijončki. Če ima človek srečo, more na tem sejmu priti do najdragocenejših japonskih starin; tu je najti stare lesoreze, tempelske svetiljke, lakaste predmete, nakit iz jadeja, svilene kimone, različne igrače itd. Poleg takih dragocenosti pa se kopicijo zanikrne cunje in ničvredna ropotija, za kar se tudi vselej najdejo kupci.

Obenem s starinskimi se vrši cvetlični sejem. Spričo strastne ljubezni Japoncev do cvetja si je lahko misliti, kako krasen je ta trg.

Orjaška zatvornica na gornjem Nilu. Kakor smo že poročali, je bila pred kratkim stavljena v promet nova velika zatvornica na gornjem Nilu pri Nag Hammadiju, s čemer se je tisočletni problem regulacije Nilovih poplav približal svoji rešitvi. Zgoraj: Pogled na zatvornico. — Spodaj: Kralj Fuad prereže trak pri svečani posvetitvi.

Fran Radešček

Brezobrestna stavbna posojila

Gradbena akcija se je v zadnjem času priljubila, čemur je znatno pripomogla zlasti uredba bivše oblasti samouprave. Iz tega bi se dalo sklepati, da bo Ljubljana v nekaj letih imela zadostno kritje stanovanjske potrebe. Toda če pobliže premostrimo položaj, je jasno, da je sedanja gradbena delavnost le prehodnega značaja in zato tudi ni pričakovati znižanja cen stanovanjem vse do tle, dokler se ne zviša ali do- nosnost hiše ali pa zniža obrestna mera.

Poleg rastoče draginje gradbenega materiala (tuzemski les) so se tudi cene stavbiščem soraz- merno zelo dvignile.

Če se kljub temu pojavlja živahnost gradbe- na delavnosti, je vzrok v tem, ker je splošna gospo- darska kriza omejila potrošnjo in zavrla produk- cijo, dočim so se naložbe začele vračati iz prometa v denarne zavode. Dobitkovnost podjetij, ki je izkazovala v prvih povojnih letih do 40% in več, je začela rapidno padati in kratkoročni krediti so postali znosnejši. V nekoliko je sicer tudi popu- stila hipotekarna obrestna mera, vendar pa ne tako občutno, kakor obrestna mera za kratkoročna po- sojila.

To približevanje k izenačenju različnih obrest- nih mer je navrnilo odviske nezaposlenih naložb v gradbene svrhe. Zato bo ta gradbena delavnost trajala le doli, dokler večja donosnost denarja ne privabi drugam.

Na jugu države je tempo gospodarskega živ- ljenja bolj počasen. Visoka obrestna mera, ki pa se tudi tam že krha, bo morala popustiti, kar pa ne bo odmevalo na našem denarnem trgu z nobeno bi- stveno spremembo.

Ker pa je položaj Ljubljane v sedanjih držav- nih mejah usmerjen k pospešenemu razvoju, se bo čutila potreba novih stanovanj še dolgo vrsto let, zlasti na severu Ljubljane, kjer bo v nekaj deset- letjih dosegla njena meja desni breg Save.

Stavbno združništvo, ki ga mnogi smatrajo le za pripomoček v stanovanjski stiski, čakajo v Ljubljani že velike naloge. Zato bi bilo prepušeno, ko bi javna pomoč stavbnim združenjem opesala.

Banovinska uprava je po sprejemu poslov od bivše oblasti samouprave združnim novograd- njam ustavila prispevke k obrestovanju in začela občutno krčiti stavbne proračune zadrugam, kar jim povzroča le stroške in neprijetnosti.

Novi gospod ban je obljubil, da bo le do nede- statke odpravil, ker se zaveda, da je treba podpi- rati stavbno akcijo, ker je stiska in draginja stan- ovanj v Ljubljani še vedno občutna. Pravi Samari- jan je le tisti, ki slepa popelje ne le na sredo ce- ste, marveč čez cesto, ker bi sicer bilo bolje, da ga pusti kar ob cesti.

Za izboljšanje marijadvorske pasme v slovenjgraškem okraju

Naša živina je uživala nekoč znaten in prav pomemben sloves. Ne samo kot vrpečna živina in glavno blago, ampak celo kot — plemenska ži- vina. Saj se je marijadvorci vpeljali nekoč — tako so mi pripovedovali — za osveženje krvi celo v Belo krajino. Pa tudi v nekdanji Sp. Stajerski so po vplivu gg. Jelovška in inž. Zidanseka predirali marijadvorci vedno dalje — — — Kaj je potem ustavilo nadaljnje, znakovito prodiranje te pasme?

Mogoče slaba kakovost, slaba užitekarnost? Ne eno in ne drugo, ampak krive so bile le ne- povoljne povojne razmere in pomanjkanje podrob- nega dela, katerega je dandanes treba za vsako po- vazdigo in tudi za ohranitev gotovega kakovostnega plemenskega blaga. Sicer so odlični strokovnjaki mnogo in dobro pridigovali in priporočali ljudstvu, vendar predavanje je takšna posebna stvar.

Ljudje pridejo, poslušajo in se mogoče tudi lepo zahvalijo za lepo predavanje, pa največkrat ne- toliko radi stvarnosti izvajajo, kakor radi tega, ker je ta ali oni gospod znal tako lepego povedati. Posebno za Stajersko to velja. Za dosego uspehov pa je treba predvsem v gospodarstvu zastalosti kra- jih podrobneje in stvarnega dela z ljudstvom in med ljudstvom.

Tudi v slovenjgraškem in dravogradskem poli- tičnem okraju obstoja precejšnje število živinorej- skih in bikorejskih zadrug. Obstoja — pa le bolj na papirju. Za vzdrževanje dobrih plemenjakov skr- bijo danes lahko občine, za odbiro živine, za po- vazdigo in zboljšanje živinoreje pa so poklicane de- lujoče živinorejske zadruge.

Ko sem nedavno prvič razvil svoj načrt dela živinorejske zadruge v Slovenjgradu, sem nalezl na precejšnje pomisleke. »Vodstvo rodovnika in mlečna kontrola — to se pri nas ne bo obneslo! Če pa dobimo kako podporo, potem pa le v celjino to novotarijo! Če ne gre, saj lahko zopet pustimo!« — Kako pa je bilo potrebno vpisovanje živine v ro- dovnik — o tem smo se prepričali že prvi dan. Celo dopolne smo hodili po hlevih, ocenjevali in zapisovali gg. Lobe, Schöndorfer in jaz in zapisali smo — celih 10 krav.

Pri marsikateremu dobremu zadrugniku, čla- nu »marijadvorske« živinorejske zadruge smo našli v hlevih pretežno pingavce, pri drugih posestnikih pa mešance vseh mogočih pasem.

»Pa je ta šeka«, križanka boljše za mleko,« je ugovarjala marsikatera ženica. In smo ji povedali, da je mogoče po Mendelovem zakonu v prvem rodu taka šeka res boljše, v drugem zarodu pa dobimo navadno blago slabše kakovosti. Napredek, boljše užitekarnost nam je zajamčena le v odbiro plemensko čiste ali plemensko sorodne živine!

Drugi posebno preudarni posestnik, ki je ku- pil in predal že mnogo živine, se je postavil na na- čelno stališče, da so čisti pingavci boljši, kakor naši domači, beli marijadvorci. Tudi temu gospodu smo postregli s tehničnim profilaktom.

Koroški deželni kulturni svet, ki gotovo ni to- liko naklonjen domači, slovenski marijadvorski pa- smi, kakor pingavcem, uradno ugotavlja:

Povprečna letna mlečnost krav marijadvorskih živinorejskih zadrug, katerih je na Koroškem 16 je bila leta 1927. — 2526 kg s 3.79% (96 kg na leto) toliko; povprečna mlečnost krav pingavskih živino- rejskih zadrug (torej rdečelasične živine) v letu 1927. je bila le 2.285 kg s 3.82% (87.30 kg na leto) toliko. (Večidel pingavskih krav je seveda bilo polti na visokih planinskih pašnikih, kar povzroči deloma znižanje mlečnosti).

»Pa naši marijadvorci so sploh slabi za mleko; pogledite si te montafonce!« nas je zafrknil tretji živinorejec. Toda tudi temu posestniku smo na pod- laganje težnih uradnih dokazil dokazali, da naša ži- vina ni slabša od druge, da je treba izmed najbolj- šega izbrati le najboljše in bomo tako prišli v deseti letih do prvovrstnega blaga.

Povprečna mlečnost desetih krav naše doma- če marijadvorske pasme grašične 1161 v St. Salva- torju znaša na leto 5.250 kg, povprečna mlečnost 8, plemensko čistih marijadvorskih krav posestnika Eng. Volariča v Althofenu pa znaša celo 5.399 kg na leto. Uradno ugotovljenih primerov z nad 4000 l mlečnosti na leto pa je nad 20. — Če pa pogledate

Ko bi se zdaj kar nenadoma začela krhati javna pomoč, bi bil to zelo občuten udarec za mar- sikoga, ker so pomoč stavbnega združništva iskali samo najpotrebnejši. Zato so stavbne zadruge emi- nentno javno socialne ustanove karitativnega zna- čaja.

Taka zadruga je tudi Obrtniška stavbna za- druga, ki s svojim zdravim razvojem zavzema čedalje bolj vidno mesto v naši javnosti. Zakaj tudi mali obrtniki, in v marsikaterem oziru še bolj kot uradništvo in delavstvo, potrebujejo stavbno za- družno pomoč, kajti malemu obrtniku je razen sta- novanja potrebna tudi primerna delavnica, da mo- re uspešno bojevati boj za obstanek proti vele- obratom.

Zato je Obrtniška stavbna zadruga ustano- vila poseben odsek: Brezobrestni stavbni sklad v obliki zavarovanja na brezobrestno posojilo.

Ta sklad se nabira s mesečnimi prispevki članov in s prostovoljnimi darovi javnih korporacij in prijateljev obrtništva.

Temeljni mesečni prispevek je 10 dinarjev za osnovno zavarovano brezobrestno posojilo 6000 Din. Za kolikokrat je mesečni prispevek večji, za- toliko se zvišuje tudi osnovni znesek posojila. Kdor plačuje n. pr. deset let mesečno po 100 Din, dobi po tej dobi 60.000 Din brezobrestnega posojila za deset let. Dobi pa brezobrestno posojilo član že po dveh letih članstva, seveda za sorazmerno krajšo dobo. Kdor pa posojila iz kakršnega koli vzroka ne bi prejel, dobi povrnjena vsa svoja vplačila in del obresti.

Posojila se dajejo: za nakup stavbišč, za gra- dno hiš in delavnice ter za konvertiranje hipotekar- nih bremen.

V kolikor ne bi zadostoval sklad za posojila, najne posojilo zadruga za člana posojilo-jemalca in mu krije obresti iz tega sklada.

Ta ustanova bo znatno olajšala stavbno ak- cijo v bližnji bodočnosti, zlasti če jo bodo podprli s prispevki neke obrtniki, marveč tudi javnoprav- ne korporacije.

Brezobrestno stavbno posojilo je ideal, po ka- terem hrepenijo vsi stiskani in stanovanja potrebni brezdomci.

Obrtniška stavbna zadruga bo v kratkem skli- cala širši sestanek vseh tistih, ki se zanimajo za ta način financiranja novogradenj. Na sestanku se bo podrobno pojasnil ustroj tega sklada, ki bo imel hlevni pomen zlasti za bodoči obrtniški na- raščaj, ki si bo z zavarovanjem na brezobrestno stavb- no posojilo zagotovil boljšo bodočnost.

V stavbnozdružni samopomoči ob izdatni po- moči javnosti je rešitev stanovanjske stiske v ve- dno večji Veliki Ljubljani!

bikee, ki jilr je kupila naša zadruga od g. Robiča v Lambušu, boste videli, da le-ti glede zunanosti, obliki, širskosti križa in ravnosti nog, ne zaostajajo za montafonce.

Cetrli posestnik je zopet ugovarjal: »Pa kaj nam bo mlečna kontrola? Zakaj nam je treba zvi- šati mlečnost pri naši živini? Saj se to mleko, ki ga imamo, komaj spravimo v denar.«

»Le počasi!« odvrnemo, »naš načrt je, da spravi- mo povprečno mlečnost marijadvorskih krav na 3000 l na leto. Ko bo enkrat toliko mleka, da bo- mo teleta lahko primerno vzrejali, in dajali do pol leta in še dalj mleko, kajli vzreja je temelj vsega napredka v živinoreji — ko bo toliko mleka, da bomo lahko ustanovili v naših planinskih mestih Slovenjgrada, Sošanju in Dravograd, ki pridobivajo vedno več veljave kol letovičarska mesta, mlekarne, prodajalne mleka in mlečnih izdelkov — potem lahko nehamo z našim delom. Do te dobe pa smo še daleč, daleč. Čeprav je danes v Ljubljani v vsaki ulici par mlekar, prodajalen mleka, tudi za našo lastno domačo rabo nam ne more biti vseeno, če redimo blago z 800 do 1000 l ali 3000 l mleka na leto. Zadnje nam plača krmo trikrat boljše, kakor prvo.

Se se je našel posestnik, ki je ugovarjal, češ: »Pa kaj nam bo plemenska živina — marijadvorci, katere bomo vzgojili? Saj je ne bomo mogli prodati v južne banovine!« In smo rekli: »Novi zakon pre- videva izenačenje marijadvorcev s pomurci in v pomorskem rejskem okolišu so Srbi že čisto kupovali plemensko živino. Tudi predvidevajo ukrepi seje ministrskega sveta z dne 11. decembra 1930, da se bo odedel kupovalna plemenska živina le pri nas doma in ne več v inozemstvu. Če bo pa le po- treba, pa bomo zgolj radi zunanjih znakov tu in tam postavili kakšnega montafonskega plemenjaka. Pa- smo iz temelja spreminjati nima pomnca. Zato ni časa in tudi ne potrebe. Spremeniti je treba najprej le rejske pogoje. Sicer pa so naši marijadvorci, belo stajerske plemne radi finega prvovrstnega mesa najbolj izkano blago v banovini. To nam sporoča dunajski trg in se podobno izražajo italijanski najbolj iskano blago v banovini. To nam sporoča trgovci, ki silno hvalijo marijadvorce.

Iz teh navedenih razlogov smo se podali v Slovenjgradu na delo, vzrejo in selekcijo domače živine in nam sledi Mišlinje z ustanovitvijo rodov- niškega odseka Kmetijske družnice ter upamo, da bodo podobno sklenile tudi Kmetijske druž- nice v Velenju in Sošanju in živinorejska zadruga v Zavodnjem.

Potrebne tiskovine za vodstvo rodovnika in vpeljavo mlečne kontrole je dobili pri Kmetijski- m odseku kr. banke uprave ali pri gosp. Wernigu banov. kmet. uradniku, začasno pri okrajnem načel- stvu v Slovenjgradu.

Fr. Wernig

Regulacija predvojnih srbskih dolgov v Fran- ciji. »Službene Novine« za 31. dec. 1930 prinašajo »Zakon o reguliranju predvojnih državnih posojil: 4% iz leta 1905. 5% iz leta 1902. 4% iz leta 1906. 4% iz leta 1909. In 5% iz leta 1913. 4% posojila Uprave fondov (hipotekarne obveznosti) iz leta 1910. 4% Uprave fondov (komunalne obvez- nice) iz leta 1911 in posojila srbskega društva Rde- čega križa.

Vojna škoda. V »Službenih novinah« objav- ljeni načrti za amortizacijo obveznic vojne škode ugotavlja, da je bilo do konca 1930 izdanih obvez- nic za 4.826.956.000 Din nom. Dosedaj je bilo amortiziranih in drugače vnovčenih za 222.490.000 Din, tako da znaša nominalni znesek drž. dolga še 4.604.466.000 Din. Zrebanje za amortizacije bo 16. t. m. in sicer za 62.286.000 Din.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini tvrdke M. Rauch in Anite Rauch, trgovcev v Celju; narok za sklenjanje poravnave 7. febr., prijaviti je terjatve do 25. jan. 1931.

Smrt angleškega podjetnika. V Londonu je umrl znani angleški podjetnik in finančnik Victor Freeman, ki je bil zlasti udeležen v naši lesni in- dustriji in v Jugoslav. združeni banki.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 31. dec. 1930. (Vse v milj. Din; v oklepajih razlika v primeri z izkazom 22. dec. 1930). Aktivna: zlato in devize 236.0* (— 72.2), tečajna razlika 676.8 (— 40.7), posojila 1637.1 (+ 84.1), račun za odkup kronskega bankovca 597.8 (— 30), račun za- časne zamenjave 126.2 (— 22), drž. dolg 2996.8 (— 0.3); pasiva: obtok bankovcev 5.395.5 (+ 237.2), dobroimetja 762.8 (— 247.2), račun začasne zame- njave 126.2 (— 22), ostale postavke neizpremenjene.

Pravkar objavljeni izkaz Narodne banke za 31. dec. 1930 kaže, kako velik plačilni dan je to v našem gospodarstvu. Tako opazimo, da so pred ultimom izredno narasla posojila, in sicer za 84 milijonov Din. Nadalje je država odplačala velike zneske svojih dolgov. Odplačl je bilo nad 52 milj., tako da se je celokupni državni dolg pri Narodni banki zmanjšal od 4.073.1 milj. na 4.020.8 milj. Din. Tudi na pasivni strani izkaza se pozna ultimo. Obtok bankovcev je izredno narasel in dosega pri- bližno 5.400 milj. Din. Istočasno so obveznosti ban- ke izredno padle, ker so denarni zavodi potrebo- vali za ultimo večje zneske. Tako so sedaj dobro- imetja na raznih računih padla na izredno nizko vsoto v primeri z 1 milijardo in pol na koncu l. 1929. V ostalem je bil obtok bankovcev in drž. dolg zadnja leta sledeč:

	Obtok bankovcev	Državni dolg
31. 12. 1928	5.527.1 milj. Din	4.201.5 milj. Din.
31. 12. 1929	5.817.9 milj. Din	4.153.0 milj. Din.
31. 12. 1930	5.395.5 milj. Din	4.020.8 milj. Din.

* Od tega v kovanim zlatu in srebru 118 milj. Din ali valorizirano 1202 milj. Din.

Delo kmetijske družnice v Belincih

V nedeljski številki smo poročali o velikem delu, ki ga je izvršila tukajšnja Kmetijska druž- nica v preteklem poslovnem letu. Sedaj smo dobili drugo poročilo Kmetijske družnice v Belincih. Iz poročila je razvidno, da tudi ta družnica ni spala.

Veliko skrb je posvetila družnica praktični kmetijski izobrazbi. V ta namen je v Belincih pri- redila šestdesetinski kmetijski tečaj. Razen tega so se vršila predavanja o redovniških društvi, če- belarstvu, o zatiranju poljskih miši, o živinoreji itd.

Podružnica je skrbela tudi za povzdigo živi- norije. Ustanovala je rodovniški odsek in je raz- delila med člane večje število merjincev in pe- linov šlaerske pasme.

Sadjarjem je podružnica pomagala z razde- ljevanjem sadnih mladik. V belinškem okolišu se je razdelilo 210 jablan in 50 krušek.

Nabavljenih je bilo nekaj gospodarskih stro-jev, kakor čirčiji, travniške brane, sejalni stroj in drugi gospodarski predmeti.

Na obnem zboru je podružnica posvetila brigo tudi bodočnosti. Med drugim je bil sprejet predlog, naj kmetijska družba v Ljubljani izposluje znižanje banovinskih doklad.

Podružnico vodijo zelo agilni ljudje, radi tega smo prepričani, da doseže prihodnje leto še večje uspehe.

Svečana otvoritev Trgovskega doma v Ljub- ljani. V četrtek dne 8. jan. bo slovesno otvorjen Trgovski dom v Ljubljani. Otvoritvena svečanost bo ob 11 dopoldne in bo novo zgradbo blagoslovil sam knezošof dr. Gregorij Rožman.

Keže divjadi naj se pošljejo na naslov »Divja koža« v Ljubljani, velesejem, kjer bodo prodane za račun pošiljatelja na dražbi kož, ki se vrši dec. 26. t. m. Vendar pa naj pošlje vsakdo le dobro pripravljene kože, ker le te dosežejo tudi dobre cene. Slabih kož neče nihče kupiti. Zgodilo se je, da so nekateri poslali »Divji koži« samo slabo bla- go, ki ga jim niti razni podeželski prekupci niso hoteli odvzeti. To povzroča samo nepotrebne stro-ške in izgubo časa. Torej vse dobro prikojene kože izročite v prodajo »Divji koži« v Ljubljani, — ve- lesejem.

Revizija trgovinskih pogodb z Avstrijo in Nemečijo. Ministrstvo trgovine in industrije je ob- vestilo vse gospodarske organizacije, da se bodo v kratkem začela pogajanja za revizijo trgovinskih pogodb z Avstrijo in Nemečijo. Ministrstvo je zahtev- valo od gospodarskih organizacij njihova imenja glede revizije teh pogodb.

Vpis v zadrugi register: Vnovčevalnica za prešice na Dravskem polju v Prepoljah, r. z. z. o. z.

Tečaj (predavanja) za lesne industrije in trgovce. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani namerava prirediti za lesne in- dustrije in trgovce v Ljubljani tečaj v obliki večer- nih, eventualno tudi dnevnih predavanj o stvarih, ki so važne in zanimive za lesno stroko. V pro- gramu so predavanja komercialnega značaja (knji- govodstvo, kalkulacija, poslovanje na borzi, ban- čno-poslovanje, devizni promet, denarna nakazila, železniški tarif in manipulacija, carinske manipu- lacije in tarif in tu- in inozemstvu, pošta, telefon- ski in telegrafski promet, davčna vprašanja in na- povedi, zavarovanje delavstva, dalje predavanja o pravilnem rezanju lesa in njega tehnični obdelavi sploh, o lesoznanstvu in lesnih škodljivcih, o šu- marskih predpisih in olajšavah za lesno industrijo. Predavanja bodo koristna ne samo za manjše les- ne industrije in trgovce, temveč tudi za one z ve- likimi obrati, ker bo zavod preskrbel za predava- telje prvovrstne strokovnjake, ki se bodo omejili izključno na ta stvari iz prakse. Tečaj se bo vršil le v primeru, ako se prijavi zadostno število ude- ležencev. Zato prosimo, da se interesi prijaviijo najkasneje do 25. t. m. pismo na Zavod za PO Zbornice za TOI ter pri tej priliki navedejo svoje morebitne želje, osobito glede časa predavanj. Pri- pomnimo, da se bo čas predavanj uredil po želji večine prijaviteljev.

Pouk v tečajih za nemščino. Podpisani zavod opozarja vse udeležence večernih tečajev za nem- ščino na meščanski šoli na Grabnu, da se prične pouk od srede 7. t. m. dalje. — Zavod za PO Zbornice TOI.

Svetovna letina 1930. Mednarodni agrarni za- vod v Rimu objavlja o svetovni letini 1930 tele podatke: pšenica 934 (+ 6%), rž 252 (— 0.8%), ječmen 309 (— 4.3%) in oves 510.6 (— 1.7%) milj. stotov. Manjkajo le podatki za Argentino (letina 1930-31: pšenica 73.8 (+ 9.7%), ječmen 4.3 (+ 2.3%), oves 10.5 (+ 6.2%) milj. met. stotov).

Dobave. Prometno-komercialni oddelek ljublj. žel. ravn. sprejema do 8. jan. ponudbe glede do- bave 2000 kg pisanih čunj za čiščenje. — Strojni oddelek sprejema do 9. jan. ponudbe glede dobave 2000 komadov smolnatih bakelj; do 10. jan. glede dobave drogov in ročajev za armature; do 12. jan. pa glede dobave 700 kg bencina.

Ravn. drž. žel. v Subotici sprejema do 9. jan. ponudbe glede dobave belih in pisanih čunj ter bombaz za čiščenje; do 12. jan. pa glede dobave vrvi.

Ravn. drž. rudnika Kakanj sprejema do dne 14. jan. ponudbe glede dobave 4 vagonov lubja in 4 komadov lanenih vrvi; do 15. jan. pa glede do- bave 5000 kg riža.

Ravn. drž. železarne Vares sprejema do dne 14. jan. ponudbe glede dobave 20.000 kg livarskega

grafita in 22 plošč bakrene pločevine ter glede do- bave 5000 kg masti; do 15. jan. pa glede dobave 5000 kg mila za pranje.

Ravn. drž. rudnika Breza sprejema do 15. jan. ponudbe glede dobave stekla, 1 sedla za ježo ter glede dobave 1000 kg gnoj in bombaza za čiščenje.

Ravn. drž. rudnika Kreka sprejema do dpe 15. jan. ponudbe glede dobave 3000 m jeklenih vrvi, 10 plošč pločevine in 2 komadov sit iz jekle- ne pločevine.

Ravn. drž. rudnika Zenica sprejema do 15. ja- nuarja ponudbe glede dobave karbidnih svetilk in delov za klozete.

Vršili so bosta naslednji ofertalni licitaciji: Dne 15. jan. pri ravn. drž. žel. v Sarajevu glede dobave barvskih belik; pri upravi drž. monopo- lov, ekonomski oddelek v Belgradu pa glede do- bave 195.000 komadov kartonskih skatelj za ci- garete.

Borza

Dne 5. januarja 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu so bili tečaji večinoma slabšeji. Promet je bil izredno znaten posebno v devizi Newyork, katere je bila zaklju- čena za 30.000 dolarjev. Privatno blago je bilo za- ključeno v devizah Pariz in Trst, dočim je vse ostale zaključene devize prodala Narodna banka.

Radi pravoslavnih božičnih praznikov belgraj- ska borza 6., 7. in 8. jan. ne bo poslovala.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Am- sterdam 2276.50 bl. Berlin 1344.50—1347.50 (1346). Bruselj 789.59 bl. Budimpe. 987.54—990.54 (989.04). Curih 1094.40—1097.40 (1095.90). Dunaj 794.12 do 797.12 (795.62). London 274.15—274.95 (274.55). Newyork 56.325—56.525 (56.425). Pariz 220.87 do 222.87 (221.87). Praga 167.28—168.08 (167.68). Trst 294.85—296.85 (295.85).

Zagreb. Amsterdam 2278.50—2279.50 bl., Ber- lin 1847.50—1847.50, Bruselj 789.59 bl., Budimpe- šta 987.54 bl., Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 794.12 —797.12, London 274.15—274.95, Newyork 56.325—56.525, Pariz 220.87—222.87, Praga 167.27—168.08, Trst 294.84—296.84.

Skupni promet brez kompenzacij je znašal 18.25 milj. Din.

Belgrad. Berlin 1344.50—1347.50. Budimpešta 987.54—990.54. Curih 1094.40—1097.40. Dunaj 794.12 do 797.12. London 274.15—274.95. Newyork 56.325 do 56.525. Pariz 220.87—222.87. Praga 167.28 do 168.08. Trst 294.83—296.83.

Curih. Belgrad 9.1260. Amsterdam 207.675. Atene 6.675. Berlin 122.78. Bruselj 72.57. Budimpe- šta 90.225. Bukarešta 3.0625. Carigrad 2.445. Dunaj 72.57. London 25.0525. Madrid 54.05. Newyork 515.9. Pariz 20.245. Praga 15.29. Sofia 3.7325. Trst 27.01. Varšava 57.85. Kopenhagen 137.925. Stockholm 138.20. Oslo 137.85. Helsingfors 12.975.

Dinar notira na Dunaju deviza 12.5725, va- luta 12515.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je bila danes nekoliko čvrstejša. Promet je bil le v vojni škodi, znatnejši pa v dolarskih papirjih, od katerih je bilo posebno čvrsto 8% Blerovo posojilo. Bančni papirji so po čvrsti tendenci zadnjih dni zopet oslabei. Tako je bila Jugo banka zaključena po 78, Union pa po 191. Prišlo je tudi do zaključka v delnicah ljubljanske kreditne banke po tečaju 123. Več prometa beležijo industrijski papirji, med ka- terimi je bil Guttmann zaključevan po slabšem tečaju, kasneje pa se je učvrstil. Nadalje so bili zaključki v delnicah Slaveksa, Slavonije in Drave po neizpremenjenih tečajih. Osiješka Sečerana je ponovno oslabela in je bila zaključena po 286, v primeri s 300 in 290 v petek. Tudi Trboveljska je v primeri s petkom popustila.

Ljubljana. 3% Bler. pos. 91.75 bl. 7% Bler. pos. 79.50 bl. Tob. srečke 50 bl. Celjska pos. 160 den. ljublj. kred. 125 den. Prastredion 945 den. Kred. zavod 170—180. Večje 128 den. Stavbna 40 den. Split cement 350—400. Ruše 235—255.

Zagreb. Drž. pap. 7% inv. pos. 80—87.50; agrari 51—51.75; vojna škoda ar. 425—425.50 (426), kasa 425—426, 2. brez. kup. 417—420, 3. 418—420; 8% Bler. pos. 91.50—92.50 (92.50); 7% Bler. pos. 79.25—79.50 (79.75); 7% pos. D. H. B. 78.50—79 (79.25, 79.625); 6% begl. obv. 67.50—67.75. Bančne delnice: Hrvatska 50 d. Katolička 36—38.

O smučkah

Dostikrat pišemo o kaki novi športni panogi, o kateri se pozneje izkaže, da ni nova, temveč so jo poznali že naši pradedje. Pa bodisi, da je plavanje, rokoborba ali karkoli, vse so že poznali in gojili kot telesno vajo. No in izmed vseh sportov, ki jih gojimo danes in o katerih pravimo, da so moderni, je gotovo najstarejši »smučanje«. Smučke so najstarejše orodje, ki so ga poznali že v ledeni dobi, so tisto orodje, s katerim so si prebivalci že v ledeni dobi pomagali, da so se mogli kretati po zasneženi in zamrzli zemlji. Smučke, ki so jih poznali že takrat, so najbrž nastale iz sank. Sankle so bile tisto, na kar je takratni človek naložil svoj lovski plen. Drugače namreč ni moglo biti, kajti kako bi mogel spraviti v svoja prebivališča ogromnega mamuta ali velikega severnega jelena. Ker je pa spravljal na sankah svoj plen domov, je moral neka imeti tudi za sebe, da je mogel hoditi po snegu. Pod nogami se je sneg udiral. Pomagal si je na isti način kot pri lovu. Na vsako nogo si je privezal vejo, ki mu je omogočila lažje premikanje po zasneženih poljanah. Ni izključeno, da je takratni človek uporabljal tudi kosti ubitih živali, ki si jih je privezal na noge. O tem priča več najdb, ki se nahajajo po raznih muzejih. Eno tako kost mamuta imajo tudi v dunajskem muzeju.

Se dandanes občeudujemo lovsko orožje naroda, ki je ostal nedotaknjen od civilizacije, do nedavne dobe. Domačini v Avstraliji rabijo še vedno za lov znani bumerang. Vso spretnost in svojo primitivno znanost so porabili za to, da so to orodje, ki je bilo potrebno za njih obstoj, izpopolnili. Isto je bilo tudi z orodjem, ki so ga rabili prebivalci severa — današnje smučke. Bile so potrebne za življenjski obstoj in so jih izpopolnjevali od rodu do rodu. Iskali so čezdalje boljši les, ki je rahi drčal po snegu in je lažje premagal odpor snega. Iz majhnih, drsalčam podobnih smučk, so počasi nastajale dalše in dalše, dokler niso ugotovili, da rabi različno težak in velik človek tudi različno velike smuči.

Kako važne so bile smučke že takrat, priča nebroj pravljic, ki se skoro vse pečajo s postankom smučl.

Ostjaki pripovedujejo, da je prve smuči poklonil bog Thor. Najstarejša pravljica o postanku smučl pa izvira iz Kavkaza, in se nanaša na oba arhangela Gabrijela in Mihuela. Poslana sta bila na zemljo, ko je bila ta še mehka. Ker nista mogla hoditi, sta si privežala na noge nekake deske

in z njimi drčala po zemlji. Prebivalci severa še danes pripovedujejo: Bog Tunkboks je lovil po nebu jelena. Zato se vidi dvočrna sled v tej mlečni cesti. Tam pa, kjer cesti prehajata v eno samo sled, je padel in si zlomil smučl.

Za smučarje!

Tirolski in češki loden v veliki izbiri priporoča

A. & E. Skabernè
Ljubljana

Zanimalo bo gotovo, kako in s kakšnega lesa so delali smučke. Že ime »ski« pove, da je to les, ki je iztrgan iz drevesa, kajti pravih smučl niso žagali, temveč vedno iztrgali. Na Finskem in v Skandinaviji so še pred nedavno dobo tako delali smučke. Poiskali so v gozdu pripravno jelko ali smreko, ko je bilo drevo še zelo mlado. V sredino so zabili kos železa, visoko približno 1 m nad

zemljo. S tem železnim klinom v sredini je drevo rastle 10 ali pa še več let. Ko so potem to drevo posekali in iztrgali les, ki so ga rabili za smučke, je imel ta les naravno krivino. S tem so pridobile smučke prav pravilčno elastičnost. Ziblje se, pravijo Finci, življenje ima v sebi, pravijo švedi. Zatorej še danes slišimo, da je videl kdo rasti smučl. Veliko vlogo pri izbiri ima tudi lega drevesa. — Najboljši les za smučl, pravijo, je tistih smrek, ki so izpostavljene solncu, kajti smreki ne prija solnce, in tam, kjer je smreka najbolj izpostavljena solncu, se napravi najtrši les. Ta plast raste počasi in ima majhne letne obročke. Smučke iz takega lesa so zelo trpežne in močnejše kakor pa iz drugih vrst lesa.

Za najboljši les so pa imeli samo cepčeni, ki se ga dobi izključno le na borovcih. Imenuje se »Självsäpp tjur« radi tega, ker se je trda plast lesa sama ločila od mehkeše. Tak način rasti je nastal pod vplivom vetra in so tudi taki borovci zelo redki, zato imajo pa tudi smučke, napravljene iz takega borovca, vse lastnosti, ki jih želi smučar. Trde so kot rog, barva je temno plava, letni obroči so tako majhni, da se komaj opazijo, elastične so, mažejo se same in mraz jih ne skrivi.

Seveda, v današnji dobi, ko je povpraševanje za smučni vedno večje, ko je nastala tako rekoč radi izdelave smučl nova industrija, ne postopajo več tako. Glavne vrste smučl se sedaj izdelujejo iz finske in švedske breze, jesena in akacije ter iz hikory lesa v Ameriki. Na Blokah pa, ki igrajo v zgodovini smučarstva srednje Evrope glavno vlogo, rabijo še danes bukovne deske. Glavna vrsta je pa slej ko prej hikory, ker je najgostejši in najodporniši les.

Tako smo podali na kratko zgodovino smučl in kako so nastale smučke. V stari dobi so bile torej smučl orodje, ki je omogočilo življenje, danes pa postajajo tisto orodje, ki popelje človeka zopet v naravo. In to v tisti dobi, ko vlada po mestih megla, visoko v gorah pa sije zlato solnce. — Smučke omogočajo v najlepši letni dobi, da uživa človek naravo, tako kakršna je.

Prvenstvo dravske banovine v table tenisu za leto 1931.

Danes, 6. t. m. in jutri, 7. t. m. bo imelo ljubljansko športno občinstvo prvič priliko videti elito naših table-tenis igralcev. V teh dveh dneh se bo vršilo v areni Narodnega doma tekmovanje za prvenstvo dravske banovine v table-tenisu, kjer bodo pokazali najboljši igralci, kaj znajo.

Dasi goji table-tenis več klubov v Sloveniji,

se udeleže letošnjega prvenstva le trije najmočnejši: SK Mura (Murska Sobota ter LSK in SK Ilirija iz Ljubljane. Turnir je razdeljen v tekmovalne moštev, posameznikov (dam in gospodov), dalje v tekmovalne v dublu (dam in gospodov) in mixed-dublu. V vseh panogah je favorit SK Mura, kjer je table-tenis ukoreninjen že več let; kot moštvo je zasedel ta klub na zadnem državnem prvenstvu drugo mesto. Nemetz Janez je državni prvak in imata z bratom Ljudevitom državno prvenstvo v dublu. Vzporedno z gospodi tvorijo tudi dame elito tovrstnih športnikov v Sloveniji. Ga. Brodar-Jonaš ima prvo mesto v mixed-dublu z Nemetzem, v dublu dam z gno. Cimpermanovo in drugo mesto v singlu dam. Za tekmovalne moštve bo postavila SK Mura dve moštvi. — Tudi ostali igralci (Kardoš, Sauto, Koloman, Crvetko, Nadai itd.) so prvovrstni.

Pri ljubljanskih igračih moremo pričakovati uspehov le od Ilirjanov, ki so z večimi gostovanji in skrbnim treningom dosegli precejšnjo tehniko in rutino. Ilirija bo nastopila v dveh postavah.

LSK je dolgo počival. Njegovi igralci bodo povečali kvantitativno, a ne kvalitativno vrednost ljubljancem. Sicer je več starih, rutiniranih igralcev, ki igrajo lepo, toda nekoristno.

Brezdvomno je ta turnir višek tovrstnih v sezoni. Nastopilo bo ca. 30 igralcev in 10 igalk. Danes se bo vršilo tekmovanje moštev okoli 6 po številu; odigralo se bo okoli 100 iger. Ostala tekmovanja so določena za sredo.

Prvenstveno tekmovanje se prične oba dneva ob 10 dopoldne in traja do 23 zvečer. Upamo, da bo počastilo ljubljansko občinstvo pionirje tega lepega športa z dobrim obiskom. Vstopnine ni nikake, pobirali se bodo le prostovoljni prispevki, da se krijejo organizacijski stroški.

Plavalni treningi SK Ilirije so se s tem tednom zopet pričeli. Gospodje trenirajo ob ponedeljkih, sredah in petkih od 16 naprej, dame pa ob torekih, četrtek in sobotah tudi od 16 dalje. Vse članstvo plavalne sekcije vabimo, da poseča treninge redno in polnoštevilno.

Smučski tečaj v Kranjski Gori, ki bi se imel vršiti pod vodstvom zveznega nastavnika g. Hinka Šircija, od 6. t. m. naprej se preloži radi vremena. Vršil se bo pa od 11. do 18. t. m. pod istimi pogoji, kakor bi se moral vršiti odpovedani. Interesenti se lahko prijavijo pri tvrdki Josu Gorec (Dunajska cesta, palača Kreditne banke) ali pa pri nastavniku samem v Kranjski Gori.

Trgovski športni klub Slovan ima v četrtek 8. t. m. ob pol 9 zvečer redno odborovo sejo v lovski sobi pri Sokolu. Pozivajo se vsi gg. odborniki, da se seje udeleže. — Tajnik.

Gospodarska zveza

v Ljubljani

ima stalno na zalogi:

Deželne pridelke - žito -
mlevske izdelke - specerij-
sko in kolonialno blago -
sadje - mesne izdelke -
južno sadje - semena -
seno - slamo - Težakovo

olje za živino - kmetijs-
ke stroje in orodja -
umetna gnojila - cement -
premoš itd. - Zastop-
stvo za prodajo kisove
kisline v Dravski banovini

Neizmerno potrpi in žalostni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je moj ljubi soprog, odnosno naš predobri stric, gospod

MATIJA PERHNE

obratovodja tovarne Zeschko

po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili svete vere umrl. — Pogreb dragaega rajnega se bo vršil v sredo dne 7. januarja 1931 ob 4 popoldne iz Metelkove ulice št. 7 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 5. januarja 1931.

Franciška Perhne, soproga. — Rodbina Sterniša in vsi ostali sorodniki.

Učinkovita obramba in lek
zoper grižol, hripavost,
prehlad, nahod, akutne in
kronične bronhite, katarje,
hripo, influenco, nahuhe
in zasoplost so razkužiline

pastilje

„VALDA“

Neizogiben pogoj. Zahte-
vajte strogo v vseh lekar-
nah in drogerijah izvirne

pastilje

„VALDA“

samo v škatljicah z napi-
som

„VALDA“

Zahvala

Najtoplejša hvala za Vaš »Radio Balzam«, s katerim sem odstranila zastarano kurja očesa v treh dneh. - Z odličnim spoštovanjem: Terezija Kočevar, Viševak 14 p. Stari trg pri Rakeku. — Rešite se tudi Vi: kurjih očes, bradavic, trde kože, bul itd. Ne režite! Mnogi so to plačali z življenjem! — Lonček 10 Din (predplačilo) ali na povzetje 18 Din. Dva lončka 28 in 36 Din pošlje: R. COTIČ, Ljubljana VII, Kamniška ulica 10 a.

Dvokolesa

motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli, — Velika izbira, najnižje cene — Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L.,

tovarna dvokoles in otroških vozičkov
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

Vsemogočnemu je dopadlo, da je po kratki in mučni bolezni poklical k Sebi
častitega gospoda

Edvarda Janžeka

biseromašnika in upok. župnika pri Sv. Marjeti poleg Rimskih toplic

Pokopan bo v sredo, dne 7. januarja 1931 ob 10 dopoldne.

Njegovim prijateljem in znancem ga priporočamo v pobožno molitev.

Župni urad Sv. Marjete poleg Rimskih toplic, dne 4. januarja 1931.

Javljamo tužno vest, da je v ponedeljek, dne 5. januarja umrl
naš vodja tovarne, gospod

MATIJA PERHNE

Pogreb se bo vršil v sredo ob 4 popoldne iz Metelkove ulice 7
na pokopališče k Sv. Križu.

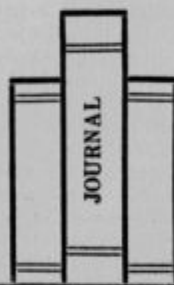
Zvestemu, neumornemu sotrudniku ohranimo trajen spomin.

Ljubljana, dne 5. januarja 1931.

A. Zeschko,

tovarna papirnatih izdelkov, Ljubljana.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKJE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

II. NADSTROPJE

ŠTAJERSKA JABOLKA

(mošančke)

prodaja

GOSPODARSKA ZVEZA
v Ljubljani.

Št. 3797/1930.

RAZGLAS

Pri mestni občini kočevski se odda provizorično mesto

občinskega blagajnika

proti mesečni plači 2000 Din. Z blagajniškimi posli je združeno tudi pobiranje občinskih trošarin.

Prošnje, svojeročno pisane in pravilno kolkovane, je vložiti do vstetega 20. januarja 1931 pri podpisnem županstvu.

Sprejemni pogoji so razvidni iz natečaja, ki je objavljen v »Službenih objavah« dravske banovine (=Jugoslovan« št. 1, leto II., z dne 1. jan. 1931).

Županstvo mestne občine Kočevje,
dne 29. decembra 1930.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za 3 dni 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Ček, račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službe iščejo

Starejše dekle
išče službe, zna tudi šivati. Naslov da urava »Slovenca« v Mariboru.

Mesto gospodinje
sprejme vdova brez otrok s svojim pohištvo, vajena vsega gospodinjstva, dobra kuharica. Gre najraje k starejšemu gospodu. Ponudbe pod značko »Boljša vdova« št. 60.

Pozor čevljarji grosisti
Potnik v čevljarški stroki dobro vpeljan, gre v kratkem na potovanje po Hrvaškem, Bosni in Dalmaciji ter se prevzame za stopstvo čevljev. Zmožne trdke naj javijo svoj naslov na upravo »Slovenca« pod »Dobro prodajalec« št. 69.

Invalid
oženjen želi službo sluge ali čuvaja. Naslov v upr. pod »Invalid«.

Mladenič
18 let star išče kakršnokoli službo. Naslov pove upr. »Slov.« pod št. 121.

Ženska
išče zaposlitve, vajena vsakega dela, zanesljiva in poštena. Gre tudi izven mesta. Naslov v upravi pod št. 106.

Krojaški mojstri,
šivilje, dame za na dom dobijo brezplačne naslove dobrih moči zmožnih najmodernejših krojev in šivanja na Krojnem učilišču Stari trg 19.

Gospodična
išče službe v kaki knjižnici ali kako prepisovanje v pisarni ali kaj podobnega. Naslov v upravi pod št. 80.

Službodobe

Vajenec za kov. obrt
se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Kogovšek Jože, Dravljice 67.

Sluga
pošten, lepega obnašanja za razna dela v župnišču in v cerkvi — se sprejme. Župnišče Ljubljana 7 — Sp. Šiška.

Strojniki
za parni stroj tudi z izpitom kot kurjač, ki zna tudi montažo transmisij, parovodov itd. se išče. Ponudbe na ogl. oddelku pod značko »Tekstilna tovarna« št. 112.

Zasluzek

Samo 50 Din
je treba imeti, pa lahko prevzamete res dobro zastopstvo. Lindič, Ljubljana, Komenskega ul. 36.

Rojstvo ideje pri nas!
Z modernimi praktičnimi predmeti trpežne vrednosti se lahko samo sedaj zaslužijo denar. Uvrstite se v vrsto zaslužujočih in zadovoljnih. Potujoči gospodje in dame pišejo na razpošiljaln. »Omnia«, Miklošičeva c. 14.

Pouk

Čamernikova
šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt zastoni. Pišite ponil!

Strok. krojno učilišče
Ljubljana, Stari trg 19. Pouk prirojanja krojačem, šiviljam, nešiviljam 12. t. m. - Gospodinjam pouk v poljubnih urah. Ugodni plačilni pogoji, revnejšim znižano. Učenci tega tečaja lahko nastopijo službo v pomladni sezoni. Kroji po meri.

Denar

Kateri dobitnik
posodi Din 36.000 z manjšimi obrestmi proti mesečnemu odplačilu ali stanovanju po dogovoru. Možna je tudi vključba na hišo. Ponudbe na upravo pod št. »116«.

Iščem posojila
Din 10.000 za povečanje obrti proti visokim obrestim. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 109.

Katera bogata oseba
posodi državni uradnici 15.000 Din za dobo 5 let. Cenji, dopise na ogl. odd. Slov. pod »Nujna pomoč«.

Čitajte in širite
»Slovenca«!

Objave

Javna dražba
najdenih predmetov se bo vršila 8. jan. ob 9 na postaji Ljubljana gl. kolodv.

Svarilo.
Za dolge, katere je, ali bi napravila Albina Planička, Zg. Šiška, njen mož ni plačnik! — Ferd. Planička.

Stanovanja

Mesečna soba
lepa, opremljena, se odda solidni osebi. Naslov pod št. 5.

Prazno sobo
z uporabo kuhinje za eno ali dve osebi oddam. Cesta na loko 21, Pleško J.

Iščem stanovanje
2-3 sobe s pritlikinami, če mogoče s kopalnico v bližini kolodvora. Ponudbe pod »Februar« na upr.

Sobica
opremljena, s posebnim vvhodom se odda gospodu ali gospodični s 15. jan. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 105.

Lepa soba
s posebnim vvhodom v centru se odda takoj boljšemu gospodu. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 101.

Vnajem

V najem
se odda takoj 2 pisarniška prostora v sredini mesta. Naslov v upr. lista pod št. 115.

V najem
dam dobro idočo trgovino. Potreben kapital ca. 8000 Din. — Dopise pod »Rentabel« na upr. lista Maribor.

Posrestva

Nova vila
štiristanovanska na prodaj v bližini sv. Kristofa. Pojasnila pod »Ugodna lega 24«.

Večja poslopja
s prostornim dvoriščem in vrtom, pripravna za večjo obrt ali industrijo naprodaj, elektr. tok na razpolago. Kje pove uprava lista pod št. 14499.

Hiša
gospodarsko poslopje, vrt in njiva naprodaj v Smarju št. 19 pri Sevnici.

Hišo z gostilno
z gostilniškim in zelenjadnim lepo ograjenim vrtom — tudi prostor za baloniranje — na solnčnem in zelo prometnem kraju v Ljubljani se za zelo nizko ceno 320.000 Din prodaja. — Vselitev takoj. Gostilniška kralj. koncesija pri hiši. Ponudbe pod »Promet« na upr. »Slovenca«.

Hišo
s kovaško delavnico na prometnem kraju radi selitve ugodno prodam. — Ignac Kuclar, Poljane, p. Kresnice.

Kupimo

Blagajno
dobro ohranjeno, kupim. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 62.

Kupim
2 vagona popolnoma suhih smrekovih desk proti takojšnjemu plačilu in sicer 18 m³ 50 mm, 6 m³ 40 mm, 20 m³ 25 mm in 4 m³ 30 mm franco postaja Jarše-Mengeš. — Ponudbe na naslov: Avgust Šušteršič, strojno mizarstvo, Mengeš.

Vrednostne papirje
srečke, obligacije, delnice kupuje upravnistvo »Merkur«. Ljubljana Šelenburgova ulica 6/II. tel. 30-52

Sporočila
nam množino in pošljite vzorec Vaše zaloge

SUHIB GOB
Sever & komp.
Ljubljana

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir. Ljubljana
Wollova ulica št. 3.

Prodamo

Foto-aparat
še čisto nov, 6½x9 cm, z vsemi potrebnimi predmeti po zmerni ceni. — Polanič Ferdo, Mota pri Ljutomeru.

Puhasto perje
čisto čahano po 48 Din kg. druga vrsta po 38 Din kg. čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštenu povzetju L. BROZOVIC — Zagreb. Ilica 82. Kemična čistilnica perja

Gepelj
malo rabljen, po ugodni ceni naprodaj. Vprašati pri Franc Juvan, Olševke št. 24, p. Predvor.

Invalidski voz
in ročni voziček, štirikolnik, dobro ohranjen, na prodaj. Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Okrogel les
oreh, jesen, hrast, črešnja in javor se prodaja. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 114

Smučiči pulover
nogavice
rokavice, kravate ter vse galanterijske in modno blago dobite najceneje pri Igo Baloh, Maribor, Vetrinjska ul. 18.

Gospodinjel!
Riz, prvovr. kg Din 6.—
moka la . . . Din 3.50
fižol cipro . . . Din 4.—
fižol niz. vrste Din 2.75
kisl. zelje . . . Din 3.—
med Din 16.—
rožiči celi . . . Din 5.—
orehova jedra Din 26.—
ptičja hrana . . Din 12.—
pomaranče po konkurenčni ceni. — Se priporoča: »Proda«, Prečna ulica 6, dvorišče.

Obrt

Pšenično moko
najboljših mlinov
andri nasenece veletrgovina
žita in mletskih izdelkov
A. VOLK, LJUBLJANA
Rantjeva cesta 24

Franc Erjavec
trgovina usnja in čevljarških potrebščin, Stari trg 11a, Ljubljana, priporoča svojo stalno veliko zalogo prvovrstnega usnja iz tu- in inozemskih tovarn. Imam vedno v zalogi najboljšo turistično mast. Postrežba točna, solidna. Cena nizka.

Ant. Štalcer, Črnomelj
zaloga Philipsovih Radio aparatov, akumulatorjev, baterij, antenskega materiala, polnitve, galvaniziranja. Cene zmerno, tudi obročna odplačila.

Toledo vezenje
za najfinije nevestine opreme in vse druge vezenine veže mehanično umetno in ročno. Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. »Breda« žepni robci komad 2 Din. Najnovejši entel oblek.

REKLAMA SLOVENCU
najuspešnejša
»SLOVENE«

Od dobrega najboljša je le

GRITZNER-ADLER

šivalni stroj in kolo

Elegantna izvedba, najboljši material!

Novosti

Šivalni stroj kot damska pisalna miza

Le pri

IOS. PETELINC - LJUBLJANA

TELEFON INTERURBAN 2913

Zmerne cene, tudi na obroke

Ljudje slabih živcev
izka kaže bolezn, preobremenjenosti, žalosti, razburjenja, kakor tudi stari, oslabei ljudje, ki jim pojava moč, prebava, ki radi poapnenja žil nimajo teka, si hitro opomorejo in se okrepe, če uporabljajo VINO ŽICANICA. Cena steklenice 40 Din. Proizvaja in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačićev trg 20. Dobi se v vseh lekarnah.

„Triumph“

Potovalni stroji
najnovejši model

Samoprodaja:
L. Žitnik, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26
Telefon 34-23

RONTORISTINJO

s primerno pisarniško prakso in le na podlagi lastnoročno pisane obširne ponudbe sprejme trdka SCHNEIDER & VEROVŠEK V LJUBLJANI. Prednost imajo kompetentne, ki so zmožne slovenske in nemške korespondence s stenografijo.

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1935.

Lord Horac se ni dal preplašiti s hladnim sprejemom. Stopil je k mr. Geddesu in ga prijel za desnico z obema rokama.

»Moj dragi stari prijatelj, veste, da vam prinašam slabo vest. Zame je to težka pot. Vendar nekdo vam jo mora prinesiti. Tako sem jaz prevzel.«

Počasi je položil mr. Geddes svojo drugo roko na obe roki lorda Horaca. Bil je preveč ganjen in ni mogel govoriti.

Eno minuto sta stala tako. Potem se je lord Maitland oprostil z lahno kretnjo. Se en poklon in zapustil je hišo. Stari sluga, ki ga je tolikrat sprejel in vodil pri slavnostih, ga je tudi zdaj spremljal do vrat.

Lord Horac se je globoko oddahnil, ko se je vozil v hitrem avtu po solnčni cesti. Tudi zanj, izurjenega državnika in diplomata, je bilo bridko izročiti možu kot Geddesu obvestilo, da je njegovo poslanstvo tu pri kraju.

V noči med 19. in 20. julijem je delovala velika ameriška radijska oddajna postaja v Sayvilleu v polnem obratu. Okrog tretje ure jutraj so šli vsi stroji. Proizvajali so visoko frekvenčno silo in jo preko strojnih oddajnikov dajali šestnajstim antenam postaje.

V brzojavni dvorani so stali avtomatični pisalni aparati in spreminjali brzojavke, ki so prihajale iz vseh delov Amerike, v preluknjane papirne trakove.

Ljudska knjižnica in založništvo Jugoslavne v Ljubljani 28. zvezek: Savinec, IZPOD GOLICE 30 Din, vez 42 Din. — 30 zvezek: Slovenci NA POLJU SLAVE 28 Din, vez 40 Din. — 31 zvezek: Conas Dvoje IZGUBILI JENI SVET (The Lost World) Roman in slikanici 24 Din, vez 32 Din. — 32 zvezek: Reimichl. ZAGORSKI ZVONOVI Slavica NA SINAJ 30 Din, vez 42 Din. — 33 zvezek: Bracket CIRKUSKI OTROK 28 Din, vez 40 Din.

Telegrafisti so jemali preluknjane trakove iz aparatov, videli iz naslovov, kam so namenjeni in jih potem razdeljevali na strojne oddajnike različno usmerjenih anten.

Glavni elektrik je sedel v svoji stekleni hišici, iz katere je imel razgled po celi postaji. Pred njim je ležala na mizi postajna knjiga. Baš je vpisoval zadnje brzojavke.

Tedaj nenadoma... Mr. Brown je vstal in prisluhnil... Tuj glas je prihajal iz strojnega oddelka. Poznal je svojo postajo. Vsako nepravilnost je uganil s svojim izurjenim ušesom. Skočil je iz steklene kajbice in videl mimogrede, da je tudi v predajnem oddelku nastal nered. Vsi avtomati so mirovali.

Hitel je v sosedno dvorano k strojnim oddajnikom. Tu enaka slika. Vsi ti aparati so ohromeli, dočim so še pravkar delovali z bežno naglico in pošiljali brzojavke po celem svetu.

Strojni oddajniki so mirovali. Bilo je čudno, ali končno razumljivo. Čudno, nemogoče se je dogodilo v sosednem oddelku, kjer so bila vzdignjena velika oddajna stikala, ki so jih vodili strojni oddajniki. Stikala so delovala. Plesala so gor in dol, sklapljala in odpirala strojni tok in dajala jasne Morsejeve znake.

Glavni elektrik je planil v ta prostor. Mac Omber, stari, sicer tako zanesljivi strojniki, mu je prišel zmeden naproti. Pokazal je molče na velike kontakte, ki so se premikali, kakor da jih upravljajo nevidne roke duhov.

Bili so peklenski strahovi. Toda strahovi, ki so delali po trdnem načrtu. Vsa ta gibanja in premikanja so se vršila sistematično. Iz ropota kontaktov je moral lahko razločevati poročila, ki so ga dajali tu.

Sayville. Vsem!... Sayville. Vsem!... Kdor prime za meč, bo poginil od meča. Moč sviri vse pred vojno.

Mr. Brown je planil k najbližjemu oddajnemu stikalu in ga skušal siloma zadržati. Stikala so nemoteno delovala dalje.

Trikat zaporedoma je oddala postaja to brzojavko. Potem so začeli naenkrat avtomati in strojni oddajniki znova delovati. Komaj deset minut je strasil.

Mr. Brown je stal v svoji stekleni omari in si gladi čelo. Ni vedel, ali bdi ali sanja. Z zmedenimi izrazi so gledali telegrafisti na svojega starešina. Nihče od njih se ni zmenil za aparate. Toda avtomati, brezživčni stroji so vršili svojo dolžnost. Pisali so brzojavke, ki so zdaj prihajale od vseh strani v Sayville. Vprašanja z ameriških in prekomorskih postaj, kaj naj pomeni vest iz Sayvillea.

Nujna državna brzojavka iz Washingtona: »Povelje, da se odstavi takoj postajni vodja od službe. Postaja se ima izročiti namestniku!«

Mr. Brownna so zapustili živci. Izročil je postajo svojemu namestniku in sedel, da napiše s tresočimi rokami obširno poročilo o dogodku.

Za zgodovino onega časa je postalo poročilo važen dokument. Se razmeroma nepristransko opisuje nerazumljive vplive, ki so jim bile izpostavljene velike postaje cele zemlje v naslednjih tednih zdaj tu, zdaj tam. Neznana moč se je polastila brezžičnega prometa. Dajala je svoje brzojavke »Vsem!«, kakor se ji je zdelo, in se posluževala obstoječih postaj.

Naznanilo

Podpisana tvrdka se tem potom zahvaljuje vsem cenj. odjemalcem za dosedaj ji izkazano zaupanje in pri tej priliki naznanja, da je prešlo s 1. januarjem 1931 zastopstvo **Chevrolet** in **G. M. C.** avtomobilov na tvrdko

DESA, družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 12

ter jo vsem interesentom toplo priporoča.

V. & M. Barešič & Co.

Ljubljana, Maribor

Dovoljujemo si naznaniti spoštovanim odjemalcem General Motors Continental proizvodov, da smo prevzeli s 1. januarjem 1931 zastopstvo **Chevrolet** in **G. M. C.** avtomobilov za Dravsko banovino.

Prvovrstno asortirana zaloga rezervnih delov v Ljubljani, Celju in Mariboru in sodelovanje šolanih mehanikov v vseh mestih nam omogočajo brezhibno postrežbo.

Prosimo za blagohotno naklonjenost.

DESA družba z o. z.

Ljubljana, Celje, Maribor

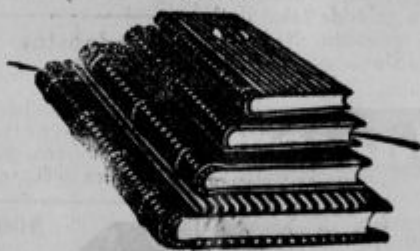
Galoše in snežni čevlji

z znamko

„TRETORN“

sestoji iz najboljšega in najsolidnejšega materiala, tako da se odlikujejo v največji trpežnosti. Zato ne kupujte nepoznatih fabrikatov, temveč le galoše in snežne čevlje z znamko TRETORN, ker je dokazano, da ni boljših.

Vsakovrstne trgovske knjige, štrance, mape, noteze, herbarije, odjemalne knjižnice, bloke, zvezke l. t. d.

nudim po skrajno ugodnih cenah!
Na debelo! -- Na drobno!

ANTON JANEŽIČ
Ljubljana, Florjanska ul. 14
Knjigovoznica in črtnica trgovskih knjig.

Priporoča se prvi slovenski zavod Vzajemna zavarovalnica Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevićev trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

Avtomobilisti!

Motociklisti!

Šofer in samovozač

Spisal inž. Josip Stolf. — — Cena vezani knjigi Din 140.—
Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

OBČINSKI ODBOR MESTNE OBČINE RADEČE naznanja žalostno vest, da je po skoro eno leto trajajoči mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, dne 5. januarja 1931 umrl

Anton Pogačnik

župan mestne občine Radeče, načelnik mestn. gosp. odbora, član cestnega okraj. odbora itd.

Pogreb se bo vršil 7. januarja 1931 s sv. mašo, ki bo ob 9 v župni cerkvi.

Občinski odbor mestne občine Radeče.

NAČELSTVO OKRAJ. POSOJILNICE V RADEČAH naznanja žalostno vest, da je dolgoletni član njenega načelstva

Anton Pogačnik

posestnik in župan v Radečah

previden s sv. zakramenti umrl dne 5. januarja 1931.

Pogreb se bo vršil 7. januarja 1931 s sv. mašo, ki bo ob 9 v župni cerkvi.

Načelstvo okraj. posojilnice v Radečah.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOJANKA. TELEFON STEV. 2057, 2470, 2979.

Vloge nad Din 480.000.000.—

Kapital in rezerve nad Din 16.000.000.—

Sprejema VLOGE, daje POSOJILA otvarja KREDITE. eskomptira MENICE. — Nakazila — Akreditivi. — Predujmi na efekte.

PODRUŽNICE:
BLAD NOVI SAD KRANJ ŠIBENIK MARIBOR
KOČEVJE CELJE SOMBOR DJAKOVO SPLIT

Izvršuje vse bančne posle naikulantneje.

Kupuje in prodaja VALUTE, CEKE, DEVIZE, VREDNOSTNE PAPIRJE. Sales - deposits. — Borzna naročila — Prodaja srečk

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Nepremakljivo temelj*

Ko smo načeli vprašanje o vzgoji naše mladine, ki pomeni bodoči razvoj našega naroda, smo poudarjali, da se mora graditi na krščanski humanizmu. To je bilo potrebno zato, ker je vzgoja v nacionalnem duhu, kakor jo označuje državni program kot vrhovni smoter naše šole, premalo opredeljena, da bi našemu mlademu človeku dala nepremakljivo trdnih smernic za samo na sebi lepo in narodni ter državni skupnosti koristno življenje. Ljubezen do naroda, ki se kot čustvo polaga vzgoji za temelj, je etično lahko pozitivna ali negativna vrednota, narodu koristna ali škodljiva, kakor je posebno Solovjev že pred pol stoletjem dokazoval tako zvani sveti Rusiji — če sloni na golem egoizmu, samoboževanju in nagonu izključnega uveljavljanja samega sebe, se nujno izrodi v moderni imperializem, ki je poguba vsakega naroda. Noben resnično prosvetljeni duh našega časa ne more zanikati, da je nacionalna vzgoja v resnici kulturen in tvoren princip le, če ima svoje korenine v ethosu, ki sledi iz krščanskega idealizma.

Sodobna mladina je, priznajmo odkrito, po velikem delu sredi nemira, skrbi in odkritij sodobnega duha desorientirana. Bila bi sicer usodna zmeta, če bi iz privezanosti do starih oblik, ki jih sedanost razbija, prezirali veliko dobrega, ki ga novi čas prinaša s seboj. Kdor v sodobnem razvoju duha ne vidi nič drugega kot samo senčne strani, se obsodi v neplodovito oporenje in obojanje, mesto da bi mlademu rodu pomagal razbrati iz kaosa mnenj in nazorov to, kar vsebuje v sebi brezčasno resnico v novi in popolnejši obliki. Potrebno pa je, da, sami oboroženi z jasnimazorom o Bitju, mladini gremo pri iskanju na roko, ker tok časa z bogatimi zakladi resničnih vrednot valji s seboj ogromno grez zmot, ki varajo tem bolj, čim bolj ugajajo raznim gonom sodobnega v največji razburkanosti kipečega življenja. In ravno državna vzgoja, ki nosi danes največji del odgovornosti za duhovni razvoj mladine, je v prvi vrsti dolžna, da ji že v šoli da nekatere temelje življenja, ki jih časovne mene ne bodo podrla. Le to se imenuje prava nacionalna vzgoja.

Tukaj pa zija v našem šolstvu iz iz časa pred vojno velika vrzel, ki je danes, ko živimo v najhujšem vrenju človeškega duha, toliko bolj usodna. Današnja mladina nenavadno hitro dozoreva. Problemi, ki so pred nekaj desetletji stopili pred človeka šele, ko je prestopil prag vseučilišča, večkrat pa celo šele, ko ga je zapustil, stojijo danes z vso resnostjo, pretresljivostjo in zahtevo po neobhodni rešitvi že pred fantom, ko stopi v prvi razred višje gimnazije. Ta mu pa razen logike in nekaj psihologije ne da ničesar, da bi razumel življenje iz globine, mu ne odpira osnov Bitja, mu ne nudi enotne in jasno izdelane slike vesolja, nazora, ki bi v svoji univerzalnosti vezal čas in večnost pa mlademu človeku pomagal, da bi mislil svet po večnih merilih. Med tem pa mladi študent znaša k sebi Darwina in Freuda, Nietzscheja in Kierkegaarda, Ljénina in Gandija, kjer jih pač dobi, pa si napolni glavo s sistemi, idejami in nagibi, ki si časih diametralno nasprotujejo, tako da mladi duh, ki jih sam ni zmožen izravnati, v večini slučajev vsako trdno podlago življenja sploh izgubi. Tako postane ali revolucionar ali »zviziščen« skeptik ali pa praktik, ki se vsem problemom roga, v resnici pa je prav zagrizen in temeljit materialist.

Pravijo, da verouk lahko nudi mlademu človeku svetovni nazor, če hoče, po principih »philosophiae perenniss«. To pa je ravno rakarna našega srednjega šolstva, da je njegova vzgoja razklana čisto na dveje! Kakšno notranjo organsko zvezo pa ima po šolskih programih, ki so ostanek prosvetilske dobe, verouk s teoretičnim znanjem in praktičnimi maksimami, ki jih daje ves ostali pouk? Ta nujna zveza v naši šoli ni organska, ampak čisto slučajna, odvisna od filozofske usmerjenosti vsakega učitelja, od njegove dobre volje in od tistega ozira na potrebo, da se vzgoje »dobri in moralni državljani«, ki se tako imenuje po receptu jožefinizma. O tem so pa, kakor vemo, nazori različni: eden misli, da se dobri državljani vzgajajo le na krščanski religiozni bazi, drugi pa meni, da se da etika zgraditi tudi na čisto brezreligiozno temelju brez vsake idealistične metafizike. Zahteva po nacionalni vzgoji v tem oziru ne nudi prav nobene smernice. Veroučitelj bo učencu kazal vesoljstvo v luči krščanske filozofije, naravoslovec, če je mehanik, bo učil istega učenca naturalističnega pojmovanja vseh pojavov življenja, zgodovinar, če je tako orijentiran, ga bo navajal, da gleda razvoj človeškega duha z vidika gospodarskega materializma, učitelj literature pa navadno ravno narobe — s stališča, recimo, idealistične filozofije Franca Vebe. Da je to organska napaka naše šolske vzgoje, mora priznati vsakdo.

Logika, ki jo uči zdrava pamet sama in se uči uporabljati pri vseh šolskih predmetih samo po sebi, in pa nekaj temeljev psihologije je potrebno, toda poglobljena disciplina, ki je danes srednji šoli potrebna, je metafizi-

Za Venizelosom se vzdiguje prah

Zanimiva teorija o »slavofohni« — Njegov blok ne bo naperjen proti nobeni državi — Macedonska država pomeni vojsko

Dunaj, 5. jan. kk. Grški ministralci predsednik Venizelos je dal interesanten intervju zastopnikom »Neue Freie Presse« in pri sprejemu časnikarjev. Zastopnikom inozemskega tiska je izjavil, da so pogajanja nad Grčijo in Bolgarijo za ureditev gospodarskih vprašanj, ki trajajo skoro že tri leta, ostala žal še vedno brezuspešna. Zato je Grčija predlagala v Soliji razsodiščno pogodbo in je pripravljena, ko se to uredi, skleniti tudi prijateljsko in trgovinsko pogodbo.

Kar se tiče grške manjšinske politike, je Venizelos naglašal, da ostanejo romunske, židovske in turške šole, ki so obstojale v Grčiji že pred sklepom manjšinskih pogodb, enako, kot so bile poprej. Samo za one Grke, ki govorijo slovanski dialekt, tako zvane »Slavofohne«, se niso ustanovile nobene lastne šole, ker jih nihče ni zahteval. Priznal je, da obstoja manjšina »slavofohnskega« prebivalstva, ki nima grške narodne zavesti, pa tudi le-ta je svoje otroke rajše pošiljala v grške šole. Na podlagi neuiliske mirovne pogodbe se je izselilo iz Grčije 80.000 Bolgarov v bolgarsko Macedonijo, nadaljnjih 10.000 do 15.000 takih Bolgarov je vstopilo med balkanskimi vojnami v bolgarsko armado in so od tedaj postali bolgarski državljani. »Slavofohni«, ki so ostali, so se med macedonskimi boji sicer smatrali za Bolgare, niso se pa aktivno udeležili bojev, in so sedaj, ko so

njihova bivališča grška, tudi postali lojalni grški državljani.

Na posebno vprašanje nekoga časnikarja, je izjavil Venizelos temperamentno: »Ni nobenega macedonskega vprašanja, ravno tako kakor ni macedonskega naroda. V Macedoniji bivaajo Grki, Srbi, Bolgari, Grekomani in Turki, in če bi se hotela ustanoviti macedonska država, bi to pomenilo novo vojno. Mi pa delamo za mir in nočemo vojne.«

Dalje je izjavil Venizelos, da je do balkanske unije še dolga pot, toda balkanski blok ne bi bil naperjen niti proti Franciji niti proti nobeni drugi državi. V Rim bo potoval v glavnem zato, ker se zelo rad vozi po morju (sic!) in se bo iz Brindisija vračal domov. Razume se seveda, da bom porabil to priliko, da obiščem svoja prijatelja Mussolinija in Grandija. Ravno tako pa je tudi naravno, da bomo, ko se snidemo, govorili o mnogih vprašanjih.

V intervjuju, ki ga je dovolil zastopnikom »Neue Freie Presse«, je izjavil Venizelos med drugim: Razgovor z jugoslovanskim ministrom dr. Marinkovičem, ko je obiskal Atene, je bil v interesu pomirjenja ter sva govorila tudi o mojem obisku v Ankari. Grčija nima s Turčijo nikakih nasprotstev več. Grčija je z izmenjavo prebivalstva dosegla popolno nacionalno zaokroženje. Število dvojezičnih elementov, ki še bi

vajo v Grčiji, znaša skupno 300.000 in skoro ne pride v poštev. Naša politika je vsekakor politika miru na vse strani. Srečni smo, da smo dosegli v zadnjem času tako prijateljsko razmerje z Italijo, tako da smo torej v prijateljskih zvezah z vsemi velesilami, ki igrajo v Sredozemskem morju odločilno vlogo. Če smo svoječasno izstopili iz svoje nevtralnosti, se je to zgodilo zato, ker naše narodno edinstvo tedaj še ni bilo spopojeno. Danes je pa povsem končano in nimamo nobenega drugega interesa, kakor da se striktno držimo svoje nevtralnosti, tudi če bi med drugimi državami nastala vojna.

Atene, 5. jan. or. Vladni listi so seveda polni pohvalnih priznanj o uspehih Venizelosovih obiskov v Varšavi in na Dunaju. Mnogo bolj zanimivo pa je zadržanje neodvisnih listov, ki nimajo dolžnosti, da hvalijo dejanja svojega ministrskega predsednika. »I Prota« piše: »Ne bo zadosti, tako piše, da se bo Venizelos v Rimu razgovarjal o splošnostih. Njegova dolžnost bo, da sedaj jasno pove, tembolji, ker se je tega izogibal doslej, da hoče Grčija ostati prijateljica Italije, vendar da pa noče žrtvovati prijateljstva z onimi državami, ki imajo prijateljske zveze s Francijo. Italijanski poslanik v Atenah je začasa dr. Marinkovičeva obiska menda izrazil svoje nezadovoljstvo. Venizelos bo v Rimu moral razložiti šefu tega poslanika, zakaj je Grčija bila vesela dr. Marinkovičevega obiska.«

Maršal Joffre na mrtvaškem odru

Sožalje naše vlade — Inozemska sožalja

Pariz, 5. dec. kk. Truplo pokojnega maršala Joffrea so danes dopoldne prepeljali v vojaško šolo, kjer je pokojnik deloval več desetletij skoro prav do zadnjih tednov. Kapela v tej šoli je od vrha do tal zavita v črno, truplo pokojnika pa je položeno na ozko vojaško posteljo in je pokrito s francosko trikoloro. Pokojni maršal je obločen v črno pionirsko uniformo. V prekrizanih rokah drži meč, ob nogah pa so mu položili maršalsko čepico, okoli odra pa leži 20 blazinic z odlikovanji. Štirje častniki se vrstijo kot častna straža, peti častnik pa stoji ob zglatvu z maršalovo standardo. V polkrogu okoli odra so razvrščene zastave vseh razpuščenih bojnih polkov. Mnogi tisoči Parizanov se v nepretrgani vrsti poslavljajo od pokojnega maršala.

Pariz, 5. jan. AA. Semkaj je prispel angleški prestolonaslednik z letalom. Po prihodu se je napotil v kliniko, kjer je preminil maršal Joffre in se poklonil njegovim zemeljskim ostankom. Francoska vlada je prejela z vseh krajev sveta brzoglavne sožalnice. Joffrovo truplo bo izpostavljeno do srede.

London, 5. jan. AA. Predsednik angleške vlade je poslal načelniku francoske vlade povodom smrti maršala Joffra brzoglavno sožalnico.

Pariz, 5. jan. AA. Predsednik romunske vlade je sporočil načelniku francoske vlade sožalnico povodom smrti maršala Joffra. V svojem odgovoru in zahvali pravi Steeg, da Francija ne bo pozabila, s kolikšno nesebičnostjo se je pognala hrabra Romunija, njena

sestra po rodu in misli, v odločilno borbo za ožgosteno svobodo.

Pariz, 5. jan. AA. Delegata jugoslovanske sekcije bivših bojevnikov sta se podala včeraj k vdovi maršala Joffra in ji izjavila globoko sožalje v imenu vseh jugoslovanskih rezervnih oficirjev in bivših bojevnikov.

London, 5. jan. AA. Angleško časopisje prinaša številne članke o pokojnem maršalu Joffru, ki so polni občudovanja za pokojnika. Na pogrebu pokojnega maršala bo zastopal angleškega kralja angleški poslanik v Parizu lord Tyrell, angleško armado feldmaršala lord Allenby in sir George Milne ter druge odlične angleške osebnosti. Pogreba pokojnega maršala se bodo udeležili 3 častniki in 50 moč garde ter gardna godba. Prisoten bo tudi oddelek angleških kraljevih letalskih sil.

Belgrad, 5. jan. AA. Povodom svečanega pogreba maršala Joffra bo francosko poslanstvo v Belgradu priredilo v nedeljo ob 11. dopoldne svečan rekviem, ki ga bo služil O. Rafael Rodič, nadškof belgradski.

Belgrad, 5. jan. AA. Povodom smrti francoskega maršala Joffra je predsednik ministrskega sveta izjavil sožalje predsedniku vlade Francije s sledečo brzojavko: Vlada kraljevine Jugoslavije kot zvest tolač narodnih občutkov izjavlja najgloblje sožalje k veliki žalosti, ki je zadela Francijo s smrtjo slavnega maršala, čigar ime bo ostalo vklepano v zgodovini civilizacije. Francoski ministri predsednik Steeg je odgovoril: Pristrčno se vam zahvaljujem za čustvo simpatije, ki ga je vaša ekscelenc v imenu vlade in v imenu jugoslovanskega naroda izrazila Franciji, težko prizadeti z izgubo slavnega šefa, ki je v kritičnih časih s tolikim uspehom služil obrambi civilizacije.

Francija k Mussolinijevim novoletnim voščilom

Teritorijalne nesmiselnosti in — slovanske manjšine

Pariz, 5. jan. Z. Tukajšnji listi se pečajo s pisanjem nekaterih italijanskih listov o novoletni Mussolinijevi poslanici. »L'Ere Nouvelle« trdi, da je dal Mussolini pacifiistično izjavo, vendar pa je pustil odprta vrata, da se v Evropi ohrani ta nemir in nezadovoljstvo, ker je označil kot glavno in načelno italijansko željo, revizijo mirovnih pogodb.

»Action Française« obsoja Mussolinijevo revizionistično tezo, ki si jo on prizadeva opravičiti s trditvijo, da v Evropi obstajajo teritorijalne nesmiselnosti. Če bi zares šli iskat rešitve za nesmiselnosti, bi naleteli na velike težave. Za Evropo, kakor tudi za ves svet obstoja eno pravno stanje, ki bi moglo povzročiti težka razočaranja, če bi ga pričeli načenjati.

zika, nauk o Bitju, v kratkih in jasnih obrih in z idealnimi osnovami za dobro in lepo življenje, vezano na Najvišje dobro in na resnice, ki so nepremakljive in večne. In poleg drugega čitva je potrebna našemu mlademu človeku Willmannova klasična »Zgodovina idealizma«, nekaj Avguština, Pascala in Newmana, pa ne kot »pobožno berilo« izven vsake zveze s celotnim poukom, ampak kot tvorni element vse slike o svetu, ki jo ima že srednja šola človeku potrebno dati. To bo

»Le Journal« naglašja, da se mora Mussolini spomniti, da pri iskanju teritorialnih nesmiselnosti Italija ne bi najbolje izšla, ker ima Italija sama narodne manjšine, ki so kompaktne in nacionalno zavedne. Nemška in slovenska narodna manjšina v Italiji sta izročeni preganjanjem. Zato bi se moral Mussolini prepričati, kako neugodno je prinašati na tapet vprašanje, ki bi moglo imeti dve ostrini.

»Le Petit Parisien« piše, da je Italija najbolj oborožena država in da ima v miru prav toliko vojaštva pod orožjem, kakor Velika Britanija z vsemi svojimi kolonijami vred. Iz tega se najlepše vidi, katera država je najbolj militaristična.

tudi našemu bodočemu zavednemu državljanu, — ki danes v srednji šoli ne sliši ničesar niti o temeljih, na podlagi katerih bi si mogel v poznejšem življenju sam pravilno razjasniti pereči socialni problem našega časa, niti o prevažnem vprašanju Erosa, — pomagalo da ne bo izgubil vsake direktive javnega življenja in vsake opore svojemu individualnemu življenju.

Mislino, da so to vprašanja, ki bi se morala od pristojne strani nujno vzeti v pretres.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto pristrčno žele svojim bravcem in prijateljem pravoslavne vere uredniki »Slovenca«!

Rojstni dan Nj. Vel. kraljice

Belgrad, 5. jan. AA. O priliki rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije ne bo posebnih sprejemov na dvoru. Knjiga za vpise bo ležala odprta ves dan v maršalatu dvora v Belgradu.

„Naša nepozabna Istra“

Opozarjamo svoje čitatelje na knjigo »Nezaboravna naša Istra«, katera bo izšla v istoimenem založništvu v Zagrebu, Ključna ulica št. 4. Usoda jugoslovanske manjšine v Italiji je bila že tolikokrat v vsej svoji opisanja v našem listu, da si štejejo v dolžnost priporočiti to knjigo slovenskemu ljudstvu in to tem rajši, ker je ves dobiček namenjen za begunce iz Istre in iz Primorja. Knjiga opisuje, kako je bilo polagoma in zaporedoma vse, kar je bilo jugoslovanskega in kar so si Slovenci in Hrvati trudoma postavili tekom stoletnega boja za narodni obstoj. V tej knjigi so zbrani in shranjeni vsi najvažnejši dogodki na poti naše Istre, kakor tudi vsa zgodovinska dejstva, ki za vse večne čase nespodbito dokazujejo resnico. Članke so pripelevali med drugimi profesor Spinčić, dr. Trinajstić, rajni ban Luginja in drugi. Posebno poglavje je posvečeno razmeram Julijske krajine. Vesana knjiga stane 200 Din, broširana 100 Din, Predplačila sprejema založništvo.

Predavanje o Jugoslaviji na Holandskem

Belgrad, 5. jan. AA. Član vrhovnega zakonodajnega sveta dr. Slavko Šečerov je sprejel vabilo holandsko-jugoslovanske trgovske zbornice, da drži na Holandskem dve predavanji o gospodarskih razmerah v naši državi. Dr. Šečerov odpotuje krajem tega meseca na Holandsko. Prvo predavanje bo imel v Rotterdamu, drugo v Amsterdamu. V holandskih finančnih in trgovskih krogih vlada za ta predavanja veliko zanimanje.

Izvoz naših pridelkov

Belgrad, 5. jan. AA. Za one tvrdke, ki se zanimajo za izvoz proizvodov na Češkoslovaško: zlasti svinjska mast, pšenična moka, sliva, jabolka, hruške, orehi, lešniki, jajca, perutnina vobče, gabrovi, topolovi, bukovi in hrastovi, jesenovi in drugi lesni izdelki, izdelki iz železa in jekla, orodje, jajca mravelj, sadne pečke, žir itd. V Švico: pohištvo, lesena oprava, jesen za smuči, ekstrakt hrasta, življenjske potrebščine, fižol, slive, orehi itd. Na Poljsko, v Italijo, Romunijo in Francijo: zlasti življenjske potrebščine, posebno pa vsi mesni izdelki. V Bolgarijo: soda in bakreni vitrioli. Ostale države v Evropi lahko dobe potrebne naslove tujih interesentov in druge potrebne podatke pri informacijskem odseku zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, ki razpolaga s podatki o tujih tvrdkah in daje podrobnejše podatke o omenjenih proizvodih.

Dunajska vremenska napoved. Zaenkrat je pričakovati zboljšanja. Temperatura se ne bo mnogo spremenila. V nižinah bo večinoma nad ničlo.

* V tem članku razvijamo dalje temo, ki smo jo načeli v člankih »Po kakšnih načelih?« v »Slovenec« od 13. decembra 1930 in v »Misl ob zori« v »Slovenec« od 23. decembra 1930

Intrige na Balkanu se nadaljujejo

Bolgarski zunanji minister potuje v Ankaru — II. balkanska konferenca v Istanbulu začetkom februarja — Obljube in razočarani Bolgari

Istanbul, 5. jan. (Od našega dopisnika.) Na vse vsem optimističnim informacijam evropskega veletriska se tukaj nismo mogli sprijazniti z mislijo, da so nedavni diplomatski obiski v tem delu Evrope imeli samo ta namen, da pokažejo, kako se balkanski narodi med seboj ljubijo. Tako se trdovratno širi vest, da bo bolgarski zunanji minister Burov v kratkem posetil turško vlado v Ankari, in sicer z namenom, da jo poprosi, naj se enkrat posreduje pri grški vladi v prilogi toliko zaželenega sporazuma med obema državama. V tej zvezi sem v stanju poročati, da je zadnji obisk turškega zunanjega ministra Ruždi beja v Sofiji vzbudil v bolgarski kakor tudi v turški javnosti pretirana pričakovanja. Eni in drugi so bili prepričani, da bo Turčija, ki je tako spretno poravnala svoje spore z Grčijo, znala tudi omehčati Venizelosa napram Bolgariji. Nekateri diplomatski krogi v Istanbulu so celo namigavali, da bo Grčija Bolgariji vrnila ali pa vsaj dala v najem leta 1918. izgubljeno pristanišče Dedeagač ob obali Egejskega morja. Pri novoletnem sprejemu pri enem najbolj vplivnih veleposlaništev se je razpravljalo tudi o neki misteriozni ponudbi italijanskega ministrskega predsednika. Mussolini bi bil baje pripravljen plačati

bolgarsko-turški sporazum z delom sedaj od Italijanov zasedenega dodekaneškega otočja. Vsi ti upi so seveda splavali po vodi. Katero protušlugo naj pa nudi obubožana Bolgarija za tako veliko po-strežljivost od strani Italije. Grški predlog, ki je došel v Sofijo istočasno z Ruždičevim obiskom, vsebuje samo suhoparno ponudbo za imenovanje posebnega mešanega razsodišča, ki naj tekom treh mesecev razčisti vsa sporna vprašanja. Bolgarska javnost je tudi ta skromni uspeh pozdravila v pričakovanju, da bo Venizelos po svojem referatu v Rimu vsekakor bolj naklonjen bolgarskim težnjam.

Iz Aten izvemo, da se bo takoj po povratku Venizelosa iz Rima sestala komisija za zunanje zadeve ter da bo razpravljala o sklepih zadnje balkanske konference v Atenah. Izvrševalni odbor balkanske konference bo baje že sklican koncem tega meseca, in sicer v Solunu. Konferenca sama bo pa zborovala tukaj v Istanbulu, in sicer pod predsedstvom Hasad beja. Govori se neprestano, da bo na to konferenco poslala svojega opazovalca tudi Italija.

London, 5. jan. »Evening Standard« poroča od svojega diplomatskega zastopnika, da vlada v Foreign Office veliko zanimanje za balkanska vpra-

šanja. Venizelos je sicer star prijatelj Velike Britanije, katera se ga je za časa Lloyd Georgesovega ministrstva tudi posluževala za svoje politične namene v Turčiji. Toda njegovo ljubimkovanje z Italijo Angliji ne more biti po godu, ker je v igri hegemonija nad vzhodnim delom Sredozemskega morja, kjer ima Anglija življenjske interese. Angliji tudi ne more biti vse eno, da Italija vključi gotove dele Balkana v svojo interesno omrežje, ker bi to moralo prej ali slej dovesti do novih zapletljajev.

Rim, 5. jan. Zunanje ministrstvo razglasa, da so vse govorice o nameravanem odstopu dodekaneškega otočja Grčiji popolnoma neosnovane. Italija nima nobenega razloga, da bi se odrekla temu ozemlju, za katerega je preteklo toliko dragocene italijanske krvi.

Istanbul, 5. januarja. V zvezi s vestjo inozemskega tiska o ponovnem potovanju turškega ministra za zunanje zadeve Teftik Ruždi beja v Italijo in Grčijo, izjavljajo na merodajnem mestu, da ni ničesar prirodnejšega kot to, da se menjajo nazori med politiki prijateljskih držav in da potuje radi tega minister zunanjih zadev v inozemstvo in se sestaja z državniki vseh držav.

Msgr. Seipel bo'an

Rim, 5. jan. »Giornale d'Italia« prinaša vest iz Merana, da je dr. Seipel obolel na pljučih. Dr. Seipel se že delj časa zdravi v Meranu. Zdravniki so ugotovili, da se je revolverska krogla, ki jo je Seipel dobil pri nekem atentatu in katero niso smatrali za potrebno izveči, premaknila tako, da je ranila pljuča. Vendar ni obolenje nevarno.

Centrum proti nacionalistom

Kassel, 5. jan. kk. Predsednik centra, prelat dr. Kaas je izjavil včeraj v ostri izjavi stranke, da je popolnoma izključeno eventualno sodelovanje centra z narodnimi socialisti, o čemer se je v zadnjem času v političnih krogih mnogo govorilo. Centrum bi iz pedagoških razlogov rad prepustil narodnim socialistom vladno odgovornost, toda eksperiment bi bil prenevarjen, ker bi potem bilo težko še kaj rešiti. Nemški državni zbor je po krivdi narodnih socialistov postal zloglasna beznica.

Krvavi pretepi med delavstvom v Nemčiji

Essen, 5. jan. AA. Dočim je položaj v središču in v južnem delu Porurja neizpremenjen in je številno stavkajočih rudarjev uzeznato, se je položaj v severnem obmejnem pasu poslabšal. V revirju Hamborn stavka 30.000 rudarjev. V soboto in nedeljo je bilo več spopadov med stavkajočimi rudarji in delavskimi delavci. Rudarji so obmetavali delavce s kamenjem in streljali nanje. Redarstvo je moralo opetovano nastopiti in rabiti orožje. V Mörsu je 2.000 stavkajočih rudarjev napadlo policijsko stražnico, da oprostijo zaprte komunistične voditelje. Redarji so napad odbili.

Berlin, 5. januarja. AA. V porenjskih premo-govnikih je prišlo do krvavih spopadov med stavkajočimi in policijo.

Civiliziranje Tripolisa

Rim, 5. jan. »Fašistični listi« prinašajo obširna poročila o položaju v Tripolisu in o prefektu maršalu Badogliu, ki je dal generalu Grazianu nalog, da z oboroženo silo in mučenjem iztrebi pleme Senusita, ki se neprestano upira. Izvršuje to naloge je general Graziani razgalil okrog 80.000 ljudi in 600.000 glav goveje živine. Italijanski tisk je prepričan o uspehu generala Graziania in se nadeja, da bodo italijanski kolonisti čimprej mogli priiti z delom za napredek dežele.

Jugoslavija o razorožitvi

Zeneva, 5. jan. kk. Danes sta bili objavljeni jugoslovanska in nemška nota za evropsko komisijo Društva narodov. Jugoslovanska vlada sklepa iz dosedanjega delovanja Društva narodov v Evropi, da bi se združitev Evrope v okvirju Društva narodov prav lahko izvršila. Obenem je bila objavljena spomenica generalnega tajništva za one vlade, ki se udeležujejo evropske komisije, glede dosedanjega dela Društva narodov, i vse bavi posebno z gospodarskimi, prometnimi in zdravstvenimi vprašanji.

Prišel 13.000 km in umrl

London, 5. jan. Snoči je umrl v Londonu eden najbolj znanih indijskih delegatov Mauritana Mohamed Ali, ki je potoval 7000 milj daleč, da se je udeležil indijske konference. Truplo pokojnika bodo balzamirali ter prepeljali v Indijo. Pokojnik je bil velik rodoljub ter užival velik ugled pri svojih največjih političnih nasprotnikih.

Bombay, 5. jan. V znak žalosti na smrti muslimanskega delegata na indijski konferenci Mohameda Alija je ustavilo danes delo 50 predmestnih bombaza. V nekaterih okrajih so muslimani razbili okna na vozovih cestne železnice.

Svojeglava letalka

Berlin, 5. jan. AA. Po poročilu iz Londona je angleška letalka Amy Johnson odbila prošnje in svarila svojih staršev in prijateljev, ki so jo opozorili na nevarnosti poleta preko zasnežene Sibirie. Tudi v Berlinu so skušali poučiti letalski krogi prepričati letalko o tem, da temu poletu ne bo kos in da naj ga zato odloži.

Zadnja poročila

Kardinal Scapinelli — obolel

Rim, 5. jan. kk. Kardinal Scapinelli je težko obolel in se je moral podvržeti operaciji na ledvi- cah. Njegovo stanje se je tekom večera poslabšalo. Kardinal Scapinelli je bil ob izbruhu svetovne vojne nuncij na Dunaju in je interveniral, da se ne bi izvršila smrtna obsodba italijanskega veleizdajalca Saura. Njegova intervencija ni imela uspeha in se o tem nikdar ni izjavil, tako da podrobnosti o tem še do danes niso znane.

Nemiri v Spaniji

Pariz, 5. jan. kk. »Le Bordelais« piše: »Po zunanjem videzu vlada v Spaniji mir, in skrivnem pa še vedno vre med prebivalstvom in se govori, da se bo v najkrajšem času ponovil poskus za strmoglavljenje vlade. Velike madridske trge in javna poslopja še vedno straži orožništvo, kar se tudi smatra za znak bližnje nevarnosti. Med topniškimi častniki se zelo širijo letaki, ki v ostri obliki obsojajo »vojaške izdajalce« pri zadnjem puču v Jaci.«

Pariz, 5. jan. kk. V Madridu so bile danes velike republikanske demonstracije za izpušitev voditeljev zadnje revolucije, ki so v zaporih. Velika množica ljudi, posebno delavcev, je hotela vdreti v jeletnišnico, kar pa so končno zabranile številne policijske čete. Množica je psovala kralja in vzklikala republiko ter se je potem zbrala pred notranjim ministrstvom, kjer je je policija s silo razgнала. Tudi v drugih španskih mestih so se zopet začeli nemiri.

Po' res v Italiji

Rim, 5. jan. kk. V Melfiju in v sosednih občinah je bilo danes zopet več potresnih sunkov. V Barilu se je podrla več hiš in so ljudje zbežali na prosto. Človeških žrtev ni bilo.

Strašen ta'fun

Newyork, 5. jan. kk. Na srednjih Filipinih je divjal strašen tajfun, ki je povzročil ogromno škodo. Do sedaj javljajo, da je bilo 82 oseb mrtvih, 50 pa jih pograbilo, vendar je smatrali, da je šte- vilo smrtnih žrtev mnogo večje, ker je tajfun zalotil mnogo ribiških ladij na odprtem morju in jih potopil.

Makedonija

Atene, 5. jan. kk. Preteklo noč je vdrlo osem bolgarskih komitashov v grško Tracijo in umorilo šest bogatih vaščanov, katere so preli strašno mučili. Oplenili so vas in so z bogatim plenom zbežali na bolgarsko ozemlje.

Še o bolgarski kraljevi poroki

Sveti oče je na sveti večer v nagovoru na kardinalski zbor napovedal okrožnico »O krščanskem zakonu z ozirom na značaj in potrebo v očigled razrvanosti družine in družbe«. O vsebini okrožnice je papež omenil par stvari, ki so vzbudile veliko pozornost. V tej zvezi je govoril tudi o poroki bolgarskega kralja Borisa s hčerko italijanskega kralja in je rahlo sicer, toda neprikrito kritiziral verske ceremonije v Soliji, ki so sledile katoliški poroki v Assisi. Pij XI. je ugotovil, da se o poroki ni vodil razgovor z nobeno politično osebnostjo katerekoli vlade, ampak le z zaročencema, ki sta se tudi formalno in pisмено obvezala, da se bosta držala tozadevnih predpisov cerkvene prava. Cerkveni predpisi pa docela izključujejo, da bi po katoliški poroki mogli slediti še kak drugi poročni obredi.

Sveta stolica je v danem slražju postopala tembolj previdno, ker se je brez dvoma spominjala težav, ki jih je imel papež Leon XIII. v zvezi z osebo ženina, seveda brez njegove krivde.

Pred kratkim je po časnikih oživel spomin na nekdanji razdor bolgarskega cara Ferdinanda s hišo Bourbon-Parma. Govorilo se je, da je bil vzrok razdoru prestop bolgarskega kralja v pravoslavno cerkev. V resnici pa Ferdinand ni nikdar izstopil iz rimsko-katoliške cerkve. Vedno je pozitivno izpričeval katoliško vero. Vendar pa ga to ni oviralo, da ne bi svojega katoliško krščenega sina Borisa v starosti dveh let povedel v naročje neunirane cerkve. Edino to je bil vzrok nesoglasja med hišo Bourbon-Parma in bolgar. vladarjem.

Car Ferdinand — ki je bil tedaj še knez — se je 8. aprila 1893 poročil s princezino Marijo-Luizo iz roduvine Bourbon-Parma. Ta poroka med praktičnim katolikom in pobožno bourbonsko princezino je bila mogoča le tako, da so Bolgari spre- menili ustavo. Stara bolgarska ustava od 16.28. aprila 1879 je namreč določevala, da ne sme bolgarski knez in njegovo potomstvo pripadati nobeni drugi religiji, kakor ortodoksni. Samo prvo izvoljeni knez ima pravico, da svojo vero obdrži, tudi če ni pravoslavna. Po tej ustavi bi morali biti otroci mladih poročencev krščeni v pravoslavni veri. Bolgari pa so hoteli Ferdinandu olajšati položaj in zato je sobranje 28. maja 1893 leta spre- menilo ustavo v toliko, da lahko izvoljeni knez, kakor tudi prestolonaslednik, obdrži svojo vero, tudi če ni pravoslavna.

Boris je bil rojen 30. jan. 1894 leta kot prvi otrok in takoj katoliško krščen. Kmalu pa je knez Ferdinand pričel razmišljati, ali bi ne bilo bolje sina prepisati v pravoslavje in sicer zato, da doseže boljše razmerje z Rusijo. Osebo je poskušal pridobiti papeža, da bi pristal na spremembo vere sina Borisa. 28. jan. 1896 je knez Ferdinand osebno v zadevi obiskal Leona XIII. Papež mu je seveda odgovoril, da ne more dovoliti prestopa prestolonaslednika v pravoslavje. Takoj nato pa je Ferdinand sporočil ruskemu carju svojo voljo, da po pravoslavni svojega sina. Istega leta še in sicer 3. februarja je svečano proglasil, da hoče po svoji lastni inicijativi »na oltar domovine prinesiti težko in neizmerno žrtev«. 2. februarja po starem kalendarju je bil prestolonaslednik prekrščen v pravoslavje. Krstni boter pa je bil sam ruski car. Ferdinand je v manifestu na narod izjavil, da je zapad nad njim izrekel prokletstvo, »toda jutranja zarja vzhoda posled obliava mojo dinastijo in sveti nad našo bodočnostjo«. Mater princeza Borisa je to tako bolelo, da je zapustila Solijo za nekaj časa.

Sveta stolica je za enkrat molčala. »Osservatore Romano« ni niti prinesel oficelnega proglasa o prestopu princeza Borisa in se je tudi vzdržal vsakih komentarjev. Ob obletnici svojega papeževanja (2. marca) je v nagovoru na kardinalski zbor Leon omenil sledeče: »Mi smo užaloščeni radi obsoje vrednega zadržanja tistega, ki je pozabil besedo evangelija in je žrtvoval svojo dušo in dušo svojega sina, ker je razloge človeške politike višje cenil, kakor pa dostojanstvo krščanske vesti.«

Kneginja Luiza se je čez nekaj časa sicer vrnila k svojemu možu, toda bila je notranje strta

Bolgarija bi rada najela posojilo

pa se domače zadružništvo stavlja po robu proti inozemski denarni diktaturi

Društvo narodov je ustreglo prošnji bolgarskega finančnega ministra Molova, ki jo je opozoril poleti, da niso bolgarske banke v stanju kriti vedno večjih zahtev domačega zadružništva. Sedaj je došel v Sofijo tričlanski odbor pod vodstvom Finca prof. Gebharta, da bi izdelal načrt za potrebno posojilo. A nevzdržne bolgarske razmere so povzročile med zadrugarji samimi čudno nezaupanje do tega načrta. Osrednji Sojuz poljedeljskih zadrug je zdaj kljub svojemu prijateljstvu z vlado protestiral zoper posojilo in izjavil, da bi morali oskrbeti potreben kapital domači zavodi. Zadrugarji

se bojijo, da ne bi izrabila vlada najet denar v druge svrhe in si tudi ne želijo inozemskega nadzorstva, ki ga označujejo kot novo diktaturo po vzoru reparacijskega odbora. Vlada bo torej imela dosti težko, ker je pomanjkanje nujno potrebnega denarja vedno večje. Bolgarska je dežela malih kmečkih posestnikov s 5 do 10 ha zemlje. Zadružništvo je edino sredstvo, ki kmetom še omogoči prodajo njihovih pridelkov. Obvladuje vedno bolj tobačno, vinsko in žitno kupčijo, izvoz rožnega olja, jaje i. dr. ter potrebuje velika sredstva za zgradbo tobačnih skladišč, vinskih kleti, žitnih elevatorjev i. dr.

Romunija in sovjeti

Romunski vodilni politik in sedanji poslanik v Londonu Titulescu je imel koncem decembra pomembno predavanje v Cambridgeu. Razen visokosolcev in proforskega zbora so bili v dvorani navzoči ugledni zastopniki Društva prijateljev Društva narodov. Govor, nik je živo označil tragičen položaj ene vzhodne države, ki meji na velesilo in vidi, da se vrši onstran meje neprestano, vedno bolj preteče oboroževanje. Zakaj bi morala ta država sama biti neprestano v strahu in nositi sama stroške, ki jih nalaga njena neugodna zemljepisna lega, če vrši obenem tudi mednarodno politično poslanstvo? Ali je to pravično, če tvori omenjena država zid, ki brani Evropo pred povodnjico, ki ji grozi od iztoka? Tudi Evropa bi morala prevzeti svoj del izdatkov in skrb, ki tako obremenjujejo čuvaja na vzhodu. V to svrhu priporoča Titulescu razčiščenje

sedanjega besedila čl. 16. ustave Društva narodov, ki razpravlja o pomoči oni državi, ki postane žrtev napada. Društvo narodov se naj ne briga za vedno bolj glasne zahteve o reviziji mirovnihih pogodb, ker bi izpremembe sedanjih mej ostvarile samo novo in nevarnejše nezadovoljstvo. Namesto revizije mej potrebuje Evropa »revizijo lastnih nazorov v zadevi skupne varnosti.« Angleški listi poročajo o predlogu vodilnega romunskega diplomata s pripombo, da pomeni resno zahtevo po vstvarjenju protisovjetske obrambne zveze. Kljub vsej štednji, redukciji uradništva in celo izdatnemu krčenju števila višjih pa srednjih šol, Romunija ni v stanju zmanjšati vojnih izdatkov. »Nobena žrtev ni prevelika, — stoji v odgovoru romunskega senata na tronski govor, — ker potrebujemo vsa sredstva za varnost svoje zemlje.«

Za internacionalo črnih srajc

Za ustanovitev mednarodne fašistične zveze proti — židom in iramasonom

Dunaj, 5. jan. (SOK.) Iz Rima poročajo, da je revija »Antievropa«, glasilo mlajše fašistične generacije začela delati propagando za ustanovitev zveze vseh fašističnih ali fašistom podobnih organizacij po vsem svetu. Sledeče organizacije bi se te zveze lahko udeležile: Hitlerjanci v Nemčiji, hajmverovci v Avstriji, britski fašisti v Angliji, fašistične legije na Portugalskem, zveza dijaške mladine za obrambo Romunije, Rodna zaščita v Bolgariji, nacio-

nalistične mladinske organizacije v Belgiji, v Ukrajini in v Sviici. Revija meni, da je skrajni čas, da se vsi ti enako usmerjeni pokreti med seboj povežejo v mednarodno zvezo, da bodo mogli čim uspešneje voditi boj proti trojnemu sovražniku človeštva: demokraciji, židovstvu, in svobodomiselnstvu. Za enkrat se dozdeva, da so to le izrodki mladih domišljij, vendar bo treba s pozornostjo zasledovati, če sljčni nredlogi ne izvirajo iz vladnih krogov.

Davek na samce

Belgrad, 5. jan. AA. Oddelek za davke finančnega ministrstva je poslal davčnim oblastvom tole okrožnico:

Po § 5 zakona o davku na samce so dolžna občinstva oblastva o priliki splošnega popisa davčnik obvezancev po čl. 110 zakona o neposrednih davkih na seznamu davčnih obvezancev posebej označiti, ali je neozjenjen, vdovec ali ločen, koliko je star in ali ima zakonske otroke. Ker se ta popis vrši meseca januarja, bodo davčne uprave opozorile občinska oblastva v mestih, trgih in srez. krajih, da morajo pri tej priliki kar najvestneje in najnatančneje izpolniti podatke po čl. 5 zakona o davku na neozjenjene.

Ker se je danj vršil popis samo za obvezance za pridobitinski in rentni davek, bodo občinska oblastva opozorjena, da poslej popisujejo tudi vse one davčne obvezance za zemljiški in hišni davek, ki plačajo davek na neozjenjene. Pri popisu obvezancev za pridobitni in rentni davek se morajo po § 5 zabeležiti v davčne spise potrebni podatki, pri davčnih obvezanih za zemljiški in hišni davek pa se morajo v popisu izpolniti te rubrike: Ime in priimek, poklic, ulica, hišna številka in ostale rubrike za popisavanje podatkov, ki so potrebni za odmero davka za neozjenjene.

Pri popisu je treba posebno paziti na to, da se pri solastništvu in družbah popisajo vsi solastniki objektov odnosno kompanjoni družbe, ki mo-

rajo plačati samski davek, izpolnjujejo podatke po § 5 in označujejo, v katerem delu so solastniki odnosno kompanjoni.

Po § 6 zakona o davku na neozjenjene so vsi davčni obvezanci dolžni v davčni prijavi dati vse potrebne podatke po § 5 tega zakona. Davčne uprave bodo izdale občinskim upravam tale obrazec za prijavo:

Poziv davčnim obvezancem za hišni davek, za predložitev podatkov po zakonu o davku na neozjenjene. Na podlagi § 6 tega zakona se pozivajo davčni obvezanci za hišni in zemljiški davek v mestih, trgih in srezkih krajih, da v roku od 10. januarja do 10. februarja 1931 predložijo te podatke: 1. Očetovo ime in priimek, 2. oženjen, neozjenjen, vdovec ali ločen, 3. katerega leta rojen, 4. ali ima zakonske otroke.

Ločene osebe morajo dalje navesti, ali je zakon sodno razveljavljen ali ločen, ali so sodno osojeni, da vzdržujejo otroke. Ako je neozjenjena oseba ali vdovec solastnik odnosno kompanjon, bo navedel, pri katerem podjetju je solastnik in pri katerih nepremičninah in pri katerem delu in podjetju participira.

Davčni obvezanci, ki ne izpolnijo pravočasno teh podatkov ali jih netačno navedejo, bodo nosili zakonite posledice. Obrazci za prijavo se dobe pri davčnih upravah.

V svetovni vojni se je namreč izvršila sprava bolgarskega carja s cerkvijo in rodovino njegove žene. Danes vlada Boris v Bolgariji. Radi okolščin, ki so spremljale njegovo poroko, se je bati, da konfesijsko vprašanje v bolgarski vladarski hiši še ni zaključeno.

In ni mogla več preboleti udarca. Umrla je 31. jan. 1899. leta po rojstvu 4. otroka princezinje Nadežde. Car Ferdinand ji je v katoliški cerkvi v Filipopelu dal postaviti krasen nagrobni spomenik, pred katerim je pomolila leta 1918 v maju tudi njena polsestra, tedaj še avstrijska cesarica Zita.